

לחיפוש נצחיות רוח קדשו של אור האורות הנחל נובע מקור חכמה

אבק שדה

התחדשות ללא סוף

הצצה מיוחדת אל ההתחדשות
והחיפוש המופלאים של הגה"ח
ה' נתן נטע גיטסגנדה שדבק בכל
לב בדרכו של הנחל נובע

בוהו של עין קטן

ר' יובל אריה בינבונים מספר על חיים
חדשים שגילה בזכות הרבי ועל בוהו
של יחיד להאיר לרבבות יהודים

ציוני מחדש חדשים

הרה"ח ר' בנימין זאב רוזנבלט חושף
לראשונה מסע של רצונות ומניעות
בדרך להשתטחות על הציון הקדוש

סוד הסמיכה

מאמר מעמיק ומודחב לביהר עניי
ה'סמיכה על סח הצדיק' התורה
במדור תפואת תש"פ

פ"ו
רבי נתן ברבי
נפתי הנריץ זצ"ל
תלמיד אדמו"ר
רבי נחמן מברסלב
ולבע עשרה
בטבת תר"ה
תנצבה

יד"ל ע"י
מערכת אבקשה
טל': 02-539-6363
פקס: 077-318-0237

©
כל הזכויות שמורות.
העתקת קטעי מאמרים,
או תמונות, אך ורק
באישור בכתב מהמערכת.

הגליון מודפס ע"י מ.א. הפקות
דפוס - כל סוגי ההדפסות
במוחורים ווליס
לקבלת הצעת מחיר משלמת
במיוחד פנו לטלפון
052-7631367

עיצוב גריד ועריכה גרפית
E8LUM

לכל עניני אבקשה בארה"ב:
845-288-0574

20

לאחרון בכל הכח

הרה"ח ר' בנימין זאב
רוזנבלט חוזר לדגעים
בהם היה תלוי בין שמים
וארץ בדרך לאחיוה
הנצחית בצינו של הרבי
+ חובת קריאה!

14

מודה של יחיד

לאחר שזכה הר"ר
יובל אריה בינבויס
לטעום את האור
הוא משתף איתו עם
כל סביבתו ועושה
נפשות לקדושה
+ סיפור חיים

08

תורה וקדושה

ידיעה מיוחדת לזכרו
של הגה"ח ר' נתן נטע
גוטסנגר אשר בחר
לכטל את עצמו מכל
ולתקדיש את כל חייו
לחיפוש אחר אור האורות
+ מרטיט!

לתרומות
ושותפות
בבית אבקשה
פנו עוד היום:
בארץ ישראל
02-6237686
בארצות הברית
845-776-1465

רפואת הנפש	28
ידיעה מורחבת/ סמיכה על הצדיק	
עסק יקר	36
ר' דוד חי מרגלית	
חינוך הבנים	38
הוגמא אישית להתקרבות לרבי	
נקודת המקום	39
נז העמפסטעד, מאנס, נז יורק	
מופת זה אני	40
המשאלה הארדונה	
הילדים של הרבי	44
סוד ההתקדשות - מאמר	
נשמת קדושה - ספור	
אך נצלים מעצבות! - ששוען	

מדורים חדשים מלאי דעת מאידה:

04
06

ניצוצי אור
איצרות התחדשות
האינסופים של הוקן דקדושה
נפשי בשאלתי
המישה עשר בשבת
וארץ ישראל

מים הרבים לא יזכלו לכבות

הנקי של הרבי, ושם אנו זוכים לאסוף אבנים יקרות, אותם מניחים החסידים מתוך התקשרות ונאמנות לרועה הדורות. שם, באותם כינוסים, הגיעה לאוזנינו ביתר שאת וביתר עוז הרגשת ליבם של יהודים רבים מכל הסוגים והגוונים שאמרו לנו: 'זכות אבקשה אנו זוכים להכיר את הרבי', 'בגיליונות הללו אנחנו מוצאים מחדש את ההתקשרות שלנו לרבינו'... ועוד תגובות מהסוג הזה.

החידוש היותר גדול היה, שגם המעטים שלא יכלו להתחייב לתרומה חודשית קבועה, עקב קשיים שונים, הביעו בפנינו את רצונם העז להיות חלק מהדבר הגדול הזה, ולא פסקו מלשבח ולהלל את הבשורה שיש בעלי הגיליון, להאיר לארץ ולדרים עליה.

את התשובה הניצחת לאויב הישן - חדש שלנו ד"ר עמלק, תמצאו בגיליון שלפניכם. למרות שלא כל המדורים הנפלאים זכו להגיע לידי גמר, ולמרות התאריך בו יוצא הגיליון, מופיע כעת לאור עולם אוצר מיוחד של דעת חדשה ומאירה, שבוודאי תעורר רבים להתקרבות מלאת התחדשות.

אל מול גלי הייאוש והזקנה המאיימים לשטוף כל חלקה טובה, אל מול כוחות האופל המסתירים את בשורת הגאולה, כאשר כל אלו עומדים לרשותם רבבות רבבות של דפים ועלים מסוגים שונים ומשונים, נעמדת בחזקת בשורתו של רבינו הקדוש, ובתוככי עלי הגיליון הזה מבקשת להציע אור נקי ובשורה אמיתית של גאולה לכל יהודי באשר הוא.

בחמשה עשר שבט שחל אך לפני ימים אחדים, נזכרנו בדפוס אותו הקים מוהרנ"ת בשני ידיו, בעניות ודחקות שאין לשער, וקבלנו כח חדש להמשיך את המהפכה העצומה ביתר שאת. אך כידוע, רבינו הקדוש אמר 'אני בלעדיכם איני יכול', ולכן, את הכח לדרך הארוכה הניצבת לפנינו, אנחנו צריכים לעשות כולנו יחד, כל אחד עם המעט שהוא יכול לתת, לחזק ולתמוך, כדי שהאור הטהור ישטוף את העולם ויביא את הגאולה במהרה. ■

הדי ההתרגשות העצומה שאפפו את הציבור מהגיליון החדש טרם שכנו, בכל מקום אשר דבר במלך דתו מגיע שמחה וששון ליהודים. כל אחד עם נקודת ההתפעלות והשמחה שלו, אחד התפעל מהמדור החדש של 'תבררו ויתלבנו' ומהבשורה העצומה שהוא מביא עמו, אחר דווקא התרגש מהמאמר של 'אור הצפון' שהלהיט בו את ההתקשרות הנצחית מחדש, והשלישי דווקא נהנה מהסיקור של הקהילות, שגילה את עוצמת ההפצה הטהורה בעולם.

כך או כך, התגובות שנשמעו היו מיוחדות ומרגשות מאד גם עבורנו. לאחר שש שנים מלאות בעשייה דקדושה, מתוכם היו אף רגעים שנדמה היה שאין עוד מה לחדש, הופיע לאור עולם הגיליון החדש והמתחדש, שהאיר מחדש את הדעת הנקייה בקנקנים חדשים ומפוארים.

גם עמלק, אשר בימים אלו אנו צועקים שנזכה להינצל ממנו, ראה את ההתחדשות לה זכינו, והוא הבין שלמציאות כזו אסור לו להסכים. הרי אם אכן נזכה להפצה כה מאירה יפגע הדבר אנושות בהסתרה על הצדיק אותה הוא מנסה ליצור, ובמאמצים הקשים שלו להטעות אותנו על ידי הבלי העולם הזה.

לשם כך גייס הבעל דבר שורשו וחברו הטוב של עמלק, את שארית כוחותיו האחרונים והחל ללחום במאמץ עילאי שלא לאפשר את הוצאת הגיליון בחודש שבט. שבוע רדף שבוע והמניעות התפשטו לאורך ולרוחב, בבחינת 'באו מים עד נפש', קשיים טכניים, תקלות שונות ומניעות שונות אחרות שהכבידו על העוסקים במלאכה, עד שנדמה היה שיהיה צורך לוותר על הגיליון אך בחודש הזה.

מה שנתן לנו את הכח להתמודד מול כל הקשיים, היה אך ורק כוחו של מרדכי הצדיק, שלוחם את המלחמה האחרונה ולועג לניסיונות העלובים של עמלק בחזית המדממת. והצורה בה הכח הגיע אלינו הפעם היה דווקא על ידי השותפים היקרים לבית אבקשה.

במסגרת הקמפיין אליו נכנסנו בחודש האחרון, מתקיים מדי שבוע כינוסים ברחבי הארץ, בקרב חסידי ברסלב הבוערים וכוספים להפצת אורו

את הכח
לדרך הארוכה
הניצבת לפנינו,
אנחנו צריכים
לעשות כולנו
יחד, כל אחד
עם המעט
שהוא יכול
לתת, לחזק
ולתמוך

יש צדיקים גדולים כל כך שאפילו בשמגיעים למדרגה הגבה שבמדרגות שנדמה שאין מדרגה גבה מזו,

אף-על-פי-כן הם מתגעגעים ומבקשים ומתפשים ומתחילים מחדש לגמדי

כאלו לא התחיל עדין ללגם בעבודתו יתברך

דשפי אש
מאצרות
ההתחדשות
האינסופיים
של הזקן
דקדושה
שעדיין הוא
יניק לגמדי
ולא התחיל
כלל

קצת (שיחות הר"ן נא). וכבר הזהירו רבותינו ז"ל על זה כמה פעמים, ואמרו "בכל יום יהיה בעיניך כחדשים" (דברים כ"ו), וכן אמרו בכל יום יהיה דומה בעיניך כאלו היום נכנסת עמו בברית וכן הרבה. אך ביותר ויותר הזהיר אדוננו מורנו ורבנו ז"ל על זה, כי כל ענינו הוא בחינת התחדשות נפלא ונורא מאד מאד שיכול להרים ולחדש הנפשות שירדו ונפלו מאלפים שנה, וכמה גלגולים עברו עליהם וכו' כי רב נשמות דורות אלה הם גלגולים ומה שנעשה עמהם בכל גלגול אי אפשר להשיג.

(עלים לתרופה שע"ד)

לא היה נופל כלל

ומה שנעשה עמך ממילא אל תסתכל על זה כלל. כי העקר לשמר ידיו מעשות כל רע. וכבר דברנו וספרנו הרבה מגדל כחו של הזקן דקדושה שהוא בעצמו אמר שאפלו אם היה עובר עברה הגדולה שבתורה לא היה נופל כלל. והיה אחר כך איש כשר כבתחלה, רק אחר כך היה עושה תשובה.

(עלים לתרופה תל"ג)

רק להתחדש בכל שעה

בהכרח להרגיל עצמו לקים דבריו עליו השלום שהזהיר מאד מאד לבלי להיות זקן חס ושלום, רק להתחדש בכל שעה מכל שכן בכל יום ויום ולהרגיל עצמו מאד במדת השכחה, שמצד זה היא יפה מאד מאד לשכח בכל עת מה שעבר עד הנה. ולבלי להעלות על הדעת כלל מה שעבר. ואם גם עתה נעשה מה שנעשה ואין יכולים לעשות חובותינו חובת היום, על כל פנים נגילה ונשמחה בישועתו, מה שלא עשנו לעובדי כוכבים והבדילנו מן התועים וכו',

(על"ת ת"מ)

התחדשות נפלא ונורא שלא היתה עוד כזאת

כבר הודעתי בדברי כמה פעמים, שעל כל הצדיקים

היה לו כמה התחלות ביום אחד

והיה רגיל להתחיל בכל פעם מחדש. דהיינו כשנפל ממדרגתו לפעמים, לא היה מייאש עצמו בשביל זה, רק אמר שיתחיל מחדש, כאלו לא התחיל עדין כלל לכנס בעבודתו יתברך, רק עתה הוא מתחיל מחדש וכן בכל פעם ופעם תמיד היה רגיל להתחיל מחדש. והיה לו כמה התחלות ביום אחד, שגם ביום אחד לפעמים נפל מעבודתו והיה מתחיל מחדש, וכן כמה פעמים ביום אחד

(שבחי הר"ן)

אפלו הבל אינו יוצא מפי בלא התחדשות

אמר: לא מבעיא דבור שאינו יוצא מפי בלי התחדשות, אלא אפלו הבל אינו יוצא מפי בלא התחדשות:

(חיי מוהר"ן שפ"ד)

אבל הם עתיקים באמת...

נדמה לי שבמכתבי שכתבתי לך מטשעהרין קדם שקבלתי מכתבך בצעקתך המרה יש בו די להחיות נפשך מחדש. אף על פי שהדברים עתיקים אבל הם עתיקים באמת, דברי עתיק יומין המתחדשים בכל עת ורגע בהתחדשות נפלא לכל החפץ באמת לקבל. שמע בני היטב ובין תבין אשר אני כותב לך, כי לא דבר ריק הוא התורה אזמרה וכו' עם התנועות הקדושות, שספרתי לכם כמה פעמים שאמר שצריכין לילך עמה, הפך בה והפך וכו' כי הוא חייך לנצח.

(עלים לתרופה רס"ד)

כי ענינו הוא בחינת התחדשות נפלא ונורא מאד מאד

והעקר שתזהרו לקים מה שהזהיר מאד שאסור להיות זקן, והרים קולו הקדוש וקרא בקול גדול ואמר "אלט טאר מען ניט זיין" [אסור להיות זקן] וכו', כנדפס מזה

צריך לידע שבכל יום ובכל עת ובכל שעה יש כוח ביד האדם להתחדש

כל הנפילות שבעולם הם מבחינת זקנה דסטרא אחרא, שנדמה בעיניו שכבר נזקן בחטאיו ובמעשיו שרגיל בהם, עד שאי אפשר לו לצאת מהם בשום אופן ח"ו, ובאמת הוא צריך לידע ולהאמין שבכל יום ובכל עת ובכל שעה יש כח ביד האדם להתחדש ולהיות נעשה בריה חדשה ממש, כי השם יתברך עושה חדשות בכל עת ואין יום ואין שעה דומה לחברו וכו' כנ"ל, על-כן צריך להתחזק בכל פעם מחדש ולהתחיל בכל יום מחדש, ולפעמים גם ביום אחד צריכין להתחיל כמה פעמים, כמבאר במקום אחר, ואפלו אם יהיה כך זמן ארוך, יהיה איך שיהיה, בכל עת ובכל שעה צריך להזכיר את עצמו בהשם יתברך ולשכוח לגמרי כל מה שעבר עד הנה ולהתחיל מעתה מחדש ממש כל מה שיוכל, ואל יסתכל על שום בלבול וחלישת הדעת כלל.

(שם)

גם הרשעים צריכים להתחזק בעצמן

צריכים גם הרשעים בעצמן להתחזק במדה זאת של 'ארץ אפים', שלא יבלבל אותם רשעותם מלשוב להשם יתברך, ולא ירך לבבם ולא יהיה נחלש דעתם מרובי העונות שלהם, בפרט אם התחילו כבר איזה פעמים ונפלו מזה וכו', אף-על-פי-כן יבטחו בהסדו הגדול ויאריכו אפם ורוחם על כל מה שעובר עליהם ויתחזקו בכל פעם להתחיל מעתה מחדש, אולי יזכה מעתה לרחם על עצמו, לעזב דרכו ומחשבותיו שמקדם ולא יהיה זקן וחלוש כח בעיני עצמו לעולם.

(שם אות ז)

אפלו אם ח"ו, נפל עוד כמה וכמה פעמים בלי שעור

יש צדיקים גדולים כל כך שאפילו כשמוגיעים למדרגה הגבה שבמדרגות שנדמה שאין מדרגה גבה מזו, אף-על-פי-כן הם מתגעגעים ומבקשים ומחפשים ומתחילים מחדש לגמרי, כי מי יודע מה שיש עוד, אף על פי שהשגתם ומדרגתם של עתה באמת גבה מאד, אף על פי כן הם אומרים, הלא השם יתברך אין סוף, ומי יודע מה שיכולים בזה העולם להשיג עוד? על-כן הם מתחילים בכל פעם מחדש עד שבאמת באים למדרגה גבה עוד יותר ואחר כך אומרים, מי יודע מה שיש עוד ומתחילים עוד מחדש וכו', וכן לעולם. על-כן בכוח הצדיקים אלו יש תקוה לכל הנופלים ואין שום יאוש בעולם כלל, כי אף על פי שנדמה לו שמירידה כזאת אי אפשר לו לעלות ח"ו, אף-על-פי-כן מי יודע גדלת חסדי ה', כי יש חסד כזה אצלו יתברך שגם משם יכולין לעלות וכן אפילו אם ח"ו, נפל עוד כמה וכמה פעמים בלי שעור.

(שם אות ט)

שהיו מעולם, נתעלה ונתרומם משה משיח האמיתי, להתחדש בהשגתו בהתחדשות נפלא ונורא שלא היתה עוד כזאת, וגם אם הוא קנקן חדש באורייתא דעתיד לאיתגליא וכו', אבל הוא מלא ישן ועתיק דעתיקין, בפנימיות הנגלה שבתורתו יתברך, אשר ניתנה בכתב ובעל פה ממשה ליהושע וכו'.
(ביאו"ל על ליקו"מ כ"א קמא)

כמי שלא הריח מעולם ריח עבודת ה'

ראיתי מרבנו ז"ל פעמים אין מספר, שאף על פי שבשעה הקודמת התפאר עצמו בגדולות ונוראות, וגלה תורה נפלאה אשר לא נשמע כזאת כדרכו, ואחר כך בשעה שאחריה ראינו אותו שרוי בצער גדול וכמה פעמים פרש צערו ושיחתו לפנינו מעמק הלב, שהוא מצטער מאד איך זוכין להיות יהודי, כמי שלא הריח מעולם ריח עבודת ה', ומי שלא ראה זאת אי אפשר לציר לו בכתב ענין זה... הכלל, שמעולם לא עמד על מדרגה אחת, רק היה הולך בזריזות בכל פעם מדרגה לדרגה ברומ מדרגות העליונות והגבוהות, ואפלו כשהגיע למה שהגיע וכו', עדין לא נתקררה דעתו בזה וכו'.

(ליקוטי הלכות הלכות תפילין ה' 1)

אסור להיות זקן, הן צדיק זקן, הן חסיד זקן, זקן אינו טוב

עקר החיות באמת, כשזוכין להתחיל בכל פעם מחדש בעבודת ה' שהוא עקר החיים באמת, כמו שכתוב "כי הוא חייך", והעקר עבודת ה' שיהיה עבודתו בכל פעם מחדש ולא יפל לזקנה של הסטרא אחרא שלא תזקן עבודתו אצלו ח"ו, וכמו שהזהיר רבנו ז"ל על זה ואמר שאסור להיות זקן, הן צדיק זקן, הן חסיד זקן, זקן אינו טוב וכו'.

(שם)

בכל שעה נתגלה גדולתו יתברך בידיעה חדשה שלא היה מעולם

באמת, אפילו מי שהוא צדיק גדול מאד וטרח ויגע שנים הרבה בעבודתו יתברך אף-על-פי-כן לפי חידוש מעשה בראשית שבכל יום עדין לא התחיל כלל, כי השם יתברך עושה חדשות בכל עת, כמו שכתוב, "ובטובו מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית". ואין יום דומה לחברו, כי הוא יתברך מחדש נפלאות חדשות בכל עת ובכל שעה, וכמבאר בכתבי האר"י ז"ל, שאין יום דומה לחברו ואין שעה דומה לחברתה, ובכל רגע ורגע נשתנים עליות העולמות וסדרן ומעמדן והנהגתם בשנויים נפלאים ונוראים עד אין חקר, וכל המשכת חיותם הוא כפי עבודת האדם בעולם הזה שבו תלוי הכל מראש ועד סוף, ועל-כן צריך בכל פעם לעבד את השם יתברך מחדש, כפי חדוש מעשה בראשית שבכל העולמות שצריכין עכשיו, וכפי התגלות גדלת הבורא יתברך שצריכין לגלות עכשיו, כי יום ליום יביע אומר ולילה ללילה יחיה דעת, שבכל יום ובכל לילה ובכל עת ובכל שעה נתגלה גדלתו יתברך, בדרך הכרה וידיעה חדשה שלא היה מעולם.

(שם אות ו)

נפשי בשאלתי

מתלווים לבני הנעורים בשבילי החיים ♦ עם ר' א. ליפער | עריכה: ש. רוביניז

מה אני יכול להרוזיה בחמישה עשר בשבט?

ההתחלה של פורים, שכל ההתחלות ממנו. 'ההתחלה של ההתחלה'. כמו שר' שמואל הורביץ כותב במכתביו; שחמשה עשר הוא היום טוב הראשון של השנה, כי פורים הוא הרי ההתחלה, כמו שאמר רבינו 'שמתחילה היו כל ההתחלות מפסח ועכשיו...'. ופורים הוא הקדמה והתחלה לפסח. ומשם הכל כבר קשור ונמשך אחד אחר השני, עד זאת חנוכה שאז שולחים האגרות מה שפסקו בימים נוראים, וזה הזמן האחרון של כל הימים הקדושים. אז חמשה עשר זה בעצם ההתחלה של כל השנה, והכנה לימי הפורים הקדושים.

חמשה עשר בשבט הוא הזדמנות נפלאה להתחדש להיכנס בהיכל המלך, להתחיל לחיות עם ההתחזקות של ר' נתן (שביים זה חל גם יום הולדתו) שמלמדנו תדיר, שאף שנראה שהכל חשוך וקר, כבר עבר זמן זמנים טובא שאתה עוסק בעבודת השם ואתה לא רואה שום כיון איך להפטר מהיצר הרע והתאוות, כל כך הרבה שנים שאתה מתפלל לזכות לתורה בהתמדה, תפילה בכוונה, וכל שאר דברים שביהדות, שרבינו מכניס בנו רצונות והשתוקקות להם, אבל לא רואים שום דבר בשטח. עומד ר' נתן מעלינו, מכה על קודקודנו ואומר לנו: גדל! - אתה כן פועל. אפילו שאתה לא רואה כלום, תדע לך שאין שום תפילה נאבדת! כל תנועה והתאמצות שעשית למענו יתברך מנויה וספורה, ואין שום דבר שהולך לריק חלילה. מובא על חמשה עשר בשבט, שאז נגמרו כבר רוב גשמי שנה. וזה גם כן העניין שדיברנו, גשמים מרמזים כידוע על תפילות. עומד בחור ומתפלל כבר הרבה זמן, על כל ענין שבוער לו ביהדות, ואינו רואה כלום, נגמרו כבר רוב גשמי שנה, דווקא אז, אחר כל החדשים של החורף, שהתפלל תפילות הרבה כשהכל נראה בחוץ חושך ואפילה, בליבו מרגיש הוא, שכל החושך התאוות והיצר הרע לא רק שלא עזבו אותו, רק אדרבה, הם רק מתגברים והולכים, ואף על פי כן אינו מתייאש להמשיך לקוות, ולצפות לישועה, ולהתפלל על זה; אז מתחיל החניטה, והשרף נכנס באילן, ומזה עתיד בעזרת השם לצאת פירות מתוקים, ולהתעביד אילנא רברבא.

ר' נתן בהלכות ערלה הלכה ג' מבאר, שבחמשה עשר בשבט מתקנים את חטא אדם הראשון, שפגם באכילתו מעץ הדעת שהגביר מזונא דגופא על מזונא דנשמתא. ובחמשה עשר בשבט, שזה ראש השנה לאילנות לענין ערלה ונטע רבעי, מתקנים את זה. כי על ידי שמחכים שלש שנים כדי לאכול מהפירות, מחלישים את מזונא דגופא ומגבירים מזונא דנשמתא, ומתקנים בזה את חטא אדם הראשון שפגם בזה. (ועוד ששבט זה

שאלה:

שלום וברכה.

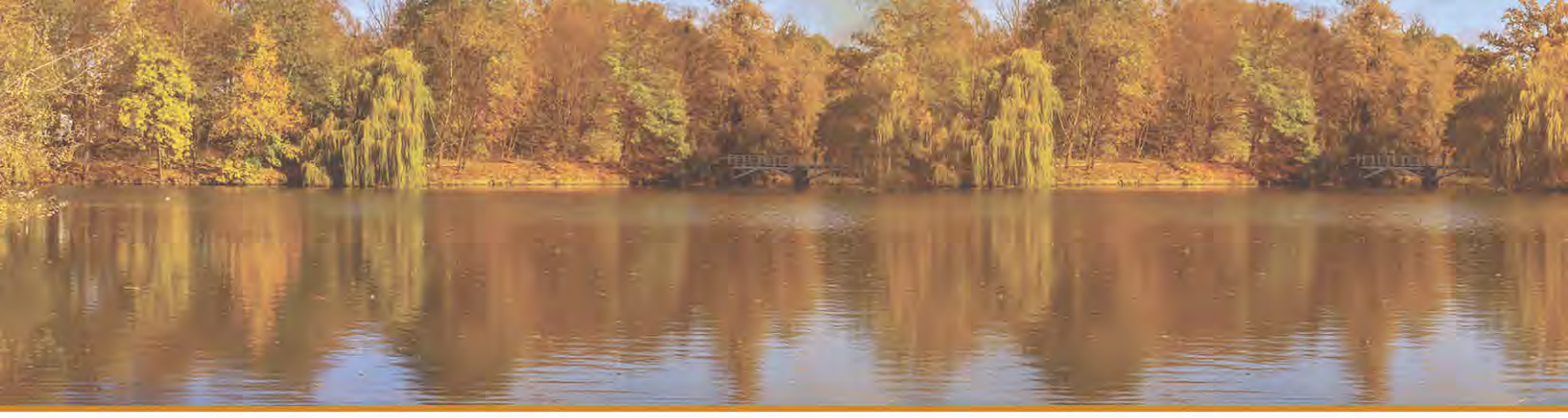
ימי החנוכה השנה עברו עלי בהתעוררות והתלהבות מיוחדת, בזכות הגן עדן של השם יתברך - הליקוטי הלכות. לראשונה בחיי הבנתי והפנמתי את משמעות הימים הקדושים, ואיך כל האורות והקדושות של הימים הקדושים נוגעים בחיי הפרטיים. כמו כן, לקראת פורים אני מתחיל כבר מעכשיו להתכונן בלימוד גדולת הימים הנשגבים הבאים עלינו לטובה. אך על חמשה עשר בשבט לא מצאתי משהו מיוחד בספרי רבינו, על פניו זה נראה לי כיום רגיל. שאלתי בפי. אם תוכלו להחכימני אם יש משהו מיוחד ביום הזה ולימוד לחיי בעבודת השם שאוכל לקחת איתי הלאה, וכמובן כדי לדעת על מה להתפלל ביום זה.

תשובה:

רבינו בחיי מוהר"ן אות פ"ט אומר, שבכל מועד משיג הוא השגה חדשה לגמרי, ועבודה חדשה מזה שמקודם. ובתוך כל המועדים, מונה רבינו גם את חמשה עשר בשבט. רואים, שאצל רבינו היה זה מועד ממש, שהיה לו בזה עבודה והשגה חדשה. ממש כמו בחנוכה ופורים. והא לך לשונו הזהב שם "כל סדר הזמנים של כל השנה, דהינו ראש-השנה וכו' ומקדם לו, חמשה עשר (בשבט) וכו'. בכל זמן וזמן מאלו הזמנים אין אני כמו מקדם (ואמר בלשון אשכנז בזה הלשון: "אז טע קומט דיא צייט בין איך ניט דאס וואס פריער") (המובן מדבריו היה, שבכל אלו הזמנים הוא בא על השגה ודעת חדש לגמרי, ואינו עובד את השם יתברך באלו הזמנים עם העבודה שעבד כבר באלו הזמנים בשנים שעברו, רק בכל שנה ושנה הוא בא על השגה חדשה לגמרי, ויש לו עבודה חדשה באלו הזמנים).

רבינו הרגיש וידע איך הוא נעשה אדם אחר לגמרי. אבל אנחנו, מחמת עכירת גופנו, לא מרגישים בדרך כלל איך אנחנו משתנים, רק צריכים להאמין בזה. כמו שאחר חנוכה או מועד אחר כל אחד מאמין שהוא נשתנה לטובה, ואף על פי שלא מרגיש כלום, מאמינים אנו באמונה שלימה שכל יום טוב משפיע על האדם, ואין יהודי שלא נתעלה מעצם היום טוב. הוא הדין ליום חמשה עשר בשבט, שרבינו מגלה לנו שזה יום גדול שמשנה לגמרי את האדם ומרוממו בעבודת השם.

אפשר לומר בדרך רמז. שרבינו אומר בשיחה 'חנוכה ופורים ומקודם לו חמשה עשר'. ולא כפי הסדר הרגיל; חנוכה חמשה עשר ופורים, שרבינו בא לרמז, שחמשה עשר בשבט הוא הרי 'שלושים יום לפני פורים' וזה כבר

ישראל, מה שגורם לי לפעמים לשכוח את המעלה של ארץ ישראל. וכשאני יוצא לחו"ל (אם בדרך לאומן או בזמנים אחרים) זה נראה לי אותו דבר, ואני לא מרגיש שום הרגשה מיוחדת בזה שאני בארץ ישראל?

תשובה.

ארץ ישראל היא אמונה. זה השורש של כל האמונה בכלליות של יהודי, וכל שכן על ענין זה עצמו של ארץ ישראל. רבינו אומר (בסוף הליקוטי מוהר"ן) שאנשים אמרו לו, שלפני שהיו בארץ ישראל היה נראה להם שזה אינה בזה העולם, לגודל מעלתה שהתורה מפרטת כל גבולותיה וכו'. ורבינו אמר שאינו נכון, רק ארץ ישראל נראה מבחוץ אותה דבר כמו שאר ארצות, אבל צריך להאמין שזה ענין אחר לגמרי. כמו כן אומר רבינו על יהודי כשר, שמבחוץ הוא נראה כמו שאר אנשים, אבל באמת איש כשר הוא ענין אחר לגמרי. ארץ ישראל, הוא מקור האמונה, בארץ ישראל נקראים יהודי, ועוד מעלות עד אין קץ שספרי רבינו מלאים וגדושים מהם בגודל ארץ ישראל, וכמה מוכרח קדושתה לכל יהודי.

אבל העצה איך לחיות עם ארץ ישראל, הוא לדבר מזה. הן בהתבודדות, הן עם חברים. לדבר בפה מגודל קדושת ארץ ישראל, שאנו מסתובבים בתוכה, וזוכים כל רגע לקדושה עצומה שאין לשער. אין ספק, שאם ר' נתן היה חי בארץ ישראל, היה מזכיר לבנו מידי מכתב שני, את ה'אשרינו' הגדולה שאנו זוכים, להתאבק בעפר הקודש של ארץ ישראל. בתוך שאר הזכויות שהוא משמח עצמו בזה.

וכמו בתפילין, שאומרים לשם יחוד קודם, מה שמשנה את כל ההרגשה על התפילין. כן גם על ארץ ישראל (שנקראים גם כן תפילין) צריך להוציא עם הפה את הזכייה, וכמובן להתפלל על זה, שנזכה לקדושתה, שהארץ לא תקיא אותנו חלילה על ידי מעשינו רק נהיה ראויים לשכון בתוכה ולהתהפך למהותה הקדוש. וכמו ציצית, שבת, וכל שאר הקדושות, שכל יהודי זוכה להן בכל יום, כל אחד כפי מה שיותר משקיע בתפילות על העניין כך מקבל יותר וזוכה יותר לקדושתה.

■ יהי רצון שנזכה.

חודש האחד עשר, שמשם יניקת הקליפות כידוע. וחמשה עשר בשבט מרמו על התפילה בבחינת דין של הבעל כח, שעל ידי זה מוכרחת הסטרא אחרא להקיא ולהוציא את כל הקדושות שבלעה)

אז בוודאי, שזה הזמן והעת להתפלל שנוכל להגביר את המזונא דנשמתא, ולמעט את מזונא דגופא שהם התאוות. וכמובן, להתקרב לרבינו הקדוש, שהוא הבעל כח שיכול להוציא את כל הבליעות מהסטרא אחרא.

כמו כן, כשאוכלים מפירות ארץ ישראל, רואים במוחש מה שרבינו אומר שירידה תכלית העלייה, כשאוכלים את הפירות צריך לעצור לרגע קט ולהתבונן, הלא לפני כמה חדשים או יותר היה נרקב ונשחת ואיבד את כל תארו, ולפתע גדל וגם עשה פרי... הפרי הרקוב גדל לתפארת, לפרי נאה וערב לחיך. רואים בעיניים, איך דווקא הירידה היא שגרם לו את העלייה הגדולה שיש לו עכשיו.

האדם עץ השדה. יכול להיות שני חברים שעוסקים יחד בעבודת השם אבל הבדל גדול ביניהם, אחד מציית לרבינו וקובע עצמו כל יום לשעה התבודדות חק ולא יעבור. ימים רגילים, ימים עמוסים, שום דבר אנו מזיז אותו מעקשנותו, 'שעה' על השעון, כמו שרבינו ציווה. לעומתו חבירו, אינו מקפיד על ציווי רבינו, ויכול לעבור עליו ימים הרבה בלי שיזכה להתיישב מול בוראו לשעה התבודדות. על פניו לא רואים אולי הבדל גדול ביניהם, שניהם עוסקים יחד בעבודת השם. אבל את האמת רואים בסוף □ אותו בחור שעומד כל יום ומשקה את עצו - נפשו בעוד יום של התבודדות, ועוד יום של שפיכת הלב לפני השם יתברך, יזכה בסוף להבטחת רבינו שבוודאי יהיה נעשה איש כשר, מה שאין כן חבירו... את מה שזוכים לא רואים מיד, על האדם לעמוד ולציית לרבינו ולהרבות בתפילות, אפילו שהוא לא רואה כלום בשטח. ורק בסוף יזכה ורבינו יראה את כוחו הגדול, ומה שזוכה כל מי שמציית אליו.

שאלה ב'

בחמשה עשר בשבט מזכירים הרבה את גדולתה ושבחה של ארץ ישראל, וגם רבינו מפליג כל כך בגדולת ארץ ישראל. ברוך השם שנולדתי בארץ ישראל, וכן אבותיי ואבות אבותיי כמה דורות בארץ

האדם צריך לדעת שעיניו החיים מתהזקים רק לאחר פטידתו של האדם, ורק אם אדם צלח בבטחה את כל נסיונות החיים, והוא מניע לבית דין של מעלה עם כיסים מלאים, רק אז הוא יכול לשמוחה.

לרבים מאיתנו השם הגדול ר' נתן נטע זוטמסגנדה ז"ל
לא אמן דבר, אך הנודדים שהכירו אותו יודעים
לספר כי מדובר באחד מענקי הדור, שהשכיל לרחביא
עצמו היה מעטה של צניעות וענוה ♦ שילוב מיוחד
של אש ורגש גדולים יחד עם 'פרומקייט', גאונות
ויראת שמים מופלאים הציבו בלבבותיהם של רבים ממנו
התורה השוקה עצמה לדעת מהיכן מגיע אורו של זה
ומידו הרבי שעומד מאחוריו ♦ השקדן הנסתר

אתר קהילה

הגמון החסיד

בתוככי

ציצית היה קורא ליקו"מ על ציצית, בקושי מסביר מילה, ואח"כ מתחיל כל מיני סיפורים על הציצית וקצת הלכות ומאמרי חז"ל, הייתי הולך הביתה הייתי מרגיש התעוררות כל כך, עד שרציתי להשתפר ולהתחזק בכל העניינים.

הייתי מתחיל לחשוב מה הוא חידש לי בעצם?! הרי כמעט הכל ידוע... ככה היה לי כמה פעמים ולא הבנתי מה פשר הענין. אך הסוד הוא כוחו של הרבי הקדוש הטמון בספרו הנורא, עצם הספר הקדוש הזה, כמו שמוהר"נ"ת כתב (בהקדמת ליקו"מ): בה' בטחנו, אם אבן הוא נימוח אם ברזל הוא מתפוצץ".

מאז שהחל לשמוע את אותם שיעורים, החל ה'צורב' הצעיר במסע של חיפוש אחר אורו של הרבי. הדבקות שבערה בו והרצון המוחלט שלו לדבוק באלוקיו, החלו לפעפע בו כבר מאותם ימים, והוא חש כי באוצרותיו של הרבי הוא ימצא את מבוקשו.

בשקט ובסתר, הרחק מעין רואים, הוא החל ללמוד ביסודיות וברצינות את תורת ברסלב, כאשר לשם כך נעזר רבות בחסידי ברסלב הוותיקים. שיחות לא מעטות היו לו עם הגה"ח ר' משה קרמר שליט"א בהם עסק לבן את עניניו של הרבי, ואף קשר של מכתבים היה לו עם הרה"ח ר' אברהם מרדכי פלברבוים ז"ל ולהבלחט"א עם בנו הרה"ח ר' שמואל שליט"א.

'רצוני שענייני יתקבל על לבבות ליטאיים (-ליטווישע הערצער) אמר רבינו הקדוש (שי"ק), ואכן ר' נתן נטע השקיע את כל חיותו וכוחותיו כדי לברר ולדבוק בדרכי הנחל נובע בתכלית השלמות.

את כל כוחות נפשו המיוחדים בהם ניחן, כמו גם גאונותו העצומה, היה משקיע בכל דיבור ושיחה מתורתו של הרבי. הוא היה מתעמק בהם ושואב מהם חיות ואור. החינוך לעיון הליטאי שהיה ספוג בדמו, הופנה כעת לחיפוש אחר פנימיות כוונתו של הנחל נובע והבשורה שמתגלית מהם.

למרות זאת, ואולי דווקא בזכות אותו חיפוש, היה ר' נתן נטע חוזר שוב ושוב על כך שבדרך ההתקרבות אל הצדיק חייבים הרבה 'ביטול'. את אחד משיעוריו הבודדים הקדיש לדרכי ההתקרבות אל הצדיק האמת ואז עמד בדבריו על ההכנעה הנדרשת בעת שניגשים אל הקודש: "כשמתקרבים לרבי צריך 'ביטול'. הביטול הראשון הוא להניח את השכל בצד, לא הכל צריכים להבין. אומרים לך תקרא את הספרים של הרבי... ואם הוא לא יכול לקרוא בלי להבין, אז צריך לעשות 'שטות דקדושה', להיות 'בהמה דקדושה', לקרוא ולגרוס".

דמעות בעיניים

נפשו של ר' נתן נטע לא ידעה שבעה, האור אותו גילה בספרים הקדושים משך אותו ועוד, עד שליבו לא עמד עוד אל מול העונג והחיות שהיה בהם. בכל פעם כאשר היה מדבר עם מאן דהו אודות רבינו הקדוש היו דמעות מתחילות לזלוג מעיניו, ללא גוזמא כלל.

גם בתקופה הקצרה בה היה מוסר שיעורים בליקוטי מוהר"ן לקבוצה קטנה של אברכים, בתוך כדי שטף דיבורו היה לפתע מרים את עיניו ומביט למעלה בכזו מין השתוקקות ודבקות, וגם אז היו דמעות של רגש דקדושה ניגרות מעיניו ללא הפוגה.

פעם בשיעורו הוא הזכיר מעשה שמביא החסיד ר' שמואל הורביץ ב"מי שמואל" על אודות חסיד אחד שתוך כדי לימודו בספר ליקוטי מוהר"ן היה מוכרח להפסיק מדי פעם את לימודו כדי שלא תצא נשמתו חלילה מרוב דבקות. ומי שהכיר את ר' נתן נטע ידע, שלא אחת הוא מכריח את עצמו להפסיק את דבריו באמצע, 'כדי שלא יקרה לו משהו, כלשונו.

עיר התורה קרית ספר, באחת מהסמטאות הקטנות בהם מתגוררים בצפיפות משפחות של בני תורה, שכן ביתו הפשוט של הרה"ח ר' נתן נטע גוטסגנדה ז"ל.

שמו של ר' נתן נטע לא מוכר היה לרבים, אבל המעטים שכן זכו לתהות על קנקנו, ידעו כי מדובר ביהודי משכמו ומעלה, גאון עצום ובקי בכל חדרי התורה, שגם ה'ראת שמים' שלו מבהילה ומיוחדת ביותר.

כולם ידעו שאת ר' נתן נטע לא ניתן לראות בשום מצב כשהוא מסתובב ברחוב, אפילו לחתונות בניו שלו הוא לא הגיע, ורק לתפילות במניין ולטבילה במקווה היה יוצא בזהירות מביתו, תוך שמירת עינו בקפדנות. בנוסף, גם הפשטות והענווה שלו ידועים היו לכל מכיריו, אשר השתוממו אל מול גדלותו שהסתתרה מתחת חזותו הפשוטה כל כך.

עד כאן תיארו את חזותו החיצונית משהו, זו שידועה הייתה לכל, אך כאשר החלנו להתעניין אודותיו אצל כמה מחסידי ברסלב שהכירו אותו, התגלתה למול עינינו תמונה מופלאה ומיוחדת, מסכת נעלמה של התקשרות ודבקות מיוחדים ומופלאים ברבינו הקדוש, אותו לא הסכים אף לכנות בשם 'ר' נחמן', אלא אך ורק 'הרבי'. שכן זה היה רבו הנצח, אשר למולו היה חש את עצמו ל'הדיוט' של ממש כלשונו.

פעמים רבות היה ר' נתן חוזר ושונה על כך שכל החיות שיש לו וכל העבודת ה' שלו היא אך בכוחו של הנחל נובע והאור המאיר בספריו הקדושים. יתרה מזאת, ברשימות שכתבו שומעי לקחו אנו מוצאים איך הוא מכריז בקול: התקווה היחידה לדור האחרון היא רק הרבי!! עם כל הנסיגות שעוברים על הדור וכל המבול הנורא הזה אין שום דרך להינצל רק על ידי ההתקרבות לראש כל הצדיקים.

מאחר שדבריו של ר' נתן היו ברורים וחדים כל כך, אין ולא תהיה שום דרך הגיונית להבין כיצד לא נסחפו אחריו המוני בני התורה, בדרך לאורו של הרבי. אך ביודעינו את ההסתרה העצומה החופפת על אורו של רבינו הקדוש, ניתן להניח שגם כאן התגבר הבעל דבר, והלביש את החידוש הגדול והבשורה המופלאה שעלתה מדיבוריו של יהודי מיוחד כל כך. עד שגם מתוך הקרובים אליו ביותר, כאלו שראו את גדלותו העצומה, לא כולם הבינו את הגילוי אותה הוא מנסה להעביר, ואת האש שבערה בו והייתה עצם חיותו ממש.

כשר' וועלועל מדבר...

בחור צעיר היה אז נתן נטע, כשהילך ברחובותיה של בני ברק, בדרך לחפש פינה שקטה בה יוכל לשבת ולהגות בהוויות דאביי ורבא. כבר אז היה הוא עילוי עצום ושקדן מופלג, וכל מעיינו היו אך ורק לדבק את נשמתו בתכלית הנצחית.

ההשגחה העליונה סובבה כך שהוא החליט לבחור בבית כנסת ספרדי קטן, ששכן בסמיכות לשייבה בה למד, כאשר שם עסק אותה עת החסיד ר' בנימין זאב חשין ז"ל, במסירת שיעור ליהודים 'בעלי בתים' מבני עדות המזרח.

השקדן הצעיר שלבבו היה עם אלוקיו ולקרבתו היו נתונים כל מעייניו, היטה אוזן לדבריו הכנים והמאירים של ר' וועלועל חשין והם הציתו בו אש בוערת שלא כבתה עוד לעולם. לימים יספר על אותו שיעור ועל ההתעוררות אותה ספג אז:

"ראיתי פעם שיעור של ר' וועלועל חשין לבעלי תשובה, המהלך שלו היה כך, אמר להם קצת ליקוטי מוהר"ן, למשל אם רצה לדבר אתם על

צדיק אמיתי וכו'. כל יהודי חשוב כיום מכנים בשם 'צדיק', אך האם זה אומר שהוא יכול גם כן להביע דעות בעניין אם לנסוע לאומן או להתקרב לברסלב?!

הרבי מעל כולם

בעיני רבים ממכריו, היה ר' נתן נטע יהודי ליטאי לכל דבר ועניין, זאת למרות שמחובר היה מאד לאורו של הנחל נובע. אך חסידי ברסלב, אלו שהיו קשורים אליו מאד, יודעים לספר על ביטול מוחלט לרבי ועל הכנעה שלמה, כחסידי העומד לפני רבו.

הרה"ח ר' יחזקאל גרינהויז שליט"א, מחסידי ברסלב שהיו קרובים אל ר' נתן נטע, מספר על פעם אחת בה פלפל בדבריו אודות השאלה האם מותר להזכיר את שמות החודשים הלועזיים. לאחר שהביא את כל השיטות בבקיאותו הרבה והנדירה, סיים את דבריו במילים הבאות: אבל אחרי שרבינו מביא בדבריו את העניין של 'הזמן המסוגל לרפואה שהוא חודש אייר שחל בתקופת חודש מאי, הרי לנו פסק ברור שעכ"פ לצורך לימוד התורה מותר להביא את שמות חודשי הגויים, זהו הפוסק האחרון. מלבד ההתקשרות העצמית שלו ברבו, ברור היה לו כי כל יהודי,

ואף כל בן תורה החפץ להתקרב לה, חייב למצוא את מקומו בהיכלו של רבינו הקדוש, וללכת בדרכיו. כל מי ששוחח אתו בעניין, שמע ממנו שוב ושוב דברים מפורשים, שאין שום עצה לבני הדור האחרון, רק בכוחו של הצדיק הגדול.

"איך אפשר לא ליפול?! רבינו לא נותן לנו ליפול! הוא אומר אין שום ייאוש בעולם כלל.

אני לא יודע איך אדם יכול להחזיק... אחד שיגיד לכם שהא מסתדר בלי רבינו, אני לא יודע... אחד שלא מנסה לעקור שום מדה ותאוה, אולי יכול להסתדר. אך כאשר רק מנסים לעקור משהו, איזה התרסקויות, איזה נפילות... עשר פעמים? מאה? לא נאמר כמה.

איך אפשר להחזיק בלי שרבינו צועק לנו מרחוק 'אין שום ייאוש בעולם כלל'. (רבינו אומר לנו): תתחיל היום מחדש, אל תחשוב מה היה קודם, מה היה לפני רגע. ורבינו פועל בשבילנו גם כן שבאמת יהיה לנו את הכח. כך זה לכל מי שרק מאמין ברבי ומתקשר לרבי".

כחסידי ברסלב ותיק, שינן ר' נתן נטע את משנתו של מוהרנ"ת, שעיקר תקוותו של כל אדם באשר הוא היא לסמוך על כוחו של הרבי, וכך הוא יזכה לצאת מכל נפילותיו לאור גדול.

"אפילו מי שנפל איפה שנפל, השאלה הוא כמה דקות הוא צריך לרקוד 'אשרינו שזכינו להתקרב לרבינו', אבל אם הוא יראה את זה, זה יוציא אותו מהתאוות".

דבריו של ר' נתן נטע היו חידוש של ממש בסביבתו הליטאית. גם אל מול מי שרצה להמעיט בחשיבות ההתקרבות לאורו של הרבי, הוא לא הסכים להתפשר, והתעקש על כך שרבינו הוא ה'מילה האחרונה' בכל העניינים והתחומים. כך למשל, כאשר רצו לטעון לפניו שהנסיעה לאומן אינה דבר ראוי לבני התורה, הוא התבטא במילים חריפות ביותר: מי שיש לו קצת שכל להבין שאין לו שכל, יכול להבין את המרחק בין

'פרומקייט' עם 'אזמרה'

ה'יראת שמים' הנוראה שהייתה לו, עליה מעידים כל מי שזכו לשהות במחיצת ר' נתן נטע, היתה כל כולה מלאה בהתחזקות עד אין סוף. למרות, ואולי דווקא 'בזכות' ההקפדה הנוראה שלו על קוצו של יו"ד, הוא העריך והחשיב כל נקודה טובה של יהודי בלי שיעור וגבול. הוא עורר את סביבתו על כך שהדרך היחידה להצליח בחינוך הילדים ואף לאדם בעצמו היא על ידי התורה 'אזמרה' שגילה רבינו הקדוש.

כי כשר' נתן נטע העמיק בעצותיו הנפלאות של רבינו הקדוש, הוא מצא בהם דרכים חדשים ועצות נפלאות, ולדידו, ברור כי הם היחידים שבכוחם לתת תקווה לדור האחרון.

ר' נתן נטע ניסה להסביר ולהאיר את הדרך הנכונה שמגלה הרבי:

"יש אנשים שעושים מ'דברים קטנים' כאילו זה 'סוף העולם'. לא מתייחסים נכון למשקל של דברים. אז רבינו מזהיר אותנו לא להחמיר חומרות יתרות. לא דברים שאסור, אבל דברים שכך סוגיין דעלמא.

"אפילו אם אחד מרגיש שהוא יכול להחמיר חומרות יתרות, אבל הוא לא יודע אם הבני בית שלו יכולים להחמיר. אז זה מסוכן מאד. הילדים יסתכלו האבא מחמיר אז ככה צריך לעשות אבל הם לא יכולים אז כאילו הם לא בסדר, וכשאדם מתחיל לחשוב שהוא לא בסדר זה התחלת ההידרדרות. הוא אומר בין כך הוא לא יוצלח.

"זה ספר (הליקוטי מוהר"ן) ש(מלבדו-) אף אחד לא ירד לדור שלנו, לצרות שיש בדור הזה. אפילו אנשים פרטיים יכולים אולי כן, אבל איך שמנהיגים איך שמנהיגים את הבית. ליהרר ליהרר".

באחד משיעוריו הבודדים הוא סיפר לפי תומו על אחת מבנות משפחתו, המשמשת כמורה בסמינר גדול במודיעין עילית, שהתקשרה אליו בכאב, וסיפרה על בת שהחלה לנסות לדרכים לא טובות, וכעת שואלת המורה כדת מה לעשות.

אך לר' נתן נטע היה ברור מה יכול לעזור בכזה מצב: "אמרתי לה שתגידי לבת הזו, שכמה שהיא מנסה להתקדם ולא הולך לה, עדיין עליה לדעת שתמיד, בכל מצב, מה שהיא תעשה, ה' נמצא אתה עמה ואצלה. שאלה אותי המורה: אם כן, אולי זה יגרום לה להתקרר, אולי אני נותנת לה גושפנקא לעשות מה שהיא רוצה? אמרתי לה: אני לא יודע, אני רק צינור של הרבי, זה מה שהרבי אומר".

"זמן קצר אחרי זה מתקשרת אלי בת המשפחה, ואומרת לי שאכן אמרו לה את זה, ובזמן קצר היא התיצבה חזרה. מה מתברר?! בבית שלה היו מאיימים כל הזמן, עשית כך, יהיה לך גיהנם, איך את לא מפחדת, ישרפו אותך בגיהנם. אך ברגע שהיא שמעה את דבריו של רבינו הקדוש הכל התהפך לטובה".

נפשו של ר' נתן נטע לא ידעה שבעה, האור אותו גילה בספרים הקדושים משך אותו עוד ועוד, עד שליבו לא עמד עוד אל מול העיוג והחיות שהיה בהם. בכל פעם כאשר היה מדבר עם מאן דהו אודות רבינו הקדוש היו דמעות מתחילות לזלוג מעיניו, ללא גוזמא כלל.

לפני אדונו, ואף שקולו כמעט ולא נשמע אבל נהמת ליבו הורגשה היטב בסביבה.

מי שהיה מתבונן בו היטב, יכול היה להבחין כיצד פעמים רבות היו זולגים מעיניו דמעות ב'קבלת שבת' ובעוד תחנות בתפילה, בהם היה מתרגש במיוחד. אם כי היו פעמים מעטות כמו בעת אמירת ההושענות בסוכות וכדומה, בהם הוא לא הצליח להתאפק והבכי היה נשמע בסביבתו היטב.

כיסופים לציון

געגועיו של ר' נתן נטע לזכות להשתטח על קברו של רבינו הקדוש באומן, גדולים היו עד למאד. בכל עת הוא הביע את רצונו העז לנסוע לציון, אך המעבר בשדה התעופה היה בשבילו 'גזר דין מוות' ולכך הוא לא הצליח להסכים.

פעם כבר הצליחו לשכנע אותו, והציעו לו שיביאו לו נציג מיוחד של משרד הפנים שיזוהה אותו לצורך צילום דרכון בביתו. אך ברגע האחרון הוא נתקף בפחד איום מהמעבר בשדה התעופה הפרוץ והוא לא יכול היה להסכים לכך.

כדי להבין את החשש של ר' נתן נטע מהמעבר בשדה התעופה, נציין, כי בעת שהתמוטט ונסתלק לבית עולמו, כאשר הגיעו כוחות ההצלה לביתו היתה ביניהם גם אשה רח"ל שביקשה להיכנס לתוך הבית. אך בני הבית שטרם ידעו על המצב, הזהירו אותה, כי אם היא תיכנס ור' נתן יראה אותה, מכך לבד הוא יכול להגיע לפיקוח נפש!! למרות זאת, דעתו היה ברורה וידועה בקרב כולם, כי חובה לנסוע על ציון רבינו הקדוש כדי לקבל את התיקון אותו הרבי הבטיח שם. את כל מי ששאל אותו הוא עודד לנסוע ואף התעניין אצלם בחזור כיצד הייתה ההרגשה וכיצד הייתה הדרך. בכל עת היה מביע שוב את כאבו על רצונו העז לנסוע, ועל הקושי שלו להימנע מהנסיעה.

בשנה אחת בראש השנה ישב ר' נתן נטע בביתו, וברצונו להידבק, ולו בבחינה מסוימת, בקיבוץ שבאומן, עסק בלימוד תורה ח' מחלק שני שבליקוטי מוהר"ן, שם עוסק רבינו בעניין התיקונים הנעשים על ידי הקיבוץ של אנשיו אצלו וכו'. באמצע הלימוד ניגש אליו מאן דהו ושאל אותו שאלה צדדית ור' נתן נטע הפסיק מלימודו והשיב לו על כך. לאחר מכן הודה לו ר' נתן ואמר לו שכאשר עסק בספר חש בדבקות כה גדולה עד שאילולא היה מגיע ומפסיק אותו מלימודו ייתכן שכבר לא היה עתה בין החיים...

זהירות מבהילה בענייני ממון

"הזהירות של ר' נתן נטע בענייני ממון" מספר לנו הרה"ח ר' שמואל פלברבוים, "היתה באופן שלא נראה כמותו כמעט בשום מקום. פעם השאלתי לו ספר מסוים, ולאחר כמה דקות הוא התקשר לומר לי שהוא חושש להשאיר אותו אצלו שמא יגרם לספר משהו או שמא הוא יאבד וכדו'. מיד אמרתי לו שאני מקנה לו את הספר במתנה, אך הוא לא נרגע

כדי לשבר את האוזן, ולהבין את מידת ה'פרומקייט' שהייתה לו ויראת החטא הנוראה לה זכה, נספר, שבתקופות שהיה ר' נתן נטע יוצא לבריטות (בהמשך היה יוצא רק לתפילות בלבד), לא היה מוכן לצאת בשום אופן עד שהבטיחו לו שהאזור נקי בתכלית ואין שום חשש לראיה כלשהיא. אך באותה מידה ממש, הוא היה מלא בהתחזקות העצומה ובשמחה גדולה על הטוב שיש בו, ובדרך זו הדרך גם אחרים שצייתו לדבריו.

גם כאשר מסר שיעורים בליקוטי מוהר"ן, הוא ראה צורך לבאר את העניינים השונים בספר בהרחבה ובדרך ההעמקה, כך שתמשוך את בני התורה הליטאיים. אך אצלו, גם צורת לימוד זו מלאה היתה ברגש עצום ובהתעוררות נוראה, עד שהיו פעמים רבות שבאמצע דבריו ניתן היה לראות שמעיניו זולגות דמעות קדושות.

בזכות אותם השיעורים, היו 'בני תורה' רבים שהוצתה בהם אישו של הרבי, ועד היום ישנם רבים שחייבים לכך את התקרבותם לנחל נובע.

תלך לכולל בעלי בתים

כחסיד ברסלב, האמון על הבריחה והסלידה מכל בדל של כבוד ופרסום, השכיל ר' נתן נטע להצניע את עצמו, עד שמעטים מאד היו אלו שידעו על גדלותו העצומה וגאונותו שהייתה מן הבודדים בדור. למתבונן מן הצד נראה היה כעוד יהודי פשוט, אך כאשר היו מתבוננים בדרכיו היה אפשר לגלות בהם הנהגות של צדיקים מופלגים.

"פעם כתבתי לו מכתב", מספר ר' חזקיהו גרינהויז, "ובראשו כתבתי 'לכבוד הגה"ח ר' נתן נטע וכו', כי הרגשתי שזה מה שראוי לכתוב עליו. עוד באותו יום קבלתי מכתב תשובה בתיבת הדואר שלי, בכתובת ידו של ר' נתן, בה הוא מוחה בכאב עצום על התארים שהצמדתי לו, שורות ארוכות הוא הקדיש לשלול אותם מכל וכל, ורק בסיום הוא ענה לי בקצרה על העניין שעליו שאלתי במכתב.

לאחר כמה ימים נוספים, קבלתי מכתב נוסף, ובו הוא פירט בארוכה את תשובתו לאותו עניין. ראיתי שהוא לא יכול היה לסבול את הפרסום ש'הדבקתי' לו אפילו רגע אחד, והוא היה חייב להתנער ממנו אפילו לפני שאני יקבל את המכתב העיקרי".

כפי שסופר לעיל, הייתה תקופה קצרה בה מסר ר' נתן נטע שיעורים בספר ליקוטי מוהר"ן, בקראוון שהונח ליד ביתו, במיוחד כדי לאפשר לו להשתתף בברייתות מבלי לצאת לרחוב. אך לאחר שראה ר' נתן שהחלה סביבו התגודדות, הוא הפסיק עם השיעורים ובחר לחזור לחיי ההסתר. וכאשר היו מי שהתעקשו להישאר וביקשו לשמוע את דבריו בכל זאת, הוא הזהיר אותם: אתם לא מכירים אותי, אני יברח עד לצפת...

פעם פגש בו משהו שלא הכירו והלה שאל אותו לסדר יומו. ר' נתן נטע השיב בפשיטות: לא משהו מיוחד. אני קצת אומר תהילים מסתובב סביב עצמי וכו'. מששמע זאת אותו יהודי הוא הציע לר' נתן: אז אולי תלך לכולל 'בעלי בתים', לא חבל עליך?! הרי שם תוכל ללמוד קצת... את תפילותיה היה שופך קדם בורא עולם בדבקות מיוחדת. מי שהביט בו בשעת התפילה היה רואה כיצד הוא מבקש ומתפלל ממש כעבד

פשוט כוחות משטרה על בית הכנסת ועצרו את כל הנוכחים. ר' נתן נטע שעמד בתפילתו לא ראה מאום ממה שמתחולל סביבו, והוא התפלל כדרכו עד סיום התפילה. למרבה הפלא, המתינו לו הקלגסים עד שסיים, ולאחר מכן הוא נלקח למעצר. כששאלו אותו בני משפחתו להיכן הוא נלקח, ענה ר' נתן: אינני יודע, אולי למודיעין... אולם באמת זה היה מקום אחר לגמרי. אך ר' נתן שהיה פרוש ונקי מכל ידיעות העולם, לא ידע כלל היכן הוא נמצא.

גם בתקופתו האחרונה ממש, מספר ר' שמואל פלברבוים, "היה ר' נתן נטע מתחדש כל פעם בעבודת ה' כמו בחור צעיר ורענן. אני אישית החלפתי עמו מכתבים בתכיפות, והוא תמיד היה עסוק בליבון ובירור דעת רבינו הקדוש בכמה מיני נושאים, ובחיפוש אחר פירוש למושגים שונים שהוא עדיין לא עמד על עומקם, ממש כמו תלמיד שעכשיו מתחיל ללמוד".

בתאריך י"ד בשבט ה'תשפ"א התמוטט ר' נתן נטע והשיב את נשמתו ליוצרה, לא לפני שהוא מצווה שלא יספידו אותו בשום פנים ואופן, ואף ביקש שמיד כאשר יהיו עשרה אנשים יצאו להלוויה ולא ימתינו לאיש.

למרות שגופו של ר' נתן נטע כבר אינו בין החיים, אך רוחו ודבקו העצומה ברבינו הקדוש השאירו חותם בל ימחה, לדמות של גאון ליטאי, שקדן נסתר, שביטל את כל כולו אל מול רוחו הנצחית של הנחל נובע, בתמימות ופשיטות ובאמת

זעקתו של רועה הדורות שיצאה מפיו של ר' נתן נטע תהדהד לדורות, ותאיר עוד לרבים את האמונה היקרה, דבריו הפשוטים עליהם חזר שוב ושוב לא ישכחו לעד. וכך נשמעו הדברים מפיו:

"בא אלי אדם אחד ליטאי ושאל מה הוא יעשה, יש לו חושך, פעם הוא היה פותח ספרי מוסר ליטאיים, ועכשיו אין לו שום חיות מזה. אמרתי לו, אולי צריך לפעמים להסתכל בספר חסידות, הוא נבהל כאילו אמרתי לו להסתכל להבדיל ב... ואמר - לא, לא..."

"מה אפשר לעשות, ה'עניינים והאביונים מבקשים מים ואין, לשונם בצמא נשטה, אני ה' אענם אלוקי ישראל לא אעזבם. אפתח על שפיים נהרות ובהרתי בקעות מעינות אשים מדבר לאגם מים וארץ ציפה למוצאי מים" (ישעיה מ"א), נחל נובע, נהר המטהר, לא רוצים לשתות, מה אפשר לעשות..."

"שואלים אותי מה יש בברסלב? יש שם ילוד אשה שביטל את כל החומר שלו, ועניין שלו זה כמו מצית שמבעירה לבבות. רבינו אמר האש שלי תוקד עד ביאת המשיח. רק צריך להתקרב למצית.

"זה לא עניין של שכל גרידא, צריך את הלב, שטות דקדושה. זה המהלך שלי, את זה אני רוצה להנחיל. ומי שיתפוס את זה יראה שהוא לא צריך אותי.

"מה יש בברסלב? יש אש! יהודי שביטל את כל החומריות שלו, ומי שמתקשר אליו, האש שלי תוקד.

"ומי שיחפש - ימצא. כל אחד בספר של הרבי. זה ינקה לו את הלב. רוצים להשתחרר מתאוות, אנשים מבוגרים לומדים תורה ונשאר להם אותו לב, האש שורף את כל השטויות. זה מה שאנחנו רוצים להנחיל. זה מה שיש בברסלב" - - - ■

ושלח את בני ביתו במונית מיוחדת שיבואו לביתי להחזיר לי את הספר".

פעם התחייב ר' נתן לתת סך מסויים לבניית בית כנסת חדש, ולאחר תקופה התפלאו הגבאים לראות אותו מגיע ומוסיף להם דולר על הסכום שכבר נתן. 'מכיון שישנם כל מיני עמלות', אמר ר' נתן לגבאים, 'וצא אם כן שלא נתתי בדיוק כפי שהתחייבתי לתת, לכן אני רוצה להשלים את הסכום'.

גם בשאר ענייני בין אדם לחבירו היה ר' נתן חידוש מופלג. הוא היה מכבד כל אדם באשר הוא, בין אברך צעיר ובין ילד או בחור בר מצווה, והיה מתייחס אליו כאילו הוא אף גדול ממנו. כאשר נדמה היה לו שמישהו נפגע ממנו, היה מוכן לוותר על עקרונות שהיו חשובים לו, העיקר שלא לגרום צער למאן דהו.

תמונה של בית הקברות

כאשר נישא ר' נתן, רכשו הורי הכלה עבור הזוג הצעיר ספת סלון משובחת. אך ר' נתן, שכבר טעם מאורו של רבינו הקדוש ומהמייאוס בהבלי העולם, אמר בבית; כי הוא חושב שמקומה של הספה הוא במגרש הגרוטאות שממול לביתם.

בסלון ביתו תלה תמונה גדולה של בית הקברות כדי לזכור תמיד בעלמא דאתי, ולא להתבלבל מכל ענייני העולם הזה המטעים את האדם.

לא רק מראיות אסורות היה מקפיד לשמור את עיניו, אלא אף מכל העיתונים והזוהמה המצויה כיום היה מתנזר בתכלית. כל רגע מחייו ניצל ללימוד התורה וספרי רבינו הקדוש, ולא היה מסוגל להכניס בדעתו אפילו פירור משטויות העולם הזה.

אפילו את מספר הזהות שלו לא ידע בעל פה, ובתקופת הקורונה כאשר חשש שמא יעצרו אותו ברחוב או בבית הכנסת, אליו הלך ללא חשש, ביקש כי ירשמו עבורו את מספר הזהות שלו על פתק בכדי שלא יעצרו אותו.

לבסוף, בעת שעמד פעם בתפילה בבית כנסת בתקופת הקורונה,

ה'הפצה' מונחת בקרן זווית, כל הרוצה יבוא ויטול

ביום ט"ז בשבט, לפני 202 שנה הוקם בית הדפוס הראשון בעולם עבור הדפסת כתבי רבינו הקדוש על ידי מוהרנ"ת ♦ בהשראת התאריך, קפצנו לביקור ב'בית הדפוס' אותו מנהל ר' יובל אריה ביננבוים הי"ו מפתח תקווה, וגילינו להפתעתנו לא פחות מאשר 'מדפסת צבעונית משוכללת' אותה הוא מצא זרוקה ברחוב ♦ מסתבר שגם מכשיר קטן כל כך יכול להפוך עולמות שלמים ולקרב יהודים רבים לאורו של הרבי ♦ הרגשות של מפיץ

ישראל הלוי

העיר

פתח-תקווה ידעה יהודים רבים יראים ושלמים שהתיישבו בה מלפנים, בהם גם חסידי ברסלב מובהקים. החסיד ר' שמואל העשיל פרידמן ז"ל מזכיר את עובדת ישיבתו בעיר, אבל

כנראה שמאז אותם ימים קיבלה העיר 'פנים חדשות' לגמרי.

המושבה הקדומה, השוכנת במרכז גוש דן, הפכה עם השנים למטרופולין של תעשייה ומסחר, ואווירת חיזו דהאי עלמא מורגשת היטב ברחובות רבים בעיר הגדולה.

אל תוך כל זאת הופיעו מספר חסידי ברסלב, ביניהם ר' יובל אריה ביננבוים הי"ו, והם מבקשים בכוחו של הרבי להאיר את העיר באלומות אור. עוד שיעורים ועוד ספרים, עוד עלונים וחברות, דיבורים וחברות... והנפשות הצמאות מתלכדות יחד לאבוקה של אש, כזו המשפיעה טהרה ונקיות על העולם כולו ומקרבת את הגאולה.

ביקשנו לשמוע מר' יובל על חיים של הפצה, ועל התחזקות ברגעי קושי והתמודדות. והרי תוכן השיחה המרתקת לפניכם.

איך הכל התחיל....

"נולדתי במושב ביצרון, מקום קטן ושקט בסמוך לעיר הנמל אשדוד" פותח ר' יובל אריה ביננבוים הי"ו את סיפורו האישי, "אבי עלה מרומניה מספר שנים לפני השואה והתיישב בארץ ישראל. בחרותי, ככל יתר חבריי, נרשמתי ללימודים באוניברסיטה והתחלתי ללמוד בבאר שבע. מאחר שנכנסתי לאווירה של לימודי חוכמות וצבירת ידע, התעורר בי רצון פנימי ללמוד גם את המקורות השורשיים שלי, כלומר: תורת ישראל.

כמובן שהספר הנגיש ביותר עבורי היה התנ"ך, אותו עדיין אפשר היה למצוא בכל מקום. קראתי וקראתי וההתעניינות הלכה והתעצמה. בהמשך כבר חיפשתי להבין מה עושים בפועל עם כל המידע הזה, ואז התחלתי ללמוד בהרחבה על שמירת התורה והמצוות. למשל, כאשר ראיתי פסוק שמדבר על שמירת שבת, מיד שאלתי את עצמי, 'איך שומרים שבת? מה צריך לעשות בשבת?!' כשחיפשתי, הגעתי לספרי ההלכה שמדברים על ההנהגות הראויות בשבת, כך התקדמתי עוד ועוד.

אט אט התחזקתי בקיום התורה והמצוות ובעבודת ה', והתקדמתי עוד ועוד. אני נזכר כעת, איך באותה תקופה, יהודי צדיק ראה אותי ברחוב ונתן לי חוברת של "תיקון הכללי". מאז הרביתי לומר את עשרת המזמורים הללו. הרגשתי שזה עושה לי 'טוב על הלב', אך לא נמשכתי מעבר לזה.

ישנו משהו מעניין שאני רוצה לציין, כשקיבלתי את התיקון הכללי לידי ורציתי להתחיל לומר את המזמורים, ראיתי שבתחילה יש קטע של 'התקשרות' - 'הריני מקשר', למרות שיעוד הייתי די 'טריל', זה צרם לי מעט המחשבה על התקשרות ל'בשר ודם', ומי אמר שאני רוצה את זה בכלל... למרות הקושי, החלטתי שאם הצדיק אמר לומר את זה, אז אני מאמין שבוודאי שזה דבר נכון. כיום במבט לאחור, אני מאמין שיש לזה חלק חזק בהתקשרות שלי לרבינו, עד למקום בו אני נמצא כיום. מספר חודשים לאחר מכן, הזדמן לי לעבור באחת מערי המרכז, ושם, בפנית הרחוב נמכרו ספרי ברסלב במחיר הקרן. נעצרתי וראיתי ספרים מהודרים במחיר סמלי ביותר. התלהבתי מהמחיר ומהחן של הכריכה הנאה וקניתי "ספר המידות" ו"עצות ותפילות". הנתיב לקרוא בהם מדי פעם, אך עדיין לא חשתי שעניינו של רבינו הופך לנדבך מרכזי בחיי. התמדתי בעיקר בלימוד הנגלה, גמרא והלכה ושאר ספרי יסוד.

הנשמות שלנו, ומוליך אותנו כל יום בדרך חדשה לגמרי. בדיוק כמו שלכל החסידים יש רבי, ולעומתם לאחרים יש את המנהיגים שלהם, גם אני מתקשר עכשיו לרבי חי, והוא מנהיג את החסידים שלו גם כיום. הוא משפיע עליהם כל הזמן ומחיה אותם בכל רגע ממש.

נקודת החבר

איך אתה מחייה את עצמך בעיר הגדולה?

"האמת חייבת להיאמר, ההתקרבות האמיתית לרבי היא כשמסתובבים בין חסידי ברסלב היקרים, יהודים ששייכים לגמרי לרבי, מוסרים את הנפש לעצות שלו, וחיים על פי דברו בלי שום ערוב. לכן אני כל הזמן משתדל לנסוע ולהתחזק במקומות שיש יותר ציבור ברסלבי שקיבל את המסורת באופן ברור ומדויק.

אני מרגיש בעצמי, שה'שלימות' בהתקרבות שלי, קרתה בעיקר כאשר הכרתי את החסידים שהולכים בדרך הישנה והטובה כל כך. אז התחלתי לקבל יסודות ישרים ומאירים שבונים לי את החיים לפי האור הישר של הרבי.

"נחזור לעצם תהליך ההתקרבות. באותה שנה, חבר הביא לי ספר משיבת נפש 'מהדורת כיס', ומאחר שהייתי נוסע הרבה באוטובוסים, החלטתי לעשות לעצמי סדר לימוד קבוע. קראתי עוד ועוד ונפתח לי מן חלון של אור. הרגשתי שאני עובר שלב נוסף בהתקרבות לרבי, אחרי שהבנתי שיש רבי, פתאום התחלתי להתחבר לנקודה הכי פנימית שלו, ה'התחזקות'! הרגשתי שזאת הנקודה. התחזקות ועוד התחזקות ועוד אחת.

רבינו כותב (ליקו"מ תנינא מ"ח), שכאשר מתחילים להתקרב לקדושה, אזי הדרך - שמראים לו התרחקות, ולכן בשלב הזה מוכרחים הרבה מאד התחזקות. הנקודה הזו תפסה אותי כל כך, עד שמרוב התלהבות החלטתי שצריך לעשות מעשה. העולם מוכרח לטעום מהמעדן הרוחני הזה. לקחתי סכום של 1000 שקל, רכשתי מאות (1) חוברות של "משיבת נפש" והתחלתי לחלק לאנשים.

גם קודם לכן, הייתי תורם פה ושם לכל מיני 'הוצאות לאור' של ספרי ברסלב מעובדים למיניהם. אבל פתאום האירו לי במיוחד הספרים ה"פשוטים" לכאורה, כמו 'משיבת נפש' או 'השתפכות הנפש' שספוגים במילים החזקות והטהורות של רבי נתן.

במקביל רכשתי כמויות גדולות של "תיקון הכללי" והתחלתי לחלק; בעיר שלי, במירון אצל רשב"י ובעצם איפה לא..

אני שייך לרבי?!

מתי אירעה התפנית?

"לאחר תקופה נישאתי בשעה טובה, וזכיתי להקים בית יהודי אמיתי. לאחר מכן עברתי לגור בעיר חולון, ומשם המשכתי לפתח-תקוה, שם ניתנה לי משמיים הזדמנות קרובה יותר לדעת מרבינו הקדוש רבי נחמן מברסלב.

"יום אחד, חבר ראה אותי ושאל אותי אם אני 'ברסלב', משום מה אמרתי לו "כן", למרות שאז עדיין לא שייכתי את עצמי לברסלב, אך בתוך הלב פנימה הרגשתי מין חיבור לא מובן לרבינו. עדיין לא הצלחתי להוציא את החיבור הזה מהכוח אל הפועל.

למעשה, אותו חבר הציע לי להגיע לשיעור של הרה"ח ר' יחזקאל ששון שליט"א. הוא הבטיח לי שאהנה שם.

הלכתי... ואכן, הדיבורים המתוקים והנפלאים שלו, שהיו בעצם דיבוריו של רבינו הקדוש - פעלו את פעולתם ועוררו את ליבי להתקרב אל האור.

מאז, מושגים כמו 'התבודדות', 'אזמרה' והתקשרות לצדיק' החלו לתפוס אצלי מקום בדעתי והרגשתי שאני עובר תהליך פנימי בכל החיבור שלי עם הקב"ה. דיבורי ההתחזקות, היו עבורי כמו טל תחייה. התחייתי לשמוע דיבורים אותנטיים הנובעים ישירות מהנחל הנובע, כזו פשוט ואמת מיוחדים.

"בנוסף, התחלתי להתחבר יותר לחסידי ברסלב, וכל אחד האיר בי את הנקודה המיוחדת שלו. לא זכורה לי איזו נקודת שיא בהתקרבות לרבינו, הכל קרה לאט לאט, כל פעם הלב שלי ספג עוד אמת ועוד התבוננות יקרה.

בכלל, בעניין ההתקרבות לרבינו אין נקודת עצירה. תמיד יש מה להתקרב יותר לרבינו... הרי כל דיבור של הצדיק יוצר צורך באמונה חדשה, בהתקשרות חדשה. אי אפשר לומר שסיימנו להתקרב.

"בדרך כלל, כל מקורב, מגיעה לבסוף העת שאז הוא מרגיש שכבר 'הוא בפנים', בבחינה מסוימת כמובן, שהרי ההתקשרות היא אינסופית.

גם אני, בשלב מסוים, הכתה בי ההכרה וההתקשרות הזו. פתאום הבנתי שרבינו הוא לא עוד צדיק שאמר תורות נפלאות ולאחר מכן הסתלק מן העולם, וזהו. ממש לא. לפתע תפסתי שמדובר כאן ברבי חי ממש, זהו צדיק שלמרות הסתלקותו מן העולם - עדיין הולך לפנינו, מתעסק עם

הדבר הראשון:
טוב עין, ובעצם,
ההבנה וההרגשה
האישית שהיו
לי מהתועלת
שבעצותיו של
רבינו. כאשר
בן-אדם מרגיש
כיצד החיים שלו
משתנים לטובה
ומתהפכים לעניין
אחר לגמרי בזכות
רבינו, אזי מתעורר
אצלו צורך אמיתי
וכנה לשתף את
כולם בטוב הזה.
כמובן שהנקודה
הזו חייבת להגיע
ממקום פנימי ואז
ההפצה מגיעה
מעצמה.

למה בכלל להפיץ?!

מה הגיע אותך לצאת ולהפיץ? כלומר, מדוע לא היה די לך בהתקרבות האישית שלך?

"יש שתי נקודות שגרמו לי לצאת מהנוחות האישית שלי ולהתחיל להפיץ לאחרים.

הדבר הראשון: טוב עין. ובעצם, ההבנה וההרגשה האישית שהיו לי מהתועלת שבעצותיו של רבינו. כאשר אדם מרגיש כיצד החיים שלו משתנים לטובה ומתהפכים לעניין אחר לגמרי בזכות רבינו, אזי מתעורר אצלו צורך אמיתי וכנה לזכות את כולם בטוב הזה. כמובן שהנקודה הזו חייבת להגיע ממקום פנימי ואז ההפצה מגיעה מעצמה.

דבר שני: אני מאמין באמונה שלמה בקשר שיש בין הפצת דעת הצדיק להחשת הגאולה. כאשר חסיד ברסלב יודע שבפעולה הזאת של ההפצה, הוא מזרז את הגאולה, אזי היחס לכל העניין משתנה. אתה כבר לא מרגיש 'טרדן' ו'טרחן' אלא 'שגריר' ושליח של כל כלל ישראל'.

"חשוב לזכור נקודה נוספת. לפני שמתלהבים ורצים להפיץ לאחרים את אורו ודעתו של רבינו הק', אנחנו יכולים להתחיל עם הפצה קלה ונעימה לאלו שחיים עמנו באותו בית, כלומר: בני הבית והילדים שלנו. הרי העניין של רבינו - שווה לכל נפש, ואפשר להכניס בחכמה וביישוב הדעת את העצות של הצדיק לכל ילד וילד ולא משנה הגיל. גם ילד קטן יכול להיות מושפע מעצה כזו או אחרת של רבינו.

מניעות עצומות

מן הסתם, כמו כל דבר רוחני, גם עבודת ההפצה מביאה עמה מניעות גדולות...

"יש שתי נקודות שגרמו לי לצאת מהנוחות האישית שלי ולהתחיל להפיץ לאחרים.

הדבר הראשון: טוב עין. ובעצם, ההבנה וההרגשה האישית שהיו לי מהתועלת שבעצותיו של רבינו. כאשר אדם מרגיש כיצד החיים שלו משתנים לטובה ומתהפכים לעניין אחר לגמרי בזכות רבינו, אזי מתעורר אצלו צורך אמיתי וכנה לזכות את כולם בטוב הזה. כמובן שהנקודה הזו חייבת להגיע ממקום פנימי ואז ההפצה מגיעה מעצמה.

דבר שני: אני מאמין באמונה שלמה בקשר שיש בין הפצת דעת הצדיק להחשת הגאולה. כאשר חסיד ברסלב יודע שבפעולה הזאת

של ההפצה, הוא מזרז את הגאולה, אזי היחס לכל העניין משתנה. אתה כבר לא מרגיש 'טרדן' ו'טרחן' אלא 'שגריר' ושליח של כל כלל ישראל'.

"חשוב לזכור נקודה נוספת. לפני שמתלהבים ורצים להפיץ לאחרים את אורו ודעתו של רבינו הק', אנחנו יכולים להתחיל עם הפצה קלה ונעימה לאלו שחיים עמנו באותו בית, כלומר: בני הבית והילדים שלנו. הרי העניין של רבינו - שווה לכל נפש, ואפשר להכניס בחכמה וביישוב הדעת את העצות של הצדיק לכל ילד וילד ולא משנה הגיל. גם ילד קטן יכול להיות מושפע מעצה כזו או אחרת של רבינו.

למעשה...

באיזו סוג של הפצה אתה עוסק בתקופה הנוכחית?

ברוך ה', זכינו לארגן בסביבה כינוסים רבים, בהם הבאנו דרשנים חשובים לחזק את הציבור מתורתו של הרבי. הסביבה כולה נהנית מהשיעורים הללו, אנשים רבים מגיעים ומתחזקים כל כך, האור חודר ללבבות.

לאחרונה אני מפיץ בעיקר עלונים מבוררים שיש בהם אור נקי של הרבי. זאת הפצה עצומה ויעילה ביותר אך מאידך דורשת הרבה מאוד חיזוק, כי המשוב שמקבלים מהציבור - קטן יחסית. אתה מניח את העלונים בכל מיני מקומות, טורח ומתאמץ, ולא תמיד יודע מה נעשה בפועל מהמאמץ שלך. ב"ה, מפעם לפעם אני מקבל תגובות מאנשים, אבל עדיין צריך הרבה התחזקות אישית, להזכיר לעצמי שוב ושוב: אשריי שזכיתי לעסוק בדבר הכי חשוב בבריאה - הארת דעת הצדיק בעולם.

יש בית כנסת מאוד מרכזי אצלנו שאני מניח שם חבילה נכבדה של עלונים. כאשר אני מגיע למחרת וכמעט הכל נגמר, אני לא יודע מה

שיעורים בספרי רבינו
אותם זכה לארגן ר' יובל
ביננבויים בפתח תקווה

“צריך לומר ברור: ההתעסקות הזאת לוקחת זמן. לפעמים גם המון זמן. אבל כאשר נזכרים במה שכתוב בספר המידות ש”טוב לבלות זמן רב, בשביל שענה אחת שמתקרב לצדיק”, מקבלים כח ושמחה. ברור לי שכאשר אדם עסוק בלקרב אחרים לצדיק אזי הוא זוכה בעצמו להתקרב זכות כך יותר לרבי.

”אם כבר מדברים על ההשפעה של ההפצה, אני רוצה לספר שבאופן אישי, הגיליונות הנפלאים של ‘אבקשה’ ממש קירבו אותי מחדש לרבינו. סדרת המאמרים ‘בעקבי הצאן’ עשו לי פשוט סדר בראש והרבה שאלות התיישבו לי על הלב והמות. כמו כן, הסיפורים על החסידים מהדורות הקודמים נתנו לי נקודת מבט חדשה על המהות האמיתית של חסיד ברסלב. אני בטוח שכמוני יש עוד רבים כאלו.

”יש עוד נדבך של הפצה שמאוד סייע לי: האזנה לשיעורים בטלפון. אני מחייג לקו שנקרא ‘איחוד חסידי ברסלב’ וממש מענג את הנשמה שלי. הרי בהתקרבות יש שני מישורים: יש את ההתקרבות הפרטית והאישית של התלמיד ישירות מול הצדיק, ויש את המישור של ההתקרבות לצדיק ע”י השמיעה מהתלמידים. הקו הזה, עזר לי מאוד לספוג את הנקודה של התלמידים, כל אחד עם הנקודה המיוחדת שלו ברבינו. זה ממש הכניס בי חיזוק בהתקרבות הנצחית, והרבה רוח טובה.

לי זה לא מתאים

מה עונים למחשבה שאומרת: ‘תראה, אני בכלל אברך כולל, וכי מה לי ולהפצה. ישנם כאלו שהחליטו לעסוק בהפצה, לי זה כנראה ממש לא מתאים’

”התשובה היא פשוטה מאוד: בשביל להפיץ לא צריך להפוך ל”מפיץ”. יש כאלו שאכן החליטו להקדיש את כל חייהם לעניין הזה, אשרי חלקם. אבל גם אברך פשוט יכול לעסוק בהפצה. אם העניין הזה יתפוס לו מקום בלב, הוא כבר ימצא את ההזדמנויות לכך. לכל אחד יש אפשרות להניח פה ושם עלונים, להציע לחבר או לחברותא בכולל את אחד מספרי רבינו, או אפילו לדבר בפשטות מהעצות של הצדיק. זוהי הפצה במלוא מובן המילה.

”במקביל לחלוקות של עלונים וחברות, לפעמים כדאי דווקא למכור את הספרים בכסף. היום כאשר זכינו שכל ספרי היסוד של

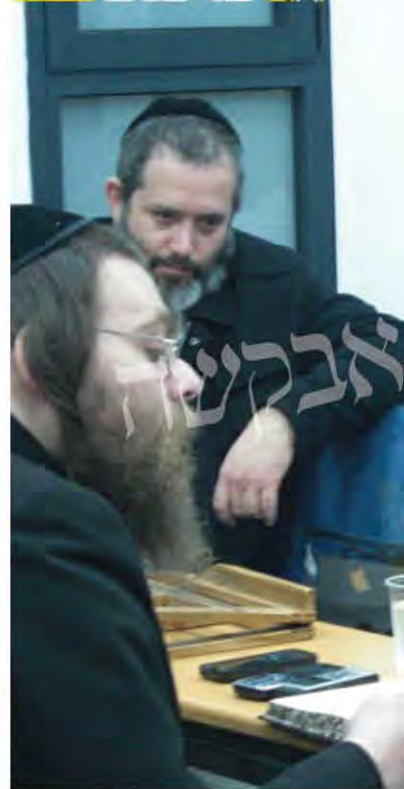
לחשוב. יתכן שעשרות אנשים לקחו הבייתה, אך ייתכן שמאן-דהוא תפס את הערימה ופשוט דאג להעלים אותה... לכן, במצבים כאלו צריך לזכור שאיננו מלאכים. עושים מה שאפשר והקב”ה כבר פועל במדויק את כל השאר.

”באופן כללי, כאשר עוסקים בהפצה צריך לתת את הדעת על החשיבות שיש בלהפיץ אפילו ליחידים. נכון שמאוד נחמד להפיץ בכמויות, אבל לפעמים דווקא הפצה “קטנה” וממוקדת, פועלת גדולות ונצורות. לדוגמה, יש בשכונה שלי בעל מכולת שאינו נמנה על חסידי ברסלב, הוא יהודי חסידי, בעל מידות טובות שממש נעים לדבר איתו. יום אחד גיליתי שהוא מאוד אוהב לקרוא את העלון החדש יחסית הנקרא “לבבי”. מאז אני דואג להדפיס את העלון במכונת דפוס, על דף צבעוני, ומביא לו. ככה אני נוהג בכל יום שיש את השמחה שיש לו בכל פעם מחדש אני לא יכול לתאר במילים. זוהי דוגמה על הפצה סמלית ונקודתית, אבל כזאת המגיעה לאדם הנכון בזמן הנכון.

”אם כבר הזכרתי את מכונת הדפוס, כדאי לספר לקוראים את מה שקדם לאותה מדפסת מקצועית. מאחר שחשקה נפשי להפיץ עלונים מצד אחד, ומאידך אני גר בריכוזים הגדולים של ברסלב, ממיילא נוצרה לי בעיה. לא הייתה לי דרך לקבל כמויות של עלונים מגוונים. התפללתי לה’ וראיתי מודעה על מדפסת מהסוג הפשוט ביותר הנמכרת ביד שניה במחיר נמוך של שבעים שקלים. מיד קניתי אותה והתחלתי להדפיס מעט עלונים לפני שבת. עברה תקופה וחבר מהשכונה ששמע על בית הדפוס המזערי שפתחתי בביתי, סיפר לי שכעת ראה מדפסת מקצועית וגדולה מונחת ליד אחד מבתי הספר ברחוב השני, “הו נראה”, הוסיף החבר, “שהם זרקו את זה”. הלכתי לשם ואכן התברר שהם קנו ציוד חדש למוסד והמכונה הפקרה. סחבתי אותה לבית, היא הייתה צריכה כל מיני תיקונים ושיפורים אבל הכל היה שווה. מאז אני זוכה בחסדי ה’ להדפיס בכל שבוע מאות (!) דפים צבעוניים של עלונים נפלאים, על דפים בגודל הנכון, צבעוני, ממש כמו בבית דפוס.

לאחרונה, הדפסתי במדפסת המשוכללת, חוברות עם “ליקוטי הלכות” על “תורה הזמנית” וזה כל כך שימח אותי. מעניין לציין שימים ספורים לאחר שגורתי לבית את המדפסת המקצועית, החלה המדפסת הקודמת להראות סימני גסיסה עד ששבקה חיים. ממש התקיים בי “טרם יקראו ואני אענה”...

בחור ישיבה הלומד באחת הישיבות המפורסמות בארץ, התקשר אלי וביקש בצימאון גדול עוד ספרים. התפתח בינו קשר מיוחד ומאז אני מעביר לו ספרים שיביא לחברים שלו שמעבירים גם הם לחברים שלהם, וכל זה התחיל ממספר ספרי רבינו עם מספר טלפון שהנחתי בבית כנסת אחד.

לאותה ישיבה שלחתי בהמשך גם את גיליונות 'אבקשה', ולאחר מכן נודע לי מפי אותו בחור שהגיליונות כבשו בסערה את כל הישיבה. הם עברו מחדר לחדר בפנימייה, נשחקו והתבלו עם כל קריאה נוספת, הבחורים פשוט 'בלעו' אותם. מאז מגיע ביקוש לעוד ועוד גיליונות. והסערה בעיצומה...

אני תמיד מחזק את עצמי בדיבור הידוע מרבי אברהם ב"ר נחמן: הרי, רבינו בוודאי יגמור את תיקון העולם בכל מצב ובכל מקרה, רק אשרי מי שיש לו חלק בזה.

עוד דבר מעניין: בל"ג בעומר נסעתי למירון ולקחתי איתי תיק מלא בחוברות של תיקון הכללי. נכנסתי לציון פנימה והתחלתי לחלק לאנשים. הצימאון של המתפללים היה כל כך גדול, עד שתוך זמן קצר נגמרו לי כל החוברות. יהודים מכל הסוגים ביקשו חוברת, ואמרו בכוונה את עשרת הפרקים. אפילו את התיקון הכללי שהיה לי בכיס חילקתי. בדרך חזור הביתה אמרתי לעצמי: "איזו זכות נפלה בחלקי, הרי חשבתי בין כה לנסוע למירון, ב"ה שהבאתי איתי את החוברות". הציבור היה פשוט צמא לזה.

לסיום, אני רוצה שוב לחזק, כל מי שעוסק בהפצה מכיר את ה'חלישות הדעת' הגדולה שמקבלים כאשר מתכננים הפצה גדולה ובסוף יוצא משהו קטן. אסור לנו להתבלבל, צריך להאמין שבוודאי פעלנו דברים גדולים, רק שלא את כולם אנחנו רואים.

■ אשרינו מה טוב חלקינו.

**לאותה ישיבה
שלחתי בהמשך
גם את גיליונות
'אבקשה', ולאחר
מק נודע לי
מפי אותו בחור
שהגיליונות
כבשו בסערה
את כל הישיבה.
הם עברו מחדר
לחדר בפנימייה,
נשחקו והתבלו
עם כל קריאה
נוספת, הבחורים
פשוט 'בלעו'
אותם. מאז מגיע
ביקוש לעוד ועוד
גיליונות. והסערה
בעיצומה...**

ברסלב כל כך יפים ומהודרים, בהם גם ספרי רבינו מהוצאתו המיוחדת של הרה"ח ר' אליהו עטיה שליט"א, כבר אפשר בקלות לזכות למכור ספרי רבינו. זה כל כך פשוט, מניחים על שולחן בבית כנסת עם מחיר לספרים וקופה קטנה. זה רק נראה מסובך וקשה, אבל מי שינסה יראה עד כמה שזה פשוט ונעים.

"גם אם למעשה עדיין לא מסתדר לעשות פעולות ממשיות של הפצה, חייבים לפחות להתפלל על זה: 'רבונו של עולם! אני רוצה שהאור של רבינו יאיר בעולם, שעוד אנשים ידעו מהדעת הקדושה הזו'. אם אדם מתפלל, הוא מעורר את הרצון שלו, ואז כבר זוכים לקיים שליש מהצוואה של רבי נתן. הרי מוהרנ"ת טרם הסתלקותו הזהיר אותנו להיות חזקים "ברצון", "בממוץ" ו"בטרחא". ממילא מי שמתפלל, כבר זוכה לחלק של ה"רצון". מה גם, שתפילה של אחד מועילה ליהודי אחר. פתאום יקבל יהודי מעיר אחרת, רצונות חזקים להפיץ, והכל בזכות התפילה של האברך שעדיין לא יודע איך גם הוא יכול להפיץ, אך התחזק בתפילה ורצונות.

תוצאות בשטח!

מה תוכל לספר לנו על סיפורים אישיים שחווית תוך כדי ההפצה?

לפני תקופה הנחתי ספרי רבינו באחד מבתי הכנסת המרכזיים בעיר שלנו. בקשתי רשות מהגבאי, ומאחר שאינם מתנגדים על ברסלב הוא היה מוכן גם לעשות חותמת על הספרים. רגע לפני שהנחתי שם את הספרים, החלטתי לכתוב בפנים את מספר הטלפון שלי. אמרתי לעצמי שאם מישהו יקרא בספרים ויתחבר, הוא יוכל ליצור איתי קשר וככה אוכל להביא לו עוד ספרים. כך אכן היה.

"היינו צריכים לאחוז היטב במושבים שלפינו, כל רגע הרגשנו שאנחו הולכים להתרסק ארצה, אבל הכל היה שווה למען הנסיעה לציון הקדוש...". • באותו מוצאי שבת כשישבנו במודיעין עילית חברי מערכת אבקשה במחיצתו של הרה"ח ר' **בנימין זאב רוזנבלט** שליט"א הם לא ידעו היכן הם נמצאים כעת, האם במסוק פתוח לרווחה בין שמים לארץ או שמא בצילם הנעים של חסידי ברסלב שהתגוררו בבני ברק של פעם. • **אזכרה ימים מקדם**

ש. רובינזון - אלופי הנחל

בית שנים וארץ

אבקשה

ר' בנימין זאב
(משמאל) בעת
השיחה לאבקשה

ראשית

אנו שואלים את ר' בנימין, מהיכן התחילה ההיכרות שלכם עם חסידות ברסלב ועם חסידי ברסלב?

בילדותי לא הכרתי כלל את חסידות ברסלב מקרוב, למרות שבילדותי הסתובבתי קצת ב'שול' שבמאה שערים, ששכן בסמיכות לבית הוריי. אבי ר' יצחק היה יהודי ירושלמי מן השורה, והוא לא השתייך למקום כזה או אחר, לכן לא הפריע לו שאני ואחי נסתובב בבתי כנסת של קהילות אחרות. בבחורותי נכנס אחי הגדול ר' מרדכי לשיבת ברסלב בבני ברק, והוא משך אותי שאבוא גם אני ללמוד שם, וכך הווה. נכנסתי ללמוד בישיבה, ושם התוודעתי לשיעוריו הידועים של הרה"ח ר' נתן ליברמנש שליט"א, מאותם שיעורים התקרבתי לברסלב, כמובן שגם העבודת ה' בישיבה באותם ימים הייתה מיוחדת במינה, מה שהוסיף לי נדבך נוסף בהתקרבות שלי לרבי.

באותם ימים הרה"ח ר' נתן צבי קעניג ז"ל היה מגיד שיעור בישיבה, ולהבחל"ח הרה"ח ר' נתן ליברמנש היה המשגיח. מכך לבד תוכלו להבין מה הייתה האווירה ששררה בישיבה באותו הזמן, ראש הישיבה הרה"ח ר' שמעון ברגשטיין ז"ל היה מגיע לתפילות, ואז הוא היה מתעניין לשלומם של הבחורים. הוא היה גם אוהב לגשת לעמוד ב'קבלת שבת'. כמו כן היה ניגש לעמוד בקיבוץ של ר"ה בירושלים בתפילת מעריב של שני הימים. תפילתו הייתה אש להבה, הוא התפלל כמו 'אריה'.

הרה"ח ר' וועלול חשין ז"ל היה מוסר שיעורים בישיבה, ובמשך כל היום היו מונחים עליו התפילין, כולל בשעת השיעור. פעם נקלע הרה"ח ר' יעקב מאיר שכטר שליט"א לבני ברק בשעות הערב, והוא הגיע לשהות בישיבה למשך הלילה. כשפנה לישון סידרו לו את חדרו של ר' וועלול לשינה, ולמחרת אמר ר' יעקב מאיר שמרגישים במיטה של ר' וועלול קדושה גדולה.

באותם ימים הייתה הישיבה מחולקת לכמה מבנים שונים, כאשר היכל הישיבה היה בבית הכנסת הראשון של ברסלב ברחוב מיימון,

הפנימיה היתה בישיבת נובהרדוק, וחדר האוכל היה בבנין של צאנז - זמיגראד. בלמדינו ב'היכל הישיבה' האמור, הכרנו את זקני אנ"ש מהדור הקודם שהתפללו בביהכ"נ במיימון, כמו את ר' מוט"ל יגליק שהיה מרבה לספר על רבו ר' יצחק ברייטער הי"ד, ר' יוסף ארליך, ר' חיים בנימין ברוד, ר' זאב ליברמנש, ר' בן ציון אפטר שהרבה לספר על אומן של מעלה ועוד.

זכורני שכאשר הגיע החסיד ר' חיים בנימין ברוד לארץ ישראל קיבלו כל אנ"ש את פניו בשמחה, שמתו לב שלמרות גילו המבוגר עדיין זקנו היה שחור כשל אברך צעיר למרות כל הצרות אותם עבר ברוסיה הקומוניסטית. שאלתי אותו פעם, כיצד למרות גילו המופלג שהיה למעלה משבעים וחמש שנים, זקנו עדיין שחור ואינו מאפיר?! השיב לי ר' חיים בנימין, שהוא תולה זאת בכך שהוא משתדל להיות תמיד בשמחה.

חתונה בישיבת ברסלב

מי היו המשתתפים בשיעורים של הרה"ח ר' נתן ליברמנש?

היו באים בחורים מכל המקומות, היו גם הרבה בחורים שבאו מישיבת ברסלב. קבוצה גדולה מיישיבת פוניבז' התקרבה באותם ימים לברסלב והם הגיעו בקביעות, ביניהם אני וזכר את הרה"ח ר' אברהם מרדכי פלברבוים ז"ל שהיה מעודד בחורים לבוא לשיעור, מישבת 'חכמי לובלין' הגיע הרה"ח ר' חיים שלמה רוטנברג שליט"א, וכן הגיעו מעוד ישיבות.

באותם ימים היה לי שייכות קרובה להרה"ג ר' ישראל יעקב קנייבסקי - ה'סטייפלר' זצ"ל, במו עיני ראיתי עת שהייתי נכנס אליו איך שכמעט תמיד היה מונח על שולחנו אחד מספרי רבינו כליקוטי מוהר"ן ועוד, אני אמנם לא הייתי מדבר עמו על 'ברסלב', אך הוא ידע את עובדת היותי ברסלב וכיבד אותי בשל כך, כמו כן אני יודע בוודאות שלא

אני זוכר
את ר' יונה לבל
שהיה דופק
על הבימה
ואומר: רבותי,
אסור לשכוח
"הפרוז'קטורים"
עובדים"
כשכוונתו על
העיניים שצריך
לשמרם כהוגן
כשיוצאים
לרחוב.

היתה לו שום התנגדות על דרכו של הרבי.

הסטייפלר גם היה לו חלק בשידוך שלי, כך היו הדברים: השידוך שלי הוצע בסוף חודש אלול כשכבר הייתי שבועיים לפני הגיעי לגיל עשרים ביום הכיפורים, הצדקנית גיטלה (אשת ר' ישראל קרדונר, ולאחמ"כ אשת ר' נתן בייטעלמאכר בזיווג שני) היא זאת שהציעה את השידוך, והרה"ח ר' אריה לייב שפירא ז"ל הוא זה שקידם ופעל בעניין והביא את השידוך לידי גמר בשעה טובה ומוצלחת.

כעת נוצרו בליבי ספיקות, היות ורציתי לקיים את החתונה קודם הגיעי לגיל עשרים, ונשאר רק שבועיים להתארגן, שלחתי לשאול את המחוננים, האם יהיה ניתן לקיים את החתונה תוך שבועיים שזה יוצא בעשרת ימי תשובה, אך המחוננים ביקשו לדחות במעט את החתונה היות ויקח להם זמן להתארגן. באותו זמן עמדתי בקשרי ידידות עם הרה"ח ר' פייבל (ב"ר יונה) לבל, שהציע לי ללכת ולהיוועץ עם הסטייפלר, הסטייפלר שהכירני כאמור ענה לי בנחרצות והורה לי לזרז את החתונה טרם בואי לגיל עשרים ולא להסתכל בעניין זה לא על ההורים ולא על כסף ולא על שום מונע ומפריע, ואף הגדיל ואמר לי "אם יהיה צורך, אתערב".

מיד התקשרתי לצד הכלה ומסרתי שהסטייפלר אמר לא לחכות ולקיים את החתונה במהירות האפשרית, משפחת הכלה פנתה להרה"ג ר' חיים פנחס שיינברג ז"ל שידע לדבר לליבם של יוצאי 'ארצות הברית'. גם הוא כמובן אמר שאינו מפקפק בדברי הסטייפלר, וכך התקיימה החתונה בעשרת ימי תשובה בהיכל 'שיבת ברסלב' בהשתתפות כלל הבחורים. גם ר' וועלול חשין השתתף בחתונה (ראה תמונה), באופן נדיר הגיע הסטייפלר להשתתף בחופה כדי לחזק אותי על התעקשותי לקיים את החתונה בטרם מלא לי עשרים. מעניין לציין, שתיכף בבואו הוא התריע בפניי שאינו חפץ בשום כיבוד, אפילו לא בברכה תחת החופה.

ה'פרוז'קטורים'

איזה עובדות וסיפורים אתם זוכרים מאנשי שלומינו באותם ימים?

אני זוכר את ר' יונה לבל שהיה דופק על הבימה ואומר: רבותי, אסור לשכוח! "הפרוז'קטורים עובדים" כשכוונתו על העיניים שצריך לשמרם כהוגן כשיוצאים לרחוב. כשר' משה בורשטיין עלה לארץ ישראל הוא חיפש מקום להתגורר בסמוך לאנ"ש, מיד בבואו לעיר העתיקה הוא נתקל בר' יונה לבל, ר' יונה שהיה מכניס אורחים ידוע נחלץ מיד לעזרתו של ר' משה, אך מכיוון שבביתו של ר' יונה לא היה מספיק מקום, ייחד לו ר' יונה צריף קטן שהיה ברשותו, אך קודם לכן התנה עמו תנאי: 'מכיון שאני אוהב מאוד לישון (פּוֹפֶעֶר בלע"ז), יהיה מוטל עליך להעירני בכל לילה בעת רצון' בחצות, וכך אכן נשמר ביניהם הסדר זה למשך תקופה.

בהיכלא דרשב"י

מידי שנה הייתי נוסע למירון בשבת חנוכה יחד עם רבים מאנ"ש, ובמקום נוצר קיבוץ של כלליות אנ"ש שהתאספו במקום במשך כמה ימים ועסקו בתורה ותפילה ועבודת ה', מתוך אהבה ודיבוק חברים.

זכורני איך ביארציטי של החסיד הגדול ר' אברהם ב"ר נחמן היה הרה"ח ר' לוי יצחק בנדר מספר לכל מגדולתו של ר' אברהם, למרות שהוא סבר, כידוע, שאין עניין לעשות סעודת יארציטי, אך לדבר בשבחו הוא כן הכביר.

כמו כן השתתפו בשבת חנוכה במירון הרה"ח ר' וועלול חשין והרה"ח ר' שמואל שפירא. ר' שמואל לא דיבר אף פעם, אבל בכל פעם שירדתי לציון בחצות ראיתי אותו עומד בפניתו הקבועה ועוסק בעבודת ה'.

בשנים קודם לכן היה משתתף גם החסיד ר' שמואל הורוויץ, ר' שמואל גם כן לא היה בר שיחה, היחיד שהצליח לדובב אותו היה ר' שמואל טוקצ'ינסקי. רק לעיתים נדירות ביותר כמו שבת חנוכה זו' אדר כשהיה ציבור גדול, היה ר' שמואל פותח את פיו ומדבר במשך שעה ארוכה בדביקות גדולה על אחת מהתורות בליקוטי מוהר"ן, תוך שהוא מתבל את דבריו בדברי קבלה עמוקים. זכורני איך בכל פעם היה חוזר ומדבר בגדולת הצדיק, תוך שאת המילה 'צדיק' הוא מאיית בניקוד קמץ 'צדיק'.

הטיסה עצמה
הייתה "חוויה"
בלתי נשכחת,
כאשר לפתע
באמצע הטיסה
דלתות המסוק
נפתחו לרווחה,
ורוחות עזות
ונוראיות פרצו
פינימה, עד
שממש הרגשנו
שעוד רגע קט
אנו נפלטים
מהמסוק
וצונחים ישירות
לתוך הציון של
רבינו הקדוש...

ר' שמואל הורוויץ ישב שעות על גבי שעות בהיכל הציון. פעם אחת בל"ג בעומר היה שרב כבד, כולם ברחו מהציון לאחר זמן מועט של שהיה במקום, עקב החום הבלתי נסבל, ואני רואה שרק ר' שמואל נשאר לשבת ספון בפנינתו כאילו אין הדבר נוגע לו כלל. החסיד ר' אריה לייב שפירא היה מחזק את הבחורים באותם ימים, הוא פתח להם חבורה בשם 'קומי רוני' בה היה שר ומזמר איתם ניגונים עתיקים. החסיד ר' אלחנן ספקטור היה עניו גדול, הבחורים אהבו לשאול אותו 'מראי מקומות' ולראות את ידיעותיו הרבות, והוא מצידו היה מתרץ, שבדיק אתמול הוא למד את זה, או תשובות בסגנון הזה, ובכך הוא היה פוטר את השואל. גם עם הרה"ח ר' יענקל תפילינסקי היה לי קשר קרוב. אחרי החתונה גרתי ברחוב שמואל הנביא, מידי לילה בחצות הייתי הולך לביתו שברחוב צפניה כדי להעירו בחצות הלילה, ומשם הלכנו לשדה - היכן שכיום נבנתה שכונת 'תל ארזה' - להתבודד. את החסיד ר' הירש לייב ליפל זכור אני מהלילי שישו בקבר דוד המלך שב'הר ציון', איך שהיה יושב על הרצפה ואומר "תיקון חצות", יחד עם שאר ה'עובדים' במקום. באחת הנסיעות שלי לאומן בסביבות שנת תשל"ט, כשנסעתי יחד עם הרה"ח ר' מרדכי (ב"ר אריה לייב) שפירא שליט"א ועוד כשלושים מאנ"ש, היה איתנו גם הרה"ח ר' שמואל צ'צ'יק ז"ל. לאחר כמה ימי שהות באומן, הגענו 'להיפרד' מהציון על מנת לנסוע הביתה. וכאשר אך יצאנו מהציון, כבר אמר ר' שמואל, 'אני חייב לחזור, אני חייב לומר שוב תיקון הכללי'. כך היה מספר פעמים, ר' שמואל לא היה מסוגל להתנתק ולעזוב את הציון. מה אומר לכם, דבר אחד ראו אצל כל אנ"ש, והוא "חיפוש האמת", עניין זה עבר כחוט השני אצל כל מי שנקרא ע"ש רביה"ק, מילה אחת: "אמת"!!!

מי יתן לי אבר כיונה

מתי זכותם לנסוע לאומן בפעם הראשונה?

כמה פעמים ניסיתי ועשיתי השתדלויות על מנת להגיע לאומן דרך ארה"ב, אך בכל פעם גברו המניעות. אם בשל הצורך בויהו, או בשל הקושי בהשגת דרכון תקין, מה שמנע את ההגעה למקום הנכסף: "ציונו של רבינו הקדוש".

הפעם הראשונה בה ב"ה זכיתי להגביר את החשק ולשבור את המניעות ולהגיע לאומן, היתה כמדומני בשנת תשל"ה, בנסיעה זו נסעתי יחד עם הרה"ח ר' אברהם יצחק מרמלשטיין שליט"א ועם בני בכורי ר' נחמן זושא הי"ו שהיה אז ילד וטרם מלאו לו שבע שנים. ר' אברהם יצחק הגיע לר' לוי יצחק בנדר וסיפר לו שברצונו ליסוע לאומן, ר' לוי יצחק השיב לו "אם תיסע עם בנימין, תגיע". מיד בתחילת הדרך ראיתי ניסים גלויים, משום שבאותם ימים כמעט אף אחד לא קיבל ויזה אפילו בארה"ב, וכל שכן בארץ ישראל לא היה שום סיכוי, אך משום מה בחסדי ה' זכיתי לקבל ויזה כאן בארץ ישראל, והכל בכוחו של הרבי. היה זה כאשר מצאתי בסמוך לרחוב המלך דוד סוכן שהתעסק בתחום, הוא לא היה שומר תורה ומצוות, ולכן לא האמנתי שהוא יסכים לעזור לי לנסוע לציון. אך בשיחה שהתפתחה ביני לבינו התברר לנו שאנחנו קרובי משפחה, ומשום כך הוא השתדל למעני והפעיל את קשריו הענפים, ואכן לאחר מאמץ הוא השיג לי שלושה ויזות לרוסיה. יצאנו לדרך בחודש כסלו חורפי במיוחד מישראל לקייב דרך וינה, חבר שלי יעץ לי לבקש אישור שהייה ליותר מעיר אחת וזה יאפשר לי להתנייד ולנסוע במרחבי הכפור של רוסיה עם קצת פחות פחד ומורא מאימת הק.ג.ב., ה'אינטוריס' (מעין 'חברת תיירות' שהיוותה סניף של משטרת הק.ג.ב., והיתה מלווה באופן קבוע את כל מי שהגיע לבקר בבריה"מ בכדי לעקוב אחריו) אכן נתנו לנו אישור שהייה בארבעת הערים: 'קייב' 'אודסה' 'צ'רקס' ו'קיישינב', אך לעיר אומן הם לא נתנו לאף אחד אפילו לחלום על כניסה אליה.

בתחילה הגענו לקייב, שם שהינו מספר ימים תוך כדי שיצרנו קשר עם קהילה של חסידי רוזין שהייתה במקום, ובזכותם גם זכינו מידי יום לטבול במקווה חם ונקי. כשיצאנו מבית המלון בו שהינו, כדי לתפוס מונית שתסכים לקחת אותנו לאומן, אף נהג מונית לא הסכים לקחת את הסיכון היות והיה צריך רשיון מיוחד. לאחר המתנה ארוכה ומתוחה הופיע כשליח ההשגחה יהודי מקומי שהציע את עצמו לעזרה, הוא לקח אותנו לתחנה המרכזית בקייב וקנה לנו שלושה כרטיסי נסיעה באוטובוס לאומן, הוא גם דיבר עם הנהג שיוריד אותנו באומן. האווירה באותם ימים שהורגשה ברחוב היתה מפחידה מאוד, בכל מקום הרגשנו שעוקבים אחרינו, הרגישו באוויר את הפחד.

כשעלינו לאוטובוס התיישבו לפנינו שני שוטרים, וכך גם מאחורינו התיישבו שני שוטרים מהק.ג.ב. אני ור' אברהם יצחק היינו מוסוים באמצעות קוטשמע"ס שהסתירו את פאותינו וזקנינו, ובני זושא היה חבוש בקסקט שהסתיר את פאותיו, שתקנו כל הדרך מחמת הפחד והאימה, וכמובן כדי לא לעורר חשד, אבל בני זושא שר זימר בקול רם "ירעם הים ומלואו" והשתולל...

היה יום שישי נשארנו בצ'רקאס לשבת. 'גליקסמן' אמר שישמור איתנו קשר, במוצאי שבת אמרו לנו ב'קבלה' של המלון שמחפשים אותנו בטלפון, ניגשנו לטלפון, על הקו היה אותו 'גליקסמן' שטען שהוא התקשר כל היום ומשום מה לא ענינו לו בטלפון....

בשיחה סיכמנו איתו שלמחרת ביום ראשון בבוקר הוא ידאג לקחת אותנו לאומן, מכיון שבלילה התחבורה והתנועה דלילה בהרבה, ויש סיכוי גדול יותר שיתפסו אותנו.

באותו לילה שוחחתי בטלפון עם ידידי מאנ"ש ר' ניסן פרנקל שליט"א שהתגורר אז בבליגיה, הוא היה סוכן גדול של מטריית וכדו', ועקב עיסוקיו הרבים היה יכול להיכנס לבריה"מ בכל עת שחפץ בכך. הוא היה רגיל לפקוד את הציון כמעט מידי חודש בחודשו בערב ראש חודש, מתוך שיחתנו עמו התברר שאכן לא היינו בחצר הנכונה כי אם בחצר הסמוכה לציון, ור' ניסן סיפר לנו על עצמו, איך שגם הוא בנסיעתו הראשונה טעה כמונו ונכנס לחצר שממול הציון, והוא הדריך אותנו בשיחתנו כיצד עלינו למצוא את המיקום המדויק של הציון, וכן כיצד לדבר עם בעלת הבית, ואיך לשדל אותה במתנה כלשהיא - 'דמי לא יחרץ', כדי שתאפשר לנו להתפלל במקום ללא הפרעה מצידה או הלשנה לרשויות החוק.

למחרת בבוקר החלה סופת שלגים כבדה, שמנעה מאותו יהודי לקחת אותנו ברכבו, והוא הציע לקחת אותנו ליתחנה המרכזית של צ'רקס לבדוק האם האוטובוסים יוצאים כסדרם, מכיון שהאוטובוסים מצויידיים בשרשראות ברזל על הגלגלים שמגנות עליהם מהתחפרות בשלג העז, ואכן כך היה. עלינו לאוטובוס הבא שהתעתד לצאת לכיוון העיר 'אומן', אך מיד כשהאוטובוס רק התחיל לנסוע, הוא החליק ונתקע ברכב חולף, האוטובוס נמנע כהוגן ויצא מכלל שימוש, וב"ה שיצאנו ללא פגע. חזרנו למלון ברגל, והתקשרנו לאותו יהודי שעזר לנו כדי להודיע לו את הנעשה.

לאחר כמה שעות הוא מופיע במלון ואומר: 'יוצאים לדרך'. מכיון ששוב התחיל להחשיך שאלנו אותו האם אינו מפחד מהמשטרה, והוא אמר שיהיה בסדר. כשעלינו לרכב החליט היהודי לקחת אותנו לשדה התעופה המקומי בצ'רקס, אנחנו כבר סמכנו עליו ולא שאלנו שאלות, בכל מקום שאליו הגיע שאלו אותו מי אנחנו, והוא ענה בביטחון שאנחנו הילדים שלו, בשדה התעופה הסתובב האיש כמה דקות ושוחח עם כמה מהנוכחים במקום, לאחר דין ודברים הוא ניגש ומודיע לנו שבעוד שעה קלה יוצא 'מסוק' שמעביר סיגריות מצ'רקס לאומן ואנחנו נוכל בעז"ה להצטרף לטיסה.

הטיסה עצמה הייתה "חוויה" בלתי נשכחת, כאשר לפתע באמצע הטיסה דלתות המסוק נפתחו לרווחה ורוחות עזות ונוראיות פרצו פנימה, עד שממש הרגשנו שעוד רגע קט אנו נפלטים מהמסוק וצונחים ישירות לתוך הציון של רבינו הקדוש... לולי נאחזנו בכיסאות בחוזקה היינו פשוט נזרקים החוצה ומתרסקים אל הלא נודע. בסופו של דבר בחסדי ה' נחתנו בשלום ובבטחה בעיר הגעגועים 'אומן'. כשהתקרבונו לרחוב בילינסקי רצתי במהירות לכיוון הציון, אך בעלת הבית הגויה הקדימה ויצאה מיד כדי לחסום את דרכי באומרה שרק לאנשי האינטוריסט' היא מאפשרת להיכנס. כשחזרתי לומר זאת לגליקסמן' שכאמור התלווה אלינו, הוא הרגיע אותי ואמר שהכל יהיה בסדר.

אפילו כשעצרו מידי פעם לא ירדנו בכדי לא לעורר חשד יתר. לבסוף, הצלחנו לרדת באומן, כאשר ירד שם גשם זלעפות. הלכנו כברת דרך עד שהגענו לחצר שממול הציון, אבל הרגשנו שזה לא המיקום המדויק של הציון, בכל זאת לא הסתמכנו על ההרגשה ואמרנו 'תיקון הכללי' בהתעוררות, לאחר ששהינו שם זמן מה חזרנו לקייב עם האוטובוס, מיד כאשר שבנו למלון הגיעו כמה אנשים לתחקר אותנו להיכן נעלמנו ואיפה היינו כל היום, ורק לבסוף הניחו לנו.

למחרת היום תכננו לנסוע לצ'רקס על פי התוכנית הרשומה בזיזה, ומכיון שהיה מותר ליסוע רק עם נהגים מטעם האינטוריס ביקשנו אישור לנהג שיקח אותנו לבקר בצ'רקס, באמצע הדרך קרתה תקלה ברכב, ומכיון שהיינו ללא טלפון לא ידענו כיצד לקרוא לעזרה, הנהג ניסה לעצור את המשאיות והרכבים שחלפו על פנינו זמן רב, אך ללא הצלחה. עד שלאחר זמן עצר לצידנו נהג, מיד אמרתי לר' אברהם יצחק: "רואים עליו שהוא יהודי", וכך אכן התברר, הוא רק ראה את הפאות של בני הקטן, ולא גמר להתפעם ולהתרגש, "הרי כך הייתי נראה כשהייתי ילד"...

ליהודי הזה קראו 'גליקסמן', הוא לקח אותנו לצ'רקס, ומכיון שכבר

כשהוא הגיע לחצר הוא פנה לבעלת הבית ואמר שהוא מהאינטוריסט, והוא נשלח כדי ללוות אותנו ולהשיג עלינו, ולכן הוא פוקד עליה לתת לנו להתפלל. בחסדי ה', היא האמינה לו מכיון שהוא שידר ביטחון רב, והוא ידע גם איך לדבר במקצועיות כדי לא לעורר חשד. מה גם שהצטיידנו במתנה ראויה לשמה, סוג של דמי 'לא יחרץ'.

כמובן שההתרגשות שלנו כשנכנסנו למקום 'קודש הקדשים' - 'המקום אשר הוכן לו מששת ימי בראשית' היא בלתי ניתנת לתיאור, הרגשתי צמרמורת בכל גופי מכך שזכיתי להגיע למקום הכל כל גבוה וקדוש. כשהגענו בפעם השניה לא היתה לנו ספק שזה המיקום המדויק של הציון. דבר ראשון פינינו את השלג הרב שהצטבר מעל הציון במשך כמה ימים ונערס לכדי גובה של מטר, לאחמ"כ נתנו פרוטה לצדקה ואמרנו את ה'תיקון הכללי' מילה במילה, זכינו לבלות שם כמה שעות בתפילה ווידוי דברים והתפללנו מעריב. אני זוכר שר' אברהם יצחק עמד ואמר 'תיקון הכללי' אחד אחרי השני, ללא הפסק כלל. כך חלפו להם מספר שעות ביעף ללא שהרגשנו איך הזמן עובר. ביתיים תוך כדי שאנחנו עומדים ומתפללים הסתובב 'גליקסמן' ברחבי אומן כדי לחפש רכב שיקח אותנו חזרה לצירקס, אמנם לא היו הרבה רכבים באותם ימים, אך הוא שהיה חברה'ן גדול הצליח להשיג במהירות רכב לדרך חזור, וככה הוא המתין לנו בביתה של בעלת הבית, תוך כדי שהיא מכבדת אותו בשתיית תה ומים חמים כיאה לאיש 'אינטוריסט' נעלה ונכבד כמותו...

כשסיימנו להעתיק בתפילה על כל הצטרכויותנו, לקח אותנו 'גליקסמן' לעיר 'קשינב' שם שהינו עד זמן הנסיעה חזור. מקשינב נסענו בכמה רכבות דרך רומניה עד וינה, ומשם בטיסה ישירה לארץ ישראל.

למיטב ידיעתי, בני זושא זכה

באותה נסיעה להיות הילד הראשון שהיה בציון רביה"ק מאז נסגרו שערי אוקראינה כשפרצה מלחמת העולם השנייה.

במהלך השנים זכיתי להשתתף בעוד כמה נסיעות נדירות, ביניהם קיבוץ קשינב הידוע ועוד, עד שנפתחו הגבולות ומאז אני זוכה לבוא מדי שנה לאומן בראש השנה. ואף בשנה האחרונה, למרות שלקיתי בליבי היו לי ניסים גדולים שהסכימו להעלות למטוס את בלון החמצן, ולאחר הטלטלות הרבות זכיתי לבוא ולהשתטח בצל ה'ציון המצוינת', בתפילה ובתקווה שה' יזכנו הלאה. ■

לפני גיל עשרים, חתונתו של ר' בנימין בישיבת ברסלב בתמונה נראים: רבי וועלוול חשין עם המסור קידושין הרב כץ, החתן ר' בנימין, עומדים משמאל לימין: בצלאל פרידמן ומשה שור האמצעי ר' אברהם זאב רוזנבלט שממח קרמר ודוד הכלה הגאון רב' משה לואיס שליט"א ראש ישיבת תורה אור.

נתן דוד שפירא מאיר קרליבך ובנימין רוזנבלט בקברי צדיקים

המאמרים של 'בעקבי הצאן' נידרו והבהירו מאות עיוותים יסודיים...

הזרמים להמשיך את המהפכה!

רק תתן לרבי 'אמן'

הוא כבר יבנה מחנה בניינים נפלאים

מה יקרו הסדר ה' ותפרד אשר המל עלינו ונתנו לנו מלאכת הרפוס. שעל-די- זה מתקיימת התורה בישראל עתה, כי בשמותכן תורה שבעל פה צריכו לכתב הרבה מאד כדי לבא האמת לאמתו. ובכל הור הדור שנמעטין הרבבות יותר צריכו לבא יותר וצריכו להרבות בספרים קדושים יותר... על-כן הוא הסדר גודל מלאכת הרפוס, שעל-די- זה ימולים להדפיס ספרים הרבה מאד, שעל-די- זה לא תשתבח התורה מישראל. (ליקו"ה יז גסר גה)

סיפורי ההתקרבות הבוערים גילו להמוני יהודים את האש של הרבי

ועיקר בקשתו הוא שנוכה ללפוד אחרים דרכים ועצות מעבודת ה' ותפרד... נמצא שכל אדם מישראל נטל עליו מזה חובה לזכות גם אחרים בתשובה ולקרב נפשות לעבודת השם ותפרד. (ליקו"ה גרס"ג ט')

הזרמים להמשיך את המהפכה!

רק תתן לרבי 'אמן'

הוא כבר יבנה מחנה בניינים נפלאים

88.12

88.12

נחמה ונאולה
ממעמקי תורת
'התחזקות הנפש'
של רבי נתן
ג. הרצמאן

העיקור דעיקה - כוונתו שכל זקן בירור עניין הסמיכה על הצדיק מאמר מורחב ויסודי

אהרן היקר, שלום רב!

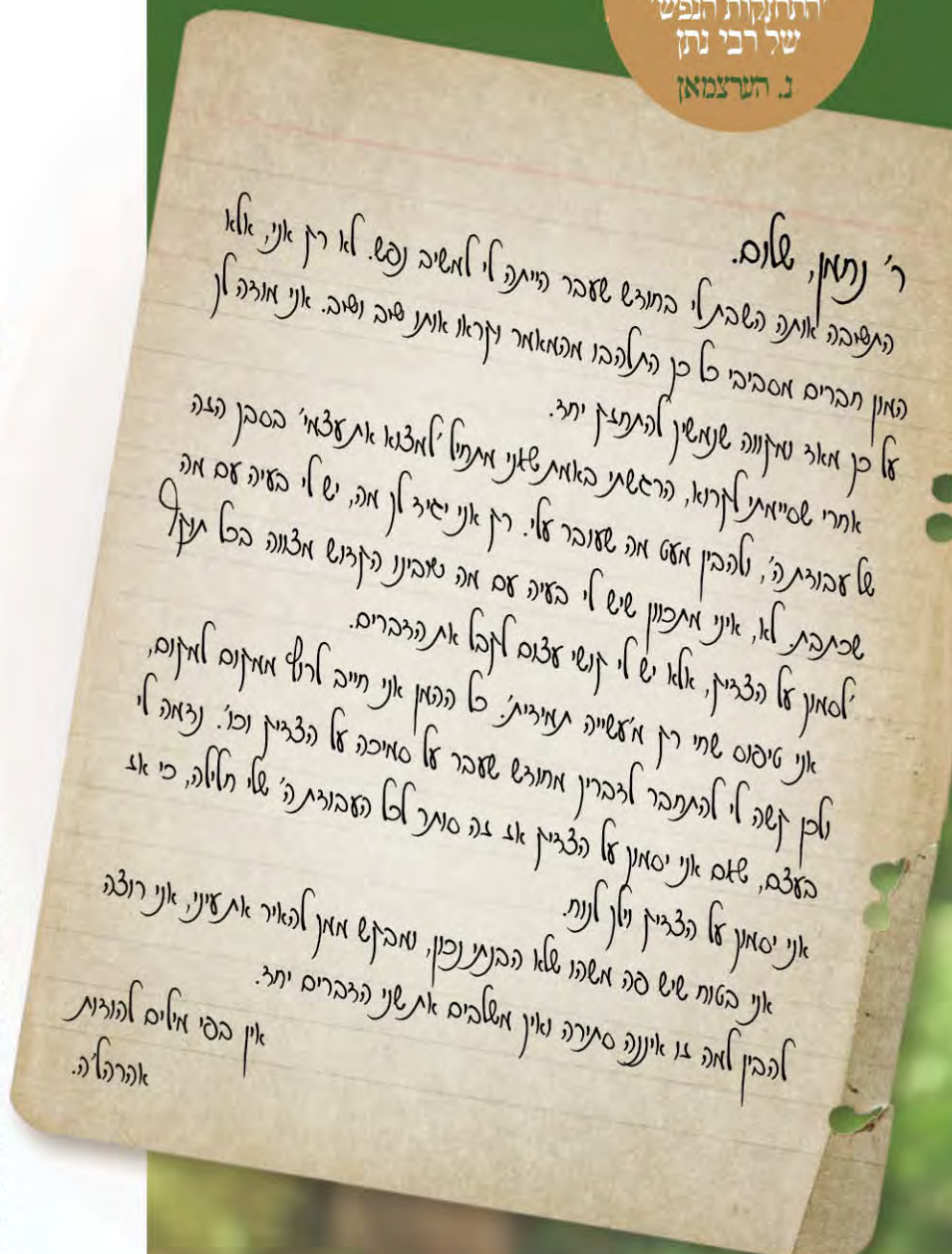
זה!!! מה שחסר לנו

שאלתך קצרה וקולעת אל השערה, אל לב ליבה של חסידות ברסלב. אי לכך לא נוכל לענות עליה כראוי, מבלי להרחיב ולהתעמק בביאור מושג הסמיכה על הצדיק. אך היות והיריעה צרה מהתכנס בה נושא כל כך רחב ויסודי, נאלץ להסתפק, עכ"פ, בנגיעה בעלמא, כמאן דמחויי במחוג, ובקצה המטה ננסה לרדות דבש מאוצרות מוהרנ"ת בעניין.

למעשה, לא מוגזם יהיה לומר, כי כל כתבי מוהרנ"ת וחיידושו המופלאים, בפרט במכתביו (בהם מוזכרת הסמיכה על כוחו של רבינו הק', לא פחות ממאה ועשרים פעם!), מכוונים למטרה זו - להעביר לעם סגולה את ההתנוצצות האדירה שזוהרה תדיר במוחו הק', ומכוחה, לעוררם לסמיכה שלימה על הצדיק האמיתי במלוא כובד דעתם, ולמען יסירו ויעקרו מליבם כל סמיכה ומשען על 'משענת קנה רצוף', שאינה מצד הקדושה.

הסמיכה על הצדיק, כפי שהיא באה לידי ביטוי בקריאתו של רבינו הק': "סמכו על כוחי!", הינה, כאמור וללא שמץ גוזמא, ליבה של היהדות בכלל ושל חסידות ברסלב בפרט.

ניתן לומר בפה מלא, כי היעדרותה מאיתנו, היא שורש ואם לכל חסרונותינו. זה! מה שחסר לנו! היא ולא אחרת!
"העיקר דעיקר, כותב מוהרנ"ת, הוא גדל כח של זקן דקדושה, סבא דסבין שאנו נשענים עליו" (עלים לתרופה רע"ט).
הן אמת ויציב כי כולנו חכמים, כולנו נבונים, כולנו יודעים את התורה וכולנו גם מאמינים בצדיק אבל...
סומכים? נוודה על האמת - עדיין איננו. הסמיכה על דעת הצדיק - על השכל הכולל ועל כוחו - כפי שביואר במאמר זה בעזר ה' - היא התירוץ הכללי לכל הקושיות והמניעות, היא התיקון הכללי לכל הקלקולים, התרופה המושלמת לכל החולאים והתשובה הניצחת לכל טענות הס"מ ומכשלותיו, אשר הוא מניח לרגלינו.

לפני הכל – הלכה למעשה

מוכן איפה, כי כדאי הוא הציווי - "סמכו על כוחי" - אשר בעבורו נשקיע ונעמיק לצלול אל עבר שורשי הסמיכה, גם אם עמוקים מני ים. אך בטרם נקפוץ אל המים העמוקים הללו ונסתכן חלילה בטביעה באמונות כזביות, נקדים להניח על השולחן את ההלכה הפשוטה, האמתית ללא ספק, היא התשובה המעשית לשאלתך: הדברים ברורים, כשמש בצהריים, כי כוונת רבינו הק', בקריאתו לסמוך על כוחו, הינה, אך ורק, לעודד ולחזק את כוחנו לעשייה מוגברת ונלהבת בעבודת בוראנו. הדבר יצא מפי המלך, מאן מלכי רבנו, בעצמו, מבלי הותר מקום לספק וטעות. הנה דבריו הק' הבלולים בדברי מוהרנ"ת (ליקוטי הלכות אבייה ומצ"ה הג"ט): "בְּיָדַי מְצוּה גְדוֹלָה לְהִטָּפֵל (עם הרובץ תחת משא עונותיו) וְלַעְזוֹר לוֹ לְהַעֲלוֹת וְלַחְזוֹת נַפְשׁוֹ, אֲבָל כָּל זֶה 'עֲמוּ', דְּהִינּוּ כְּשֶׁהוּא בְּעֶצְמוֹ רוֹצֶה גַם-כֵּן לְעֶסֶק בְּהָ לְרַחֵם עַל עֲצָמוֹ לְהִשְׁתַּדֵּל בְּתַקְנַת נַפְשׁוֹ לְסַלֵּק הַמַּשְׁאוּי הַגְּדוֹלָה שְׁעָלָיו, רַק שָׂאֵי אַפְשָׁר לוֹ בְּעֶצְמוֹ וְהוּא מִצִּפֵּה לְמִי שְׂיַעֲזֵרוֹ לוֹ לָזֶה, אֲזִי מְצוּה גְדוֹלָה לַעְזוֹר לוֹ בְּכָל כָּחוֹ הַטָּפֵל עִמּוֹ לְהַעֲלוֹתוֹ, כִּי יֵשׁ כָּח לְחַדֵּשׁ נַפְשׁוֹ גַם-כֵּן, אִם הוּא בְּעֶצְמוֹ יֵשׁ לוֹ אִיזָה רְצוֹן אֲמִתִּי לָזֶה לְעֶסֶק בְּתַקְנּוֹ נַפְשׁוֹ. אֲבָל אִם רוֹצֶה לְסַלֵּק עֲצָמוֹ לְגַמְרִי וְאֵינוֹ רוֹצֶה לְהִשְׁתַּדֵּל בְּתַקְנּוֹ נַפְשׁוֹ כְּלָל, רַק רוֹצֶה שֶׁהַצְּדִיק בְּעֶצְמוֹ יַעֲשֶׂה הַכָּל עִבּוּרוֹ וְהוּא לֹא יַעֲשֶׂה כְּלָל וְלֹא יִשְׁתַּדֵּל בְּזֶה כְּלָל, אֲזִי בְּיָדַי אֵין הַצְּדִיק צָרִיף לְעֶסֶק עִמּוֹ, כִּי אִי אַפְשָׁר לַעְזוֹר לוֹ כְּשֶׁאֵינוֹ רוֹצֶה לְעֶסֶק בְּעֶצְמוֹ בְּתַקְנּוֹ כְּלָל כִּי, וְכֹמוֹ שְׂאָמֵר אֲדוֹנָיו מוֹרְנוֹ וְרַבְנֵנוּ ז"ל לְאָחֵד: **אִתָּה בַלְעֲדִי אֵינִי יוֹכֵל לַעֲשׂוֹת כְּלָל** (דְּהִינּוּ לְתַקְנּוֹ נַפְשׁוֹ בְּעֶצְמוֹ), אֲבָל גַּם אֵינִי בַלְעֲדִי אֵינִי יוֹכֵל לַעֲשׂוֹת דְּבָר, הֵינּוּ שֶׁאִם אִתָּה לֹא תַעֲשֶׂה כְּלָל בְּיָדַי אִי אַפְשָׁר לִי לַעֲשׂוֹת עִבּוּרָךְ הַכָּל, כִּי הָאֵדָם הוּא בְּעַל בְּחִירָה וְאִי אַפְשָׁר לְהַעֲלוֹתוֹ כִּי אִם כְּשֵׁיט לֹא אִיזָה הַתְּעוּרָרוֹת מְעַצְמוֹ".

עוד מובא: "אמר לאחד אם הייתי מעביר ידי על עיניך היית רואה גדולות ונפלאות, אבל איני רוצה בזה, רק שאהיה בעצמך תיגע בעבודת השם, עד שתזכה למה שתזכה. וכן אמר לי פעם אחת פענן זה: אם היה השם יתברך בעצמו רוצה, שהיה יתברך בעצמו יעבד את עצמו, אם כן לא היה צריך אותך. (פלאמר שהצדיק יכול להמשיך רצון השם יתברך שיגברוהו בעבודתו אף עליו שיעשה מה שעשה וראוי לרחוקו אף עליו כולו הצדיק לעורר רחמי השם יתברך עליו שיגברוהו בעבודתו אבל לא שהשם יתברך יעשה הכל בעצמו) (חיי מוהר"ן ש"ל). נתיי ספר וניחזו, עד כמה שיבחר רבינו את העשייה הנמצאת והנלהבת דייקא: "חכמות אינם פלוג, והעקר רק הלב והעשייה של האברים, שלבו ישתוקק וינסוף תמיד לעבודתו יתברך, ויהיה מחגעגע תמיד מתי יבוא לעבודתו יתברך פראוי. והוא דבר גדול מאד ויתפלל על זה תמיד בפירט בלשון אשכנז שרגילין לדרב בו, ויתמיד הרבה ימים ושנים בהגעגעוים והפספסין והתפלות שיקרבו השם יתברך לעבודתו. ויעשה עשיות ועבודות כל מה שיוכל, ועל ידי זה יתקרב בודאי לעבודתו יתברך (חיי מוהר"ן תקנ"ד). מאז ומעולם הייתה תפארתם של חסידי ברסלב על גיעתם העצומה בעבודת הבורא ועל תבערת ליבם לעשייה פשוטה ועסק התורה והמצוות בכל כוחם ובכל זמנם ובכל מאדם, כי ידעו אשר - "כל עקר מגמתו והקפצו היה תמיד רק לעבודות ועשיות של קדושה, בלי שום חכמות כלל, רק שנעסק תמיד בעשיות של קדושה בפשיטות, דהינו להרבות בלמוד התורה ולעשות מצוות הרבה בכל יום ולהרבות בתפילה ותחנונים תמיד והכל בפשיטות בלי שום חכמות (שיחות הר"ן י"ט).

"ופעם אחת דבר רבנו זכרוננו לברכה עם אנשי-שלומנו ואמר להם, הלא כל הנחת רוח והתענגו שלי הוא רק כשאני רואה איזה דברי יהדות ועבודת ה' באחד מאנשי... הלא כשאני רואה איזה עבודת ה' בעניי שבפניי שהולך בכובע קרוי ומלבושים קרויים ומעגלים קרויים הוא יקר אצלי עד מאד..." (חיי מוהר"ן ש"ל).

מעשה רב

אך לא רק בדבקות בעבודה הרוחנית, עסקו חסידי ברסלב. רובם ככולם של אנשי, נענו בהתלהבות גם לתוכחתו של רבינו: "שהחזיק אותנו מאד לעשות מצוות הרבה. והנראה מפינו היה: שרצונו שנהיה עוסקים במצוות גם כן, דהינו לקבץ נדבות ולעסק בגמילות חסדים

וכיצא בזה... " (שיחות הר"ן רע"ו).

והרבו מאוד, כפי כשרונם ויכולתם, לעסוק גם בעשייה פשוטה למען בנין והרחבת ענייניו של רבינו הק', הפצת תורתו הק' וזיכוי הרבים כרצונו הק' ז"ל.

פוק חזי מאי ראשי עמא דיברו ועשו, שאל זקניך ויאמרו לך - הלא כל גדולי אנשי מאז מוהרנ"ת, ר' נחמן מטולטשין, ר' לוי יצחק בנדר ועוד רבים וטובים, נשאו בעול הציבור. המעיין בימי מוהרנ"ת ידמה, כי רוב ימיו היטלטל מוהרנ"ת בדרכים, כדי להביא את דבר הצדיק אל קהילות אנשי ובעבור גיוס הממון הנדרש לו למפעלותיו למען ענייניו של רבינו הק'. ובצד דבקותו הנדירה בתורת ה' ועבודת התפילה וההתבודדות, לא בחל בשום מלאכה נמבזה, ובלבד לעשות רצון צדיק. ובדומה לו - תלמידו הנאמן ר' נחמן מטולטשין ז"ל, אשר את תוכו כברו גילה, בהתעקשו על כינוי - שמש דקלויז ולא עוד. ועם גיעתו הרבה בעבודת ה' כל ימיו, שימש את אנשי בכל עניין, מהדלקת הנר תמיד באישון לילה, כשהוא מחליק בחורף על הקרח במורדות המובילים אל הציון הק', פיניו חביות המים לנטילת ידי אנשי, ועד קירוב חדשים מקרוב ומרחוק באו, והעתקת כתבי מוהרנ"ת והוצאתם לאור. וכן ר' לוי יצחק בנדר ז"ל - כל ימיו אשר היה, הן באומן והן בירושלים, תוך כדי התמדתו העצומה, תוך שמירת הזמן נוראה כידוע, היו עיניו מטייפות תדיר בשימת לב לכל צרכי השול וציבור אנשי. הלא בעיניו ראינו כיצד גם לעת זקנותו לא זנח דרכו הטוב, שימש כשמש וגבאי, כיתת את רגליו למען רווחת אנשי העניים והעמדת בית מדרשו של הצדיק על תילו. ואפילו ר' אברהם בר"ן ז"ל שדרכו הייתה, כידוע, בדבקות ופרישות עילאה, עסק רבות גם בקירוב אנשי, בסבבו את נסיעתו לאומן, מידי שנה, דרך ערי פולין, ובכתיבת ספריו והוצאתם לאור.

אחר שהעמדנו את ההלכה למעשה, ברורה ונהירה, ללא כל מקום לטעות - רשאים אנו להתבונן ולהעמיק בשורשיה של מידת הסמיכה, כדי לבא על ידי זה לידי מעשה (ולא להיפך ח"ו כמרומו בשאלה). למען בהירות עניין זה המורכב כל כך, נחלק את דברינו לארבעה פרקים כדלקמן:

- א. מהות הסמיכה - מה בין אמונה לסמיכה - סמיכה בכוח ובפועל.
- ב. סמיכה על כוח הצדיק ופעולתו על ידי דעתו ועצותיו.
- ג. סמיכה על כוחו ופעולתו ממש בהווה ובעתיד.
- ד. חשיפת שורשי הטעות, בה הסתפק השואל, ושירוש אחריהם.

— פרק א —

מהות הסמיכה

לפני יותר משלושת אלפים שנה קיבלנו את התורה. כאיש אחד בלב אחד, אמרנו וענינו: "כל אשר דיבר ה' נעשה ונשמע". באותו מעמד הפכנו, בחסדי ה' ורוב רחמיו, מאנשים פנויים לאנשים טרודים - טרודים בשמירת נפשנו מפני שסי"ה לא תעשה, ודאוגים תדיר בקיום רמ"ח מצוות עשה. טירדה קדושה ותמידית שאינה פוסקת לרגע. את המתנה היקרה הזו קיבלנו, לא אל תוך חלל ריק, כשאנו יושבים חסרי מעש ומשועממים, אלא אל תוך עולם רווי עשייה וטרדות קיום, בבני, חיי ומזוני, במלחמות ומחלוקות, דאגות פחדים, תאוות וכו'. עול המצוות הינו נצחי, ואין כוח ורשות לשום נביא או חוזה, יהיה אשר יהיה, לבטלו, חלילה, לפטור מאן שהוא מחיובו, או להקל, על מי, את עולו. כך שלא יעלה על הדעת לומר שרבינו הק', בקריאתו לסמוך עליו, התכוון, ח"ו, לפטור אותנו מעול העבודה. אדרבא, רבינו הק' בא - לדברי מוהרנ"ת - להוסיף על נתינת התורה מיד משה רבינו ע"ה - את הכלים והכוח לקיומה, כשעיקרם היא הסמיכה על כוחו כנ"ל.

בחירה וסמיכה — הקשר

יסוד היסודות של התורה הק' ושל הבריאה כולה, הוא - הבחירה. בכל רגע ורגע נתון, האדם הקטן מתבקש לקבל החלטה, לבחור בין טוב לרע, בין טוב לפחות טוב, בין אמת לשקר - לבחור בחיים. את בחירתו, הינו

החלק המחליט ובוחר בתודעתנו, בחר להאמין ובחר ברצון להביא את אמונתו זו, קרוב ככל האפשר, לשלימות.

לא כל המאמינין – סומך

דא עקא, שמוחנו, כידוע בנוי רבדים על גבי רבדים. וביניהם ישנם כאלו, אשר כיוון שיש בהם דעת פגומה מצד השפעת העולם שבחוץ, הם אינם ששים לציית לבחירתנו. ואם יעשו זאת, זה יקרה רק לאחר עמל רב מצידנו. מאותם רבדים פנימיים, עולות מחשבות המטילות ספק ותהיות, שאלות וקושיות. מקררות ופוגמות את אמונתנו. כמוכן שאין הן מצליחות לערער את בחירתנו באמונתנו היסודית, ועל כן אנו נקראים עדיין מאמינים, אבל הם כן מצליחות, להחליש את האמונה ולחסר אותה. בשלב זה אנו נקראים מאמינים, אך עדיין לא בוטחים וסומכים. אמונה כזו, עם כל חשיבותה ומעלתה, אינה יכולה להשפיע כראוי על ליבנו, על מידותינו ורגשותינו, להביאנו לידי סמיכה ומשען על הצדיק.

וכדי שהדברים יהיו מובנים יותר, נייעזר במשל - משל למה הדבר דומה? למפקד צבאי בכיר, אשר צריך לקבל החלטה גורלית כיצד לנהל את מלחמתו. האם לצאת למתקפה? או לסגת? כיצד? ומתי? וכו'. מובן לכל בר דעת, כי השיקול הראשון אותו הוא צריך לקחת בחשבון, הינו - מצבת הכוחות העומדים לרשותו. כמה טנקים, כמה מטוסים, מה איכותם? מספר חייליו וכו'. כמו כן, נתון קריטי ומכריע, הינו - אומץ ליבם, נאמנותם למפקדם ומחויבותם למשימה המוטלת עליהם. והיה, אם כוחותיו במיטבם, ונאמנותם אליו הינה ללא סייג, ודבקותם במטרת המלחמה שלימה, אזי סומך ליבו ובטוח שיכול הוא לצאת לקרב, ועלייהו קסמך בהחלטתו - בתקווה גדולה לניצחונו. הנמשל מובן - כל אחד מאיתנו, הינו מפקד בשדה הקרב הפרטי שלו, במלחמתו מול חילות הסטרא אחרא העומדים על נפשו בכל יום. כמו שאמרו חז"ל: "בכל יום ויום יצרו של האדם מתגבר עליו לאבדו וכו'". יכולתנו לקבל החלטות אמיצות של התגברות על יצרנו וקבלת עול עבודתו ית' בכוח וגבורה, נשענת על ידיעתנו מה טיב הכוחות העומדים לרשותנו. ולכן - הידיעה, כי גיבור כוח נורא מאוד, אשר מעולם לא הובס, תמיד ניצח ותמיד ינצח, עומד לצידנו ולוחש לנו תדיר: "סימכו על כוחי", שכוחו אדיר ונאמנותו לקיים הבטחתו ולבוא לעזרתנו, אינה מוטלת בספק - הידיעה הזאת ועומק ההכרה בה - הינם גורם מכריע בקבלת החלטותינו ובחירותינו.

השאלות שצריך לשאול את עצמו כל החפץ לדעת את מדרגתו בעבודת הסמיכה על הצדיק הן - האם אמונתי בכוחו של רבינו הק' משמשת גורם בהחלטותיי ובחירותיי? האם, כשאני מתמודד עם ניסיון ומתלבט כיצד לבחור, האם אני זוכר וחושב על כך שיש באפשרותי לסמוך על כוחו העצום של רבינו? ואם כן, האם זה מחולל שינוי בקרבי? האם ההרהור ברבינו הק', זויר יותר אומץ והתחזקות בלבי לבחור בטוב? ואם התשובה לכל השאלות הללו, הינה חיובית, הרי שהמאמין הזה זכה למידה של סמיכה ומשען על הצדיק אשרי לו, ואם להיפך - עליו לדעת שהוא צריך לעבוד על זה, עד שיזכה גם הוא לסמוך באמת.

סמיכה = שימוחה

כדי לעלות למדרגת הבוטח וסומך, צריכה אמונתנו לגדול, להתעצם

מאז ומעולם
הייתה תפארתם
של חסידים
ברסלב על
ידיעתם העצומה
בעבודת הבורא
ועל תבעדת ליבם
לעשיה פשוטה
ועסק התורה
והמצוות בכל
כוחם ובכל זמנם
ובכל מאורם

מצווה לעשות, לא על ידי הימור והטלת מטבע, אלא על ידי הבנה שכלית של המציאות בה הוא חי, לאחר מכן חישוב הצדדים והבאתם לפני כס מידת משפטו, לצורך הכרעה ובחירה באפשרות האמיתית, לפי דעתו. את כל המהלכים הללו, לא ניתן לעשות ללא סמיכה. שהרי, את בחירתו הוא בונה, על סמך הבנת המציאות שסובבת אותו וידיעות, שנאספו עבורו על ידי חושי. שארגנו וציירו עבורו, באמצעות כוח המדמה שלו, את תמונת המציאות. שעליה הוא סומך ומתבסס, טרם יכריע ויבחר את בחירתו.

טובה ויפה הייתה הסמיכה על דעתו לבד, לולא היה עולמנו מורכב מריבוי של רע ושקר וממיעוט טוב. אך היות והמציאות שלנו מורכבת מתמהיל שרובו רע, קשה מאוד לבחור באמת. האפשרויות השקריות רבות לאין מספר, מדמות עצמן לאמת, מתחזות למצוות, מתחפשות לדבר ה' ממש והופכות את הבחירה בחיים, לקשה מנשוא עד בלתי אפשרית.

מה עשה הקב"ה ברוב רחמיו? שלח לנו את האבות הקדושים, את הנביאים והצדיקים שבכל דור ודור, "גיבורי כוח עושי דברו", לעזר ולסיוע. הם, בכוחם נצחו והכניעו כליל את היצר הרע ושקריו הרבים, וביררו, עבור כל מבקש ה', את הבחירה הנכונה. ועל כולם, גבר עלינו חסדו ית' בדור האחרון, לשלוח לנו את רבינו הק', אשר הוסיף על קודמיו, בירור אחר בירור, ובעיקר - העמיד לרשותנו את כוחו העצום, וציווה עלינו לאמור: "סימכו על כוחי!"

וכלשון מוהרנ"ת: "ועל כלם גדל כחו הקדוש העוז והגבור וכו' העולה על הכל אשר הבטיחנו והזהירנו לסמך על כוח הנורא..." (עלים לתרופה צ"א).
"תודה לאל יש לנו דאקטיר כָּהָה שְׁבָקֵי מֵאֵד בְּפִּוּאוֹת נַפְשֵׁנוּ עַד תְּכַלִּיתוּ עַד הַסּוֹף הָאֲחֵרוֹן, וּמְלֵבֵד רְפוּאוֹתֵינוּ הַיְקָרִים, כְּחוֹ הַגְּדוֹל בְּעֵצְמוֹ עוֹלָה עַל הַכֹּל" (שם ר"ב).

ומאותו היום, בו ירדה נשמתו הק' והתגלתה תורתו... עבר שורש הבחירה האנושי שינוי מצב מהפכני. מאותו היום הפכה בחירתו של האדם לקלה ופשוטה לאין ערוך. עתה, הזוכה שיפציע אור הצדיק בליבו, בחירתו בכל מצב נתון הינה בין שתי אפשרויות בלבד: אפשרות א' - לסמוך על כוח המדמה שלו כבעבר, ולהישען על ביתנו. אפשרות ב' - לסמוך על הצדיק.

מה בין אמונה לסמיכה?

נתייחס כאן רק לאמונה ברבינו הקדוש. ונתרכז כעת, אך ורק, בעיקרי האמונה המביאים לידי סמיכה והישענות, שהם: האמונה במדרגותיו הנשגבות והשגתו המופלאה, שהוא - "יודע היטב בקלילות ובפרטיות, כל מה שניעשה עם כל הנפשות בכל דור ודור, מיום ברא אלקים אדם על הארץ עד הנה, ועד הסוף האחרון, ויודע כל הקלקולים וכל התקונים של כל אדם ואדם. וכל הידיעות הללו הם אצלו דבר קטן" (עלים לתרופה ש"ד), אמונה שהוא אוהב כל אחד מישראל, וחומל עליו, יהיה אשר יהיה מקומו ומצבו, אינו כועס ומקפיד חלילה על שום נברא לעולם, מסתכל ומשגיח תדיר על המתקשרים אליו, ומעיין בתיקונו של כל אחד במקום שהוא, כדי לעזור ולסייע ע"י תפילתו וכוחו הגדול.

ה"אמונה" ביסודות אלו, הינה המדרגה הבסיסית, הכוללת בתוכה את מדרגת אמונתם של רוב המאמינים. כשאנו אומרים שאנו "מאמינים" בצדיק, כוונתנו היא - שבחרנו להאמין ולקבל את העובדות הני"ל, כאמת.

כך, שאותו אדם יודע טוב ממנו מה היא הבחירה הנכונה והטובה עבורו. סמיכה על הצדיק פירושה, א"כ, העברת חלק נכבד מהאחריות על בחירותיו אל הצדיק. החלק הנכבד הזה, הוא חלק הפיקוד - האחראי על ההנהגה והפיקוד בחיי. באמצעות הסמיכה, אנחנו מפקידים את הפיקוד על חיינו בידי הצדיק. ומצמצמים את תחום אחריותנו, לתחום העשייה. דהיינו - הפעולות שאנו עושים לשם הוצאת פקודת הבחירה מכוח אל הפועל.

הפקדת הבחירה בידי אדם אחר - ברור לכל בר דעת - הינה פעולה מסוכנת ביותר. לכן, לבל נטעה בה, נעמיק מעט את הבנתנו במהותה כפי המובן בליקוטי הלכות -

האדם, יש לדעת, מטבע ברייתו, הינו יצור סומך. בלי סמיכה אין לו קיום, לא גשמי ולא רוחני. יתרה מזו, הבריאה כולה מושרשת ועומדת על מידת הסמיכה (כפי שיבואר). הסמיכה, אליבא דמורה"נ"ת (בה"ד ד' יובא בהמשך), הינה הדבר הראשון שנברא בתוך החלל הפנוי, מיד עם יצירתו, זה נכנס וזה יוצא ואין ביניהם כהרף עין. וכך מבאר מורה"נ"ת:

"תחלת שרש הבריאה נמשך מהסתלקות השכל, מבחינת חלל הפנוי, שהיא תחלת הצמצום, שהיא בחינת שרש המדמה, שהיא הסתלקות השכל. ולא נשאר רק הרשימו, שהיא בחינת שרש פח המדמה, שעל-ידי הרשימו הזאת. יש כת ביד האדם להתחזק באמונה שלמה אם ירצה, אבל אם ירצה לחקר ולהבין בודאי יפל באין סומך, כי אי אפשר להבין, כי השכל נסתלק משם. רק על-ידי הרשימו שנשאר, שהיא בחינת שרש פח המדמה, על-ידי זה, יש לו פח להאמין באמונה שלמה בהאמת. כי זה הפח, השאיר ה' יתברך בהרשימו שנשאר אחר הצמצום. שיהיה פח על-ידי הרשימו הזאת להתחזק באמונה מי שירצה. ושם עקר שרש הפחירה. ששרשה אמונה שהיא יסוד כל המצוות" (ליקוטי הלכות ברכת הריח ה"ד ט').

עיקר הבחירה – על מי לסמוך

תכלית הבריאה הינה גלות רחמנותו ית'. למען תכלית זו, מבאר מורה"נ"ת, ברא השי"ת אדם בצלמו והעניק לו את יכולת הבחירה. הבחירה, שהיא כידוע, הפלא הגדול ביותר בכל מעשה בראשית, אינה יכולה להתהוות ללא שיתקיימו בה

ולהתפשט בכל לבנו ואיברינו (ליקוטי מוה"ר"ן צ"א) - ולהציג בפני ליבנו תמונה שלימה של מציאות, אשר בה, גדולתו וכוחו של רבינו הק', הינם וודאים באופן מוחלט. אמונה כזו מושלמת, יוצאת מכלל אמונה ובאה לכלל אמת ודעת. כלומר, היא נחשבת ומוגדרת בשכלנו כאמת מוחלטת, השווה לגמרי למה שאנו משיגים בחושינו ושכלנו, כשם שאיננו מסופקים במציאות הכיסא עליו אנו יושבים - כי כך מורים לנו חושי הראיה והמישוש שלנו - כך איננו מסתפקים באמונתנו. "אמונה בחינת ראייה" כנ"ל. האוחז בדרגה זו, שאינו רק מאמין, אלא בטוח - נקרא סומך ובטוח. ביטחון שכזה, יש בכוחו להשתלט על יצר מחשבות ליבנו ולשנות את רגשותינו ומידותינו ולהביאנו לידי סמיכה. והתוצאה הרגשית של סמיכה כזו, הינה - שחרור מושלם מכל דאגה, פחד ותאוה. המפריעים את מנוחת נפשנו. הסומך ובטוח אינו דואג - כי יש מי שדואג עבורו. אינו פוחד - כי יש מי ששומר ומגן עליו. אינו מתאוה למה שאין לו, כי סמוך ובטוח שכל מה שטוב ונצרך לו יקבל מה' בעתו ובזמנו, בזכות הצדיק עליו הוא נסמך. הוא שליו ופנוי מכל טרדות הנפש. סיכום ביניים - הסמיכה מביאה לידי שלווה, מנוחת הנפש ושמחה שלימה.

אבל מנוחת הנפש ושלוותה עדיין אינם התכלית עבורה נבראנו. השלווה מאפשרת לנו להוציא את הסמיכה מכוח אל הפועל - להפנות את כל כוחות נפשנו ושכלנו לעבודת ה', תורתו ומצוותיו. היא המצב הגופני והנפשי המושלם והטוב ביותר לעבודת הבורא. על כן, כל מי שנוגע יראת ה' ואהבתו בליבו, מחוייב לחתור ולשאוף כל ימיו למדרגה זו, המגולמת בציווי המפורסם של רבינו הק' - "מצווה גדולה להיות בשמחה תמיד" ולקרב עצמו אל המצב הזה - להיות שש ושמח תמיד, למען יוכל לעבוד עבודתו במלוא כוחותיו ויכולותיו, שאינם מתגלים בשלימותם, אלא בשעה שהוא שמח ומשחרר מכל דאגה וטרדה. מובן כי מכוחה של סמיכה כזו על כוחו של רבינו הק', המשחררת כאמור את בעליה ופוטרת אותו מכל מונע, יעלה ויבוא לידי ציות מלא, בלב ונפש, לכל דבריו ועצותיו, וישעבד את כל רגשותיו, נפשו ורוחו אליו.

הסמיכה בפועל

הסמיכה בפועל כוללת ומתחלקת לשני סוגים:

הראשון - סמיכה על תוצאות פעולת כוחו של הצדיק עד כה. היינו, על השגותיו, אשר גילה לעם סגולה, על עצותיו, תורתו וסיפורי הפלאות שקרו בכוחו, אך ללא שימוש בפועל בכוחו.

השני - סמיכה על כוחו המתגלה בהווה ושימוש בו ממש בפועל, כפי שיבואר לקמן.

פרק ב -

סמיכה – תגדרה

הסמיכה הינה בעצם, בחירה מודעת של האדם, להעביר את הבחירה שלו לאדם אחר, מתוך הבנה והסתמכות על

שני תנאים הסותרים זה את זה: הראשון - **סילוק הידיעה**, והשני - **קיום הידיעה**.

סילוק הידיעה הכרחי, כי היודע, היינו - זה שדעתו שלימה, ויודע בוודאות מה טוב ומה עתיד להיות ממנו, ואת התועלת והגמול שיזכה עבורו, אין לו אפשרות לבחור ברע, ואם כן זה לא נקרא בחירה.

קיום ידיעה הכרחי, כי מי שהינו חסר דעה, אינו יכול לבחור כלל והוא כבהמה ממש.

מה עשה הקב"ה? כדי לפשר בין שני ההפכים הללו וליצור אפשרות לבחירה אמיתית? יצר חלל פנוי מדעת - אבל - השאיר באותו חלל ריקני מדעת, רשימו מדעתו כביכול. הרשימו הזו, כותב מוהרנ"ת, הינו כוח המדמה, היינו היכולת לדמות מילתא למילתא ולהבין דבר מתוך דבר, להקיש ולהסיק על ידי כל פעולות החשיבה הכלולות ב"ג מידות שהתורה נדרשת בהן, וליצור, באמצעותן מעין הקמה מחדש לדעת שנסתלקה, למחצה, לשליש ולרביעי. אבל, כדי לבצע את המשימה החשובה זאת, זקוק המבצע לכישרון נוסף - הכישרון **לסמוך**. כלומר - לזהות עובדות מסוימות בחיינו כאמיתיות ונאמנות, ולהסתמך עליהן בבניה והקמה מחדש של הדעת שנסתלקה.

המצב הזה, של ידיעה חלקית, בצירוף יכולת המדמה, יצר את אפשרות הבחירה.

הכול היה טוב ויפה, לולא שכוח המדמה שלנו, עליו אנו מתבקשים לסמוך, יצר - בד בבד עם האפשרות להשלים את דעתנו, כנ"ל, ולזכות לאמונה אמיתית - גם אין ספור אפשרויות של דמיונות. עולמות על גבי עולמות של הזיות תמורות ואשליות.

טעות בסמיכה עלולה להסתיים באסון

נוצר מצב, מועד מאין כמוהו, לטעויות. יכול האדם לאמץ לעצמו ידיעה שגויה מסוימת - כגון, שפלוגי צדיק אמיתי, ולהחליט - ללא בסיס מספיק - שידיעה זו הינה ידיעה שלימה ואמיתית הראויה לסמוך ולבנות עליה את בניין חייו ודעתו. כלומר - לאמץ אל חיק דעתו, כל תוכנה היוצאת מפי אותו

פלוגי ולעשותה לאבן יסוד בבניין דעתו. אחריתו - מובן לכל בר דעת - מי ישורנה (ה' יצילנו).

הטעויות, זעירות ועצומות, רבות מספור. אבל הצרה הגדולה נוראה מכל הינה - המכה המהלכת - בפרט בקרב עובדי ה' החפצים בקרבתו ית' - הלא היא ההסתמכות על טעויות כוח המדמה ביצירת השקר הגדול מכל - **שקר הייאוש**, (כי הוא בתכלית ההיפך מתכלית הבריאה - גילוי הרחמנות של הבורא ית'). היינו, ציור דמיוני של מציאות מזויפת ולא קיימת ("אין ייאוש בעולם כלל"), המביאה את הסומך עליה לידי ייאוש. מציאות דמיונית, הנראית מוחשית וודאית כשמש בצהרי יום, ובה - כך נדמה - אין מקום לאדם השפל להיות עובד ה'. זוהי מציאות שקרית המתחזה לאמת ומראה לסומך עליה, כי הייאוש והנפילה הן האפשרות היחידה עבורו.

והנה הדברים מפורשים בדברי מוהרנ"ת: "**כל הנפילות והידידות של כל הרחוקים שנתרחקו מה' יתברך. הכל היה על-ידי שלא פָּרְרו הַמְדָּמָה על-ידי התקרבות לְצַדִּיקִים אֲמִיתִים וְסִמְכוּ עַל דַּעַת עֲצָמָן. וְעַל-יְדֵי זֶה נֶאֱבְדוּ וְנִטְרְדוּ מִן הָעוֹלָם**" (שם).

העצה האחת והיחידה למצב נואש הזה - מלמדנו מוהרנ"ת - הינה - הסמיכה על דעת הצדיק. היינו, למצוא צדיק כזה, שדעתו אמת מוחלטת, שאפשר להסתמך עליה תמיד, ללא שום ספק. ואחר שימצאהו - ישליך מעצמו כל ידיעה קודמת שנבנתה בדמיונו ויחליט, כמוהרנ"ת בשעתו, כי - כל ידיעה ושכל שהוא מקבל מהצדיק, היא "עוד חתיכת שכל וכו'".

מצבנו הטבעי והעכשווי הוא, שאנו סומכים בעיקר על עצמנו, נשענים על בינתנו ופועלים על סמך הרגש והבנת הלב שלנו. אם הם עולים בקנה אחד עם עצות הצדיק, מה טוב ומה נעים. הבעיה מתעוררת, כשיש סתירה, כשהמדמה שלנו מורה לנו למשל - לא לקום חצות, לא להתבודד, לא לשמוח, להתייבש וכו' בניגוד גמור לדעת הצדיק, אז היא שעת המבחן והעת לזכור את דבריו ז"ל: "**סמכו על כוחי**" ולקיימם. להרפות את הסמיכה וההישענות על עצמנו, ולהעביר את כובד המשקל, אל הצדיק. איך עושים זאת? זה לא קשה. פשוט על ידי הזיכרון והמחשבה בגודל נוראות השגתו, חמלתו, אהבתו, כוחו וכו', שרק הוא יודע באמת מה טוב עבורנו, מבין לנפשנו, יודע יצרנו וכו"ל. לכן, על אף שהחוש וההיגיון מורים אחרת, שחס וחלילה, איני רצוי

לפניו ית' וכו' (עפ"ל), אני מעדיף לסמוך על מראה עיניו הקדושות של רבינו ועל עדותו, כי ההיפך הוא הנכון - והאמת היא שיש במצבי טוב נצחי, ובוודאי גם עכשיו אני רצוי, אהוב, תפילתי משמחת, משעשעת וגורמת תענוג מופלא לבורא ית' יותר מכל המלאכים והשרפים. ואני מאמין כל כך לעדותו, עד שאמונתי מביאה אותי לפעול ולחשוב על סמך דבריו, ולשכוח מכל רעיון אחר, לשמוח ולהתחזק ולעבוד את ה' בשמחה. וכנגד טענת המדמה, כאילו חס וחלילה, אין סיכוי שעבודתי מועילה, וכנגד הטענה כי עוונותי רבים מנשוא וכו', אני סומך על כך שבכוחו הגדול אתעורר לתשובה שלימה ולכפרה עד שיתהפכו כל העוונות לזכויות.

וכדברי מוהרנ"ת במכתבו: "ועל כלם מה שאני מתאבק ומתיגע להתקרב לאור הגנוז אור הקדוש החדש הזה אשר הוא יתקני בודאי בלי ספק. ואני בעניי מבטיחך על זה בלי ספק (עלים לתרופה ש"ג)."

שתי דוגמאות לסמיכה למעשה

למען המחש את הדברים היסודיים הללו, הלכה למעשה, הבה ננקוט שתי דוגמאות: האחת משדה ההתעוררות והשנייה מפרסם ההתחזקות.

דוגמא א' - רבינו הקדוש והנורא צוק"ל אמר:
"העקר הוא: מִקְטָן שְׂאוֹל שְׂעִיטִי (דְּעַר עֵקֶר אִיז "מִקְטָן שְׂאוֹל שְׂעִיטִי") (שיחות הר"ן ש"ג). עוד מספר מוהרנ"ת: "שְׂאֵלְתִי אוֹתוֹ: אֲבָל אֵיךְ זֹכִין לָזֶה? (להתקן), וְהַשִּׁיב: יְכוּלִין לְבַא לָזֶה וּבְלִבְדֹּ שְׂלֵא יִתְאַשּׁוּ עֲצָמָן מִן הַצֵּעָקָה וּמִתְפִּלָּה וּבִקְשָׁה, רַק לְעֵסֶק בְּצֵעָקָה וּתְפִלָּה וּתְחִנָּה וְכו', וְלֹא יִתְיַעַג לְעוֹלָם עַד שְׂבִיבָא לָזֶה לְעֵלוֹת וְכו'" (ליקוטי הלכות נדרים ה"ד אות כ"ו).

כולנו בוודאי מאמינים בדיבורים הנוראים הללו, אבל האם אנחנו סומכים ונשענים עליהם? להישען על דיבור פירושו, כאמור - שכאשר בא המדמה ומכביר קושיות ושאלות הסותרות את הדיבור, ומקררות את הלב, כגון: "איך יעלה על דעתך שצעקתך העלובה, החלושה ומלאת הפניות, תישא חן ותתקבל אצלו ית'?" או "אחר שעשית מה שעשית, שוב ושוב ונכשלת בחטא פלוני, ככלב השב על קיאו וכו', כיצד הינך מעז להחציף פנים ולבקש מה' עזרה ורחמים?" ועוד כהנה וכהנה מילים ומשפטים החולפים במחשבותינו במהירות הבזק, מתחזים ומתיימרים להיחשב כדבר ה' יוצרים בלבנו תחושה ממשית, כאילו השי"ת עומד מולנו ומוכיח אותנו על צביעותנו. התוצאה, כמובן הינה - רפיון ידיים, לב אטום ופה סגור מתפילה וזעקה.

כאן, ברגע זה, כשכוח המדמה דורש מאיתנו לסמוך עליו ללא עוררין ולהפסיק מיד, או בכלל לא להתחיל, לצעוק אל ה', כי לא בנו דיבר הכתוב וכו' - זה הזמן והמקום להיזכר בבקשתו של הצדיק: "סמכו על כוחי".

לדבר על ליבו ולומר לעצמו: "הן אמת כי דבריך משכנעים מאוד, הגיוניים בתכלית, ולמראה עיני וחושני, הם מציירים אמת צרופה - אבל, בכל זאת אני מעדיף לסמוך על רבינו הק', שיודע טוב מכולם מהי צעקה ומה ערכה אצל השי"ת, ועל כוחו לזכך ולזקק, מתוך זעקתי, את הטוב והאמת, אנוכי נשען. ומאחר שמעיד בפנינו מוהרנ"ת כדברים הנ"ל, שהעיקר היא הצעקה וכו', הריני סומך על דברו ומקיים את עצתו לזעוק ולצעוק מאין הפוגות".

דוגמא ב' - מי שידע קצת בידיעתו יתברך, הוא יודע שיעקר התענוגים והשעשועים של השם יתברך הוא רק שאנחנו מעולם הזה השפיל נגדל ונקדש שמו יתברך, ונהו עקר התענוגים והשעשועים של השם יתברך (ליקוטי מוהר"ן תנינא ז'). מוסיף מוהרנ"ת ומסביר כי: "כמו שה' יתברך מניח כל העליונים מלאכים ושופרים וכו' ורוצה דיקא בעבודת בני-אדם הגשמיים וכו' כנ"ל, כן כל מה שהמדרגה נמוכה ופחותה ביותר כשמתעוררים משם באיזה התעוררות כל שהוא נעשה מזה שעשועים נפלאים למעלה" (ליקוטי הלכות נט"ו ה"ו אות מ). גם כאן מוטלת על האדם המשימה לבחור - על מי לסמוך ולהישען. קל, נגיש ומצוי יותר, לסמוך על עצמנו, על כוח המדמה שלנו. ואכן זה מה שכולנו עושים. שומעים לקול הגיונו, האומר וחוזר ואומר: "העבודה שלך, חסרת ערך. התפילה שלך, מלאה מחשבות זרות וכמעט כולה מחשבה זרה אחת ארוכה. התורה והמצוות שלך, עלובים, ללא דחילו וללא רחימו, ללא התחדשות

הנביאים
והצדיקים שבכל
דור ודור, "יבורי
כוח עושי דברו",
לעזר ולסיוע.
הם, בכוחם נצחו
והכניעו כלייל את
היצר הרע ושקריו
הרבים, וכידרו,
עבוד כל מוכש
ה, את הבחירה
הנכונה

וללא התקשרות, יבשות ונטולות כל לחלוחית של קדושה. ממש מראה לנו בחוש - כמו מפי הגבורה - כי אין לה' חפץ בנו ובעבודתנו. בפרט אחרי שנפלנו ונכשלנו ר"ל. סמיכה על הדברים המרים הללו, מולידה - עצבות, ייאוש, הימנעות מעבודתנו. אך זוהי, למרבה הצער - הבחירה שלנו בדרך כלל. הבחירה הנכונה היא כמובן - לסמוך על הצדיק, לדבר על ליבו ולומר: "עד כאן דברי היצר הרע, המתלבש במצווה. אבל רבינו הק' הרי אמר - כי ההיפך הוא הנכון, והאמת המוחלטת היא, שמאוד יקרה אצלו יתברך כל נקודה ונקודה, וכל תנועה ומשיכה, ואפילו נטייה בעלמא ממחשבה רעה למחשבה טובה יותר. ורבינו הק' - הלא כל דבריו ברוח הקודש נישא ונשגב מאוד נאמרו. "כי פי ה' דיבר" בו, והרי, הוא עצמו הינו זה "שיודע קצת בידיעתו יתברך" הנ"ל. וכל דבריו אמת וצדק כמי שמעיד על מראה עיניו. על כן, במטותא מכבוד הגיוני וחוכמתי, אני מעדיף ובוחר לסמוך רק עליו ולהישען, במלוא כובד משקלי, על כוחו ודבריו, ולהאמין שמצוותי יקרות מאוד, ולכן אני עובד את השי"ת הרבה מאוד, בכל כוחי, בכל רגע וזמן, ומפסיק לחשוב מחשבות, שממילא אינן ראויות לסמיכה". לצערנו, לא תמיד אנחנו זוכים לנהוג כך ולפעמים עדיין איננו סומכים. ואז, אף שאנו מאמינים, אבל לא זוכרים שצריך לסמוך. זה התהליך שייכול לקרות לנו שאנו רואים דיבור של רבינו, בעניינים שונים. לכן, עלינו להתחיל להשתמש בכח אותה אמונה, ולהפוך אותה לסמיכה שלימה שתתן לנו תקווה מאליה.

- פרק ג -

דרכים נעלמות להתגלות כוחו

עד כאן דיברנו מהסמיכה על פעלו של הצדיק ע"י דעתו ועצותיו, בניית דעתנו על סמך השגותיו, תוך התבססות על ההקדמות היוצאות מהן.

נעבור עתה לדבר מהסמיכה על כוח הצדיק בהווה ובעתיד. כלומר, לא רק התחזקות מכוח גילוייו והבטחותיו להטיב עימנו ולתקננו, אלא סמיכה על כוחו ממש, היינו סמיכה על סיועו בפועל ממש.

ומשם ייפרד לשני ראשים: האחד - קבלת החלטות ובחירה, מתוך הסתמכות על כך שכוחו העצום עומד ומוכן לבא לעזרתנו בכל עת שנדקק לו.

והשני - שימוש בפועל בכוחו האדיר וקבלת סיועו בפועל בהווה ממש בכל הדרכים הגלויות והנעלמות בהן הוא פועל לעזור להושיע ולהגן על עם סגולה במלחמתו עם אויביו ברוחניות ובגשמיות. וכפי שכותב מוהרנ"ת במכתב אחד מני רבים (עלים לתרופה רע"ט):

"ועל כלם ועל כלם כל חיייתינו ונתקנתנו ושמתנתנו הוא ככחו של זקן שבוזקנים הקדושים, תהלה לאל יש ויש לנו על מי לסמוך... בודאי יגמר מה שהתחיל להקיצנו משנתנו על ידי כל פעולותיו הקדושות והנוראות. כי עדין עומד ומתפלל עלינו עם כל הצדיקים שוכני עפר, אשר לולא זאת לא היו לנו שום קיום כלל".

דרכים רבות ונעלמות לו לצדיק, לתמוך ולסייע לנו. נמנה, בקצרה כמה מהן, כפי המקובל בדינו מפי מוהרנ"ת ז"ל:

בראש ובראשונה - תפילתו - "כי עדין עומד ומתפלל עלינו" כנ"ל. דרך נוספת לו לסייע לחסידיו היא - הארה ישירה אל תוך ליבם והשפעה על מהלך מחשבותיהם. אם על ידי שמכניס בלב התעוררות

**הצרה הגדולה
ועודאה מכל
הינה – המכה
המחלבת –
בפרט בקרב
עובדי ה' החפזים
בקרבתי ית'
– הלא היא
הסתמכות
על טעויות כוח
המדמה ביצירת
השקר הגדול
מכל – שקר
היציאש**

שום שהבורא ית' ברוב חסדיו יסד את עולמו על הבחירה. הבחירה הינה הכוח החזק ביותר בבריאה. לשום כוח בעולם אין רשות לכפות על האדם לפעול משהו ללא רצונו, הסכמתו ובחירתו. אפילו הבורא ית' כביכול, אשר אין סוף וחקר לכוחו וגבורתו, וגם הצדיקים שה' יתברך שלח לעולם הזה, עומדים, כביכול חסרי אונים מול אדם המסרב לקבל את עזרתם. כאן מונח פתרון התעלומה, תעלומת חולשתנו, אך גם המפתח לחיבורנו מחדש אל כוחנו הנ"ל. בהסכמתנו לסמוך על הצדיק כדי לגלות את כוחנו האדיר, אנחנו מאפשרים לו לקשר ולחבר את כוחנו אל מקורו, אל הצדיק הבר כוח. כי מצד הצדיק, הרי זה ברור, אין נפתל ועיקש, הוא עומד עלינו תדיר להטיב לנו, מצפה וכוסף לחבר אותנו אל כוחו וטובו. אין העיכוב אלא מאיתנו, אין הדבר תלוי אלא בנו. כל שעלינו לעשות הוא **להסכים, להסמך ולסמוך, להסמך** את הצדיק בסמיכת חכמים להיות מורה דרכנו היחיד, **ולסמוך** עליו בכל לב ללא שמץ התנגדות.

כל זמן, כאמור שיש בליבנו עדיין ספק וקושיא, הרי הם מחלישים את המשמעות של הסכמתנו ובחירתנו. הסירוב הזה ומחשבת המיאון שבתוך ליבנו, עלולים לגרום לכך שלא יהיו כלי המרכבה שלמים, כי ככל שאין בחירתנו בסמיכה על הצדיק שלימה, אין בכוחו של הצדיק לסייע לנו בשלימות. פרק ד'

מניחים את האדם ביד מי שבחר לסמוך עליו הכלל הוא - שהאדם לא עומד לרגע ללא סמיכה. או שהוא סומך על עצמו או שהוא סומך על הצדיק או על שניהם לסירוגין או שהוא מחלק את סמיכתו בין שניהם, ואז משמים מתנהגים עימו כפי שבחר ומניחים אותו ביד מי שבחר לסמוך עליו, כי בדרך שאדם רוצה לילך מוליכים אותו.

והדברים מבוארים בדברי מוהרנ"ת: "לא כל העתים שוות ולא כל בני אדם שוין. וכל מי שמששים לב לזה ביותר לצפות לישועת ה', מכל שכן כשהולך מעט או הרבה בדרך אדוננו מורנו ורבונו ז"ל, לפרש שיחתו בכל יום לפני השם יתברך, הוא נצול ביותר, ורואה ביותר ישועת ה' ונפלאותיו.

אך איך שיהא, **כל מי שסמוך יותר על כח הצדיק שיש לו כח אמתי, כפי סמיכתו באמת, כן הצדיק סומך אותו ביותר**. כי בודאי יש ששניים רבים בין בני אדם בענין הסייע דלעלא הנ"ל, מה שהשם יתברך מצילו בכל יום מיצרו המתחדש עליו. כי אם היה השם יתברך מציל הכל בשונה, אם כן היה ראוי שכלם יהיו צדיקים או בינונים וכו'. ואי אפשר לדבר בזה הרבה, כי יחזר ויתגבר חס ושלום חלישות הדעת וכו' כאשר תבין מעצמך, אך מעט אשר אני מדבר בזה הוא, מחמת שבתמלת ה' חסדו גבר עלינו שאנו חוסים בכח אמתי אמץ וזקק כזה עד אין קץ וחקר. על כן רמזתי לך למעלה, **שכל מה שמתחזקים ביותר לחסות בו ולחזק עצמו על ידי זה, יהיה איך שיהיה, על ידי זה בעצמו מניע עליו הסייע דלעלא יותר יותר**. אף על פי שנגזר להפיעם בהפך כי כל הגדול מחברו וכו'" (עלים לתרופה ש"ט).

אחר הדברים האלה, הפשוטים וברורים כל כך, מתעוררת התמיהה ביתר שאת - כיצד זה עולה על דעת הבריות המחשבה הטועה כאילו ח"ו רבינו הק' התכוון בקול התחזקותו האדיר הנשען וסומך על סמיכתו אותנו, לפטור אותנו מעול העבודה הקשה עד שיש אשר הגיעו להוראות היתר שונות ומשונות ח"ו רח"ל.

לתשובה, כיסופים ורצונות, אם על ידי השפעת מוחין, השגות, מדרגות ודעת דקדושה. (על השאלה המתבקשת איך זה מסתדר עם הבחירה, נענה בהמשך).

"כי עקר ההתעוררות וההתחזקות לשוב אל ה' תמיד, הוא בכח הצדיק... ובכל פעם שמשגי השגה יתרה הוא מניס בלב כל הרחוקים מאד מאד שיתחזקו ממקומם לשוב לה' יתברך איך שיהם...

כי בכל פעם שמשגיגים גדלתו יתברך יותר, הם משיגים רחמיו וחסדיו יותר, כי זה עקר גדלתו יתברך, ועל-ידי זה הם מאירים בלב ישראל שיש תקנה לכל אחד לשוב אליו יתברך תמיד, בבחינת ואציעה שאל הנך וכו'" (ליקוטי הלכות שבת ה"ז אות ג).

ולעתים יש והם נלחמים ממש בעדנו בדרכים נעלמות כי "רב העולם הם חלושי פה לעמד במלחמה זאת פראוי עד שיש שנכשלים מאד וכו', ועל-כן כל פחנו על-ידי גדולי מבחרי הצדיקים שיש בכל דור שהם לוחמים בעדנו וכו'" (שם אות ל"ב).

ולעתים דרכו במים רבים ועזרתו נעלמת ונסתרת מאוד. "ענה ואמר, זה זמן רב שיש לי חלק בתפלות ישראל, כי הלא ראוי להם להצדיקים להסתכל בעצמן מי הוא זה שמתפלל ועם מי מתפללין הלא גם כל התנועות שעושה מי שעושה איזה תנועה בעלמא בתפלה, ואפלו פושעי ישראל הפל על ידי [ואמר שענין זה הוא סוד מסודות נסתרים של] חיי מוהר"ן ר"ה).

הכלל הוא, שיכול האדם לזכות ולהיות ממש בבחינת מרכבה לצדיק שרוח הצדיק תתלבש בו באופן נסתר ונעלם ותתקנו.

"כי כל אדם צריך להיות מרכבה להשם יתברך. כי צדיקים הם מרכבתו של מקום. ואם אי אפשר לו בעצמו להיות מרכבה, צריך לו על כל פנים להפיש ולבקש את הצדיק האמת ויבטל עצמו אליו, והיה מרכבה אליו, ועל ידי זה יהיה גם כן בבחינת מרכבתו של מקום" (עלים לתרופה רפ"ג).

"וכל זה מחמת שטות שאינו יודע מכוחו"

ועדיין צריכים אנו למודעי שיבאר לנו כוח זה מהו, כיצד יכולים חלושי כח כמונו להפוך בקל לגיבורי כוח עושי דברו, ואף על פי כן גם לשמור במקביל את כוח הבחירה כרצון ה'.

נביא לשם כך את דברי מוהרנ"ת: "באמת בכל אחד מישראל יש נשמה יקרה שיש לה כח גדול לעמד פנגד היצר הרע וחילותיו... וצריכין לדעת ולהאמין שבודאי כל אחד ואחד מישראל, אפלו הפחות שבפחותים, הוא בעל כח גדול לעמד פנגד היצר הרע שלו. ועקר כל החטאים והתאוות שהאדם נלכד בהם חס ושלום, היא רק מחמת שטות שאינו יודע מכוחו" (ליקוטי הלכות ברכת הריח ה"ד אות א).

נמצא, כי כל הצלחתו של האדם לעלות ולהעפיל למדרגות גבוהות בעבודת הבורא, תלויה - בידיעה מכוחו. במילים אחרות - הכוח חי וקיים בתוכנו במלוא העוצמה. אין צורך לייצר או לחזק אותו. מה שחסר זה - הידיעה. והדברים אומרים פרשני - ידיעה זו מה טיבה? הלא אחרי שהדברים נאמרו כתוב והדפס בספר, הלא כבר הכל יודעים את הסוד שיש בנו כוח. אלא, הוא הדבר אשר אמרנו לעיל - הידיעה צריכה להיות שלימה ללא כל ספק או הרהור תהיה, ולמלא את כל חלל דעתנו ומוחנו. די בהרהור אחד של קושיא והתנגדות כדי לנתק אותנו מכור הכוח הזה הפועם בקרבנו ולהותירנו חלושי כוח. וכל זאת על שום מה? על

הבקיאים בדברי ימי המחלוקת על ברסלב, יודעים אשר זה היה סלע המחלוקת ושורש טענת החולקים, כאילו ח"ו דברי הנחמה הללו מקרבים את האדם אל העבירה וכו' רח"ל.

בקיאות בהלכות סמיכה – זמן ועת לכל דבר

הרבה תשובות בדבר והיריעה כאמור קצרה מהכילם. אך פטור בלא כלום אי אפשר ונמנה דוגמא אחת, בה נוכל לראות עניין זה:

לגבי העניין אותו מביא רבינו הקדוש 'כי צריך להיות בקי בהלכה'. ולא, אין הכוונה לבקיאות בארבעה חלקי שולחן-ערוך המוכר לנו, אלא לבקיאות בהלכה הנזכרת בדברי רבינו הק' (בתורה ו' בליקוטי מוהר"ן ובעוד מקומות), העוסקת בהלכות תשובה ומחשבה.

כי צריך מאוד להיות בקי בהלכה - בהלכות התשובה, ולהניח כל דבר על מקומו ולא לטעות לימין ולשמאל, מחד - שיהיה ברור לו באופן נחרץ ביותר, בפרט כשמגיע לידי נסיון שעליו למאן לייצר הרע בכל כוחו ולהזכיר לעצמו את חומרת הדבר ועונשיו באופן הקיצוני ביותר. ומאידך - בכל מצב, אפילו אם עבר עליו מה שעבר, יחזק את עצמו בכל עת, בכח הצדיק אשר ציווה לשכוח ולהסיח דעת מכל דבר המעציב את רוחו, ואחר התשובה במידה הנכונה, להתחיל מחדש בעבודתו בשמחה, כאילו זה עתה נולד וכאילו לא אירע דבר.

הם אמרו והם אמרו

והרי לכם מעט מדברי מוהר"ת בעניין: "על-כן צריך האדם לפלס דרכיו שיהיה לו מדות העזות והבשת, וישתמש עם כל מדה ומדה במקומה וישענה כראוי ולא להפך חס ושלום, דהינו כשמייע לאיזה תאנה מכל שכן עברה חס ושלום, צריך שיהיה לו בוישה גדולה מה' יתברך מלעבר על רצונו חס ושלום, אפילו תנועה קלה מכל שכן לעבר עברה חס ושלום, אבל כשצריך להתפלל או לעסק בעבודת ה' אזי צריך שיהיה לו עזות גדול דקדושה בכל הבחינות, הן כנגד בני העולם שלא יתבייש מפני המלעיגים ולא יתבטל חס ושלום מפני הליצנות של העץ פנים שבידור. וכן אפילו כנגד ה' יתברך בעצמו צריך שיהיה לו עזות גדול, כי אף-על-פי שבדאי צריכין להתבייש לפני ה' יתברך אפילו לעשות מצוה, וצריך שיידע בנפשו שאינו ראוי לעשות מצוה ולהתפלל לפני ה' יתברך, [כמו שפרש רבינו ז"ל במקום אחר בליקוטי תנינא סימן עב], אף-על-פי-כן אסור לאדם שיהיה נשאר בזה חס ושלום, רק צריך להתחזק ולהתגבר בעזות גדול מאד ולומר: אף-על-פי שאיני כדאי להתפלל לפניך, ומי אנכי שאזכה להתפלל לפניך וכו', אף-על-פי-כן בחסדך הגדול אני בוטח שאתה שומע תפלת כל פה ואני מעז פני נגדך לבקש ממך כל מה שאני צריך וכו', [כמבאר כל זה בדברי רבינו ז"ל במקום אחר (בסימן קמו)], אבל מי שמהפך הסדר בענין העזות והבשת ומשתמש בבשת במקום שצריכין עזות או להפך הוא פוגם הרבה מאד.

"כי באמת בקדושה צריך שיהיה להאדם עזות אפילו נגד ה' יתברך בעצמו, כי אף-על-פי שיידע בעצמו מה שחטא ומרד כנגד ה' יתברך, אף-על-פי-כן אם מתבייש אחר כך לבקש את ה' יתברך שיקרבהו לעבודתו ומתבייש לעסק בעבודתו יתברך מחמת רבוי עוונותיו אין זה בשת דקדושה, אדרבא, זה עקר בשת הסטרא אחרא שמחליש דעתו כדי לרחקו מה' יתברך לגמרי, כי עקר הבשת דקדושה צריך שיהיה להאדם קדם החטא, שיהיה לו בוישה גדולה מלפני ה' יתברך כמו מלפני כשור ודם

ממש, שלא יעבר שום עברה ואפילו שלא לעשות שום דבר כנגד רצונו יתברך, אבל אחר כך כשכבר התגבר עליו היצר חס ושלום, והכשילו בקמה שהכשילו צריך אחר כך לסלק הבוישה מעל פניו, ויגז פניו נגד ה' יתברך לומר אף-על-פי שעשיתי מה שעשיתי ובשתי וגם נכלמתי להרים פני אליך, אף-על-פי-כן אני מעז פני נגדך ומבקש ממך שתקרבי אליך גם עתה. ואפילו אם היה כך כמה פעמים חס ושלום, אסור לפל בדעתו לעולם, רק להתחזק להתחיל בכל פעם מחדש כל עוד נשמתו בו כנ"ל.

וזה עקר עזות דקדושה שלא יהיה נחלש דעתו ממה שהיה בימים שעברו, רק ישכח בכל פעם כל מה שעבר ויתחיל בכל פעם מחדש. "אין שום עצה להנצל מכל זה, כי אם אמונה שלמה בה' יתברך, שהיא בחינת התחדשות, בחינת (אי"כ ג, כג) "חדשים לבקרים רבה אמונתך", הינו שיידע האדם האמת לאמתו שאינו יודע כלל, כלל לא. רק יתחזק עצמו באמונה הקדושה שקבלנו מאבותינו הקדושים, ואל ילכלך אותו שום דבר שבעולם, כי אין אנו יודעים כלל, רק כפי שהורו אותנו רבותינו ז"ל: 'הם אמרו והם אמרו', 'הם אמרו' שצריכין לשבר כל התאוות שבעולם לא מבקיעא עברה כל שהיא, בדאי צריכין לברח ממנה יותר מבורח מן האש, אלא אפילו תאנה בעלמא ושום תנועה שאינה ברצון הפורא יתברך, צריכין לברח ולהתרחק ממנה בתכלית הרחוק, כי הוא פוגם מאד בנפש הישראלי ובכל העולמות אלפי אלפים ורבי רבבות התלויים בו. 'והם אמרו' שאפילו אם עבר האדם מה שעבר, אפילו אם עבר על כל התורה כלה אלפים פעמים רחמנא לצלן, אף-על-פי-כן אין שום יאוש בעולם כלל וצריך להתחיל בכל פעם מחדש, כי ה' יתברך מקבל תענוג ושעשועים מהגרוע שבגרועים, אדרבא, זהו עקר גדלתו יתברך כשהרחוקים מאד מאד ממנו, מודים בו יתברך ומתחזקים באמונה ומודים ומשבחחים אותו יתברך (ליקוטי הלכות בשר בחלב ה').

סיכומו של דבר – תשובתך:

- א. עשה! עשה! ועשה! בכל כחך ובכל מרצך, כל אשר לאל ידך. כל עוד שאתה מוצא ומצוי לך ועודך בידך וכו'.
- ב. "לסמוך ולהישען על כוחו של זקן", פירושו למעשה - לסמוך עליו ולהסיר מעלינו את כל מניעות המוח, היראות הנפולות והדאגות, לפטור מעלינו לגמרי את עול הדאגות והמחשבות היתרות, ולהתמסר, בלב שקט ושמח, לעבודת ה'.
- ג. לסמוך על הבטחותיו של הצדיק ולא לדאוג ולהתעצב כלל שמא ח"ו לא יזכה לתיקון בעוה"ב. כי בוודאי, ללא ספק יתקנו באופן המושלם ביותר.
- ד. תורתו, תפילותיו ומצוותיו וכל הנקודות הטובות והניצוצות הק' שיזכה לברר, אף אחד מהם לא יאבד ח"ו. הכל יעלה ויגנו באוצרותיו ויפעל את פעולתו, ולא ילך חלילה לטמיון על ידי עוונותיו.
- ה. לסמוך על דעתו הק', שכולה אמת צרופה וזכה, ורק עליה לבנות את דעתו ושכלו.
- ו. לסמוך על כוחו הפועל בכל עת למעננו על ידי: תפילה במרום, המתקת הדינים והקטרוגים, הארת המוחין, הארה של תשובה והתחדשות, בירור המדמה שלנו ועוד...
- ז. להסכים, להסמיך ולסמוך - להסמיך אותו לרב ומורה דרכו. לדעת שבלעדיו אינו יכול לעשות דבר כלל. ולהסכים בלב שלם, ללא כל התנגדות וקושיא, לסמוך עליו שיעשה את הטוב ביותר עבורו, בכל עת, ובכל שעה ובכל מאודו.

יהודי אחד לכד

על הנושאים אליהם הוא מחובר. כדי לומר שיעור, צריך להיות 'הוא היה אומר'... לא כמו אותו אחד שמדבר על תורה והוא עצמו לא לומד... או שהוא מדבר מהתבודדות והוא עצמו לא מתבודד... צריך שיהיה לו לפחות מינימום של 'צו' לזכות לקיים את מה שהוא עצמו אומר. צריך לדבר מהנקודה השייכת לליבו. ככל שהאדם יותר מחובר לדברים, הוא ישפיע הרבה יותר.

החסיד ר' שמשון ברסקי בספרו 'עצות המבוארות' מבאר את דברי רבינו ש"ר מי שמחדש בתורה יכול לדרוש לרבים" בצורה מאוד מעשית: ב'חידוש' נדרש מהלומד תורה ברבים קודם כל לפרש כראוי את דבריו לעצמו. אך עיקר הכוונה בדברי רבינו, שהוא מפרש לעצמו ומבין מתוך דברי התורה התחזקות וחיות חדשה לקיום התורה, וממילא אדם כזה יוכל להשפיע ולעורר את השומעים לעבודת ה'.

אציין כאן נקודה נוספת. בעבר הייתי מעודד ואפילו מתחנן לאברכים שיבואו איתי וימסרו גם הם שיעורים, או שלפחות יקבעו חברותות עם אותם אנשים שמשועים לדיבור של יהדות. ראיתי איך כל מי שהצמידו לו חברותא, ממש השתנה לטובה.

לאחרונה אני כבר פחות מעודד את זה, כפי שהרה"ח ר' אברהם יצחק כרמל ז"ל אמר לי פעם, שיש בעניין זה סכנה גדולה. צריך להיזהר שזה יהיה קירוב רחוקים ולא ריחוק קרובים. כשבאים ומתעסקים עם אנשים שבחלקם עדיין רחוקים משמירת תורה ומצוות, צריך מאוד להיזהר שלא להיות מושפע חס ושלום מהמושגים של אותם אנשים. אני בכל אופן לא יכול להורות לאנשים שיעסקו גם הם בזה. כל אחד יראה לעצמו האם תחום זה אכן מתאים לו.

מתוך הניסיון שלך – אלו הדרכות יש באמתחתך עבור מי שרוצה גם הוא לצאת ולרפץ את הדיבורים של רבינו (כסובן, רק מי ששתאים לבין?)

כשאדם מתנדב למסור שיעור למען 'זיכוי הרבים', הוא מוכרח לדעת מיהו הציבור העומד לפניו, מה הסגנון שלו, מהם העניינים של עבודת ה' שאותו ציבור מרגיש שהם יותר שייכים אליו ומה הוא מצפה לשמוע. יש עוד נקודה שהיא לדעתי מאוד חשובה. לפעמים דווקא אצל אנ"ש, מתוך השפלות שב"ה מוטבעת בנו - אדם שמוסר שיעור יכול להרגיש: מי אני, אני לא ראוי. זה יכול לגרום לו להתנהג בצורה לא מספיק מכובדת - לפחות בעיני אנשים שמבחינתם מגיע עכשיו דרשן חשוב לדרוש.

צריך לדעת שלמרות שאנו מתרחקים מכבוד, וכפי שאמר רבינו שכבוד הוא סכנת נפשות, למרות כל זה - כל מי שמדבר בפני ציבור יש לו אחריות, אנשים לומדים ממעשיו, כמו שדרך כל בני האדם ללמוד ממי שהם מעריכים. עניין זה נכון הרבה יותר אצל 'בעלי תשובה', המסתכלים על כל משפיע ודרשן בהערכה גדולה. אחריות זו אמורה לעמוד מול עיני הדורש - כל מילה שהוא מוציא מהפה, הוא צריך לומר אותה בצורה שתתאים ותהווה דוגמא לציבור השומעים.

בשיחה עם ר' דוד חי מרגלית, אברך יקר מאנ"ש המתגורר בבית שמש, נדהמנו לשמוע עד כמה מסוגל אדם יחיד לחולל מהפכה של ממש - לקרב רבים רבים לאבינו שבשמים. ר' דוד חי זוכה להפיץ את אורו של רבינו הקדוש במקומות רבים, ביניהם: רכסים, קריית שמואל, יוקנעם, ראשון לציון, חולון ועוד.

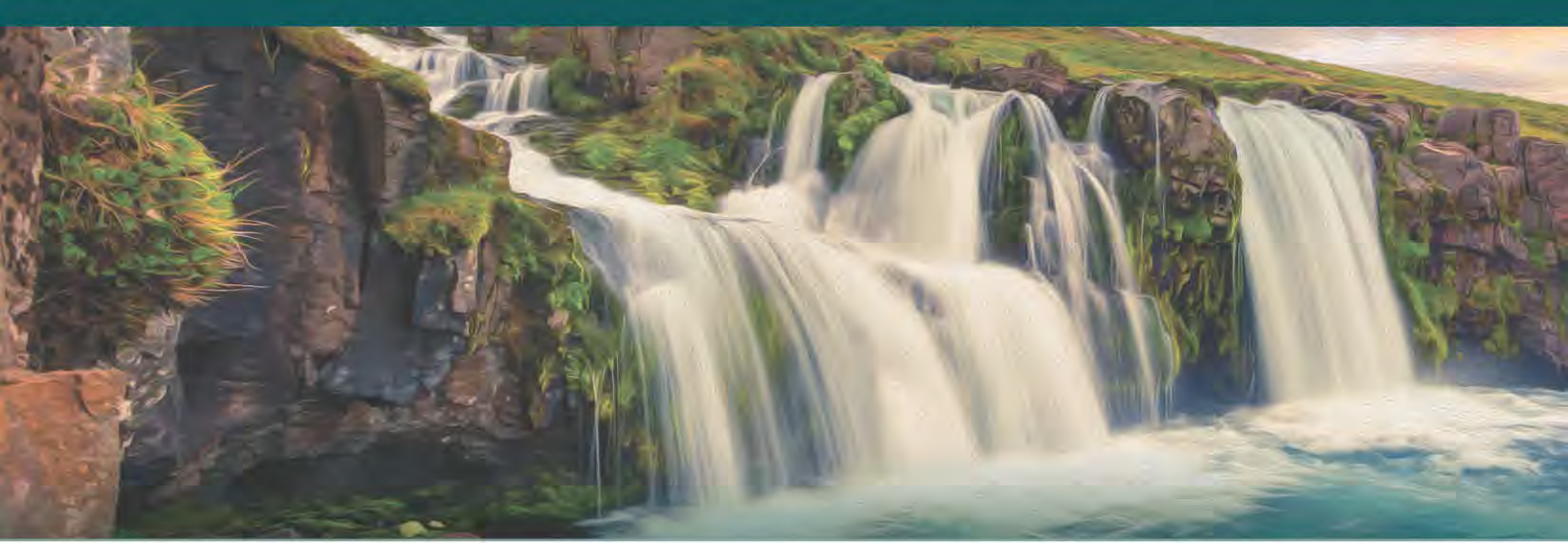
ראשית שאלנו את ר' דוד חי מרגלית: מה מביא אברך מן העוזה להזכנס למהלך כזה – לעסוק בקירוב רחוקים?

אציין שני נקודות מרכזיות: בבחורתי למדתי בישיבה ליטאית - ישיבת גבעת שאול בירושלים של הרב וולבה זצ"ל. משהתוודעתי לאורו הגדול של רבינו הקדוש - לא שמרתי אותו לעצמי, אלא חשפתי את הגילויים המרעישים בפני חבריי, וכך זכיתי לעסוק בהפצה וב'קירוב' בצורה שקטה. הרבה מחבריי זכו להתוודע לאורו של רבינו הקדוש, למרות שכלפי חוץ הם נשאר עדיין בתוך מסגרת הציבור הליטאי. אני גם יכול להעיד על כמה וכמה שממש נשארו קשורים ליהדות בזכות אותם דיבורים שדיברתי איתם. חלקם אף ניתקו איתי קשר, כדי שלא יוודע ח"ו שיש להם איזה שהוא שייכות לברסלב... כך נוכחתי לראות, כמה השפעה יכולה להיות מכמה דיבורים פשוטים.

בנוסף, הוריי גרים בראשון לציון, וממילא היה לי כבר יד ורגל בעולם התשובה! לכן כשראיתי את הכח של הדיבורים של רבינו, נכנסתי במלוא המרץ לתחום זה - בעיקר בערי הפריפריה, שם הביקוש והחסר הם גדולים מאוד. המצב הזה הכריח אותי להתחיל למסור שיעורים, קיימתי בעצמי את הנאמר 'במקום שאין אנשים'... כך זכיתי לנדוד ברחבי הארץ, לזכות יהודים ולהטעימם מאורו הגדול של רבינו הקדוש.

האם תחום ה'קירוב' מתאים לכל אחד?

בוודאי שכל אחד יכול לתת מעצמו, ולהרוות את צימאונם של כל כך הרבה אנשים הצמאים לשמוע את דבר ה'. נצרך לזה בעיקר - אנשים שבווער להם העניין של 'הפצה'. אדם שבא למסור שיעור, אפילו מאוד מעניין, אם כל המטרה שלו היא כדי להרוויח כסף, הוא לא יוכל כל כך להשפיע. צריך לבוא עם מטרה להפיץ ולהשקות את המעיינות לאותם העומדים בחוץ. אמנם, כל אחד צריך להכיר את המקום שלו ולבוא ולמסור שיעור

כל זה נוגע שבעתיים לשיעורים קבועים. גם שיעורים שהצליחו במשך תקופה, יכולים להתדלדל ולהתמעט. צריך לזה עקשנות גדולה, להמשיך הלאה ולא להסתכל על כלום. היו לי כמה מקרים שנסעתי במיוחד לצפון, והגיעו לשיעור רק שנים שלשה בני אדם. גם המארגנים הרגישו לא נעים ממני, אבל אני כבר רגיל ומלומד בזה. אנחנו צריכים לעשות את שלנו, בפרט שאנחנו אף פעם לא באמת יודעים, מתי הדיבורים שלנו 'פוגעים' באדם שהיה זקוק נואשות לשמוע את הדיבורים האלו.

מהצד האישי שלי אני יכול להוסיף, שצריך לנסות לראות האם אני מדבר מדי גבוה. לפעמים כדאי להכניס איזה סיפור או מילתא דבדיחותא. אם מישוה נכנס לשיעור, אפשר לנצל את זה ולומר לו: 'שלום עליכם ר' משה'... בהרבה מצבים זה יכול לשאוב את הציבור בחזרה. רבינו כבר דיבר על העניין של 'לפקח דעתו'. ישנם עוד כמה רעיונות בסגנון זה, שכל מי שקצת מדבר לפני ציבור מכיר. אך בעיקר חשוב והכרחי, להפריד במוחי בין המציאות שבו רואים את הציבור, לבין מה שאני מדבר. כשאני עומד ומדבר צריך להתמקד במה שאני כעת אומר, ולדעת שאני עכשיו צינור שדרכו עוברים הדיבורים של רבינו.

עד כמה השפעה יש לשיעורים אלו?

אתן דוגמא קטנה. הייתי מוסר שיעור קבוע בראשון לציון, בו היה משתתף מידי פעם בחור צעיר. לצערי אותו בחור לא המשיך לישיבה, וכיום הוא נמצא לצערינו בחברת אנשים שאינם שומרים תורה ומצוות. לאחרונה פגשתי את אותו בחור, והוא סיפר לי בהתרגשות שהוא מקפיד מאוד על שמירת שבת, למרות שחבריו בזים לו על כך. אותו בחור תולה את הכוחות שיש לו להחזיק מעמד, ולא להתייחס לקיתונות הלעג ששפכים עליו - בזכות אותם דיבורים ממימי הנחל נובע שנאמרו בשיעורים בהם השתתף.

סיפור זה ואחרים מאוד מחזקים אותי, לשמוע שאכן הדיבורים והשיעורים נושאים פרי. אך גם במקרים אחרים, בהם אנו לא יודעים האם פעלנו או לא - מוטל עלינו להמשיך הלאה והלאה, ולהאמין במה שאומר לנו רבינו "דוא פּוֹעֵלְקֶטְטָאָ!" ■

כיצד מתמודדים עם שאלות בלתי צפויות הנשאלות במהלך השיעור?

כשמתעסקים עם בעלי תשובה נתקלים הרבה בשאלות על נושאים עדינים ורגישים. חלקם גם מתקשרים להתייעץ על נושאים אלו בטלפון, אני אישית מקבל עשרות שיחות כאלו בשבוע - גם בלי שיהיה איזה ארגון מאחוריי.

צריך להפנים - לומר 'אני לא יודע' זו לא בושה. אם נשאלת שאלה, והמרצה אינו נמצא במקום המתאים לענות על שאלה זו - לא לנסות לענות תשובה מעורפלת. יהיה לשואל תועלת הרבה יותר גדולה אם יכוונו אותו לרב המתאים. מלבד הסכנה שיש בזה, אם העונה יורה דברים לא נכונים. חז"ל כבר הורו לנו: 'אם ברור לך הדבר כאחותך אמור, ואם לאו אל תאמר'. להיפך, כשאומרים 'אינני יודע', יש בזה גם לימוד גדול לשומעים שלא כל דבר מוכרחים לדעת.

מה ניתן לעשות בעת מסירת שיעור, כאשר אתה רואה שהציבור 'לא איתך'...?

אני יכול לענות על שאלה זו מהצד האישי, וגם מעצם העניין בכלליות. קודם כל אנחנו צריכים לעמוד ולדבר בלי לעשות חשבונות. רבינו כבר אמר לרבי נתן (חיי מוהר"ן) - שעליו לדבר עם בני אדם גם אם הוא אינו יודע מה עובר עליהם, ולהיפך, אין זה עניינו כלל מה שעובר עליהם. וכפי שמסיים שם רבי נתן שרבינו התכוון לומר לו "דוא פּוֹעֵלְקֶטְטָאָ" [- אתה כן פועל].

כמובן, אדם שעומד ומדבר צריך לדעת שעומדים מולו בני אדם שמצפים לשמוע משהו חדש והם גם רוצים לשמוע את הדברים בצורה שהם רגילים לקבל, לכן צריך להשתדל להתחשב בסגנון האנשים ולדבר בצורה מעניינת ומתאימה. אך אם אחר כל זה, הוא רואה שהציבור לא מושפע ולא מתלהב מהדיבורים שהוא מדבר - הוא צריך לעשות את שלו ולהמשיך ולדבר!

בעבר הייתי מנהל מדרשיה בראשון לציון לבני נוער. היו שם כמה נערים ממש טיפוליים, עד כדי כך שהייתי יכול לדרוש בעוד שרובם מהמשתתפים היו עומדים ומדברים מולי. אבל אני המשכתי בשלי, וב"ה כמה נערים עברו ללמוד בישיבות קדושות.

צריך להפנים
- לומר 'אני
לא יודע' זו
לא בושה.
אם נשאלת
שאלה,
והמרצה אינו
נמצא במקום
המתאים
לענות על
שאלה זו -
לא לנסות
לענות תשובה
מעורפלת.
יהיה לשואל
תועלת הרבה
יותר גדולה
אם יכוונו אותו
לרב המתאים.

חינוך הבנים

תמונה אחת שווה אלף מילים

מדבריו הקדושים בכל מצב שהוא. ומצד שני, היא מחייבת אהבה ושמחה שזכינו לקיים דבריו ולהיות קשורים בו. בשני חלקים אלו לא רק ריבוי הדיבור והביאור נצרכים, אלא הבעה חיה המעידה עליהם. עלינו לגרום לכך שגם התנועה החיצונית שלנו תכריז בקול גדול, שאנחנו כפופים ומשועבדים לגמרי לסמכות העליונה ששמה 'רבינו הקדוש' ושזו היא המילה האחרונה שאין אחריה שום פקפוק. למשל, כאשר אנו באים למצב של מצוקה חלילה, ואז אנחנו אומרים לעצמנו או לילדינו בהחלטיות ובתוקף שרבינו הקדוש אסר להיות בעצבות ועל כן אנו הולכים עתה לשמח עצמנו בכל מחיר כי אין אפשרות אחרת. או כאשר אנחנו עייפים וסחוטים ומכריזים שאנחנו הולכים להתייגע בתפילה, כי כך ציוונו רבינו הקדוש למסור הנפש על תפילה בכה. או כאשר מישהו פגע בנו או בילדינו והם כועסים ומטילים רפש בפוגע, ואנחנו מהסים אותם בעזו ואומרים שרבינו הקדוש אמר שחייבים לדון כל אחד לכף זכות, ואחר שאמר כך אין על זה עוררין... הרי שהתמונה הזאת - איך אנו נעשים להט להשתעבד לדברי קדשו - היא המחנכת את צאצאינו בעומק, שרבינו הקדוש הוא הסמכות העליונה שאנו בטלים אליה לגמרי.

כך גם בעניין השמחה' שהיא נקודת ההתקשרות לרבינו הקדוש מצד האהבה. כאשר זכינו וקיימנו עצה כלשהיא, ולדוגמה, לאחר התבודדות או תפילה בכה, או לאחר ששמענו בזיון ושתקנו, או לאחר שזכינו ללמוד את ספריו הקדושים, ועוד כהנה רבות, ומי מדבר אחר נסיעה לרבינו הקדוש ובפרט על 'ראש השנה שלו', עלינו להביע את רחשי השמחה בפה ובתנועת הגוף במאור הפנים ובתנועות השמחה, עד שכל הסובבים יבינו ויכירו שזכינו לאושר מופלא מאין כמוהו, אין צורך בהסברים ארוכים ועמוקים, די באשרינו' חזק ומלא חיות, שיעיד על האושר העמוק שבקרבנו. ובכלליות צריך לדאוג שהסובבים יכירו ויבינו ש'רבינו' היא מילה שתופסת את כל ישותנו וממלאת אותנו בחדוה.

כמובן שמי שבעצמו עדיין 'בש' בפנימיותו צריך לפחות לעשות את עצמו כאילו הוא בוער או שמח, וכבר הורה לנו רבינו הקדוש ש"על ידי שעושה עצמו כאילו הוא שמח על ידי זה יזכה אחר כך באמת לשמחה" (שיחות הר"ן, ע"ד. ראה שם עוד).

יש להדגיש שבענין זה לא שייכת ענוה והצטנעות, חובתנו להעביר לילדינו את יראתנו ושמחתנו זו, וזה חלק עיקרי בחובת החינוך.

אם נשים לבנו לכך ונתפלל בכל לב שנוכה להחיות בלב צאצאינו את האמונה בצדיק האמת מן השמיים יגמרו בעדנו לזכות לכך בעזרת ה'.

במאמר הקודם ביררנו והבהרנו את העובדה הפשוטה שחובתנו לחנך ל'אמונת חכמים', שהינה עיקר העיקרים ביהדות ובאמונה. וכפי שרבי נתן כותב: "עיקר האמונה היא על ידי אמונת חכמים" (לקוטי הלכות פסח ו-א), וברור, שאם נחנך אותם מקטנותם לכך, זה יקבע בלבם ולא יסורו מהם גם כשיזקינו, ואין לך מתנת חיים גדולה מזו שהאבא נותן לבנו 'גרסא דינקותא'

אמיתית של אמונה ברבינו הקדוש וכמה רע הוא חוסך ממנו על ידי זה. - במאמר זה נשתדל לגעת בקצה המזלג בשאלה: 'כיצד נחנך את ילדינו בפועל לאמונת חכמים'.

כמו בכל חלקי החינוך, עיקר החינוך לא נעשה על ידי דיבור ישיר, שהרי מוחו של הילד הקטן צר מהכיל ומלהשיג 'דעת' והבנה. ולכן, עיקר החינוך נעשה על ידי שהוא קולט 'ציור ח'י, דהיינו, כשהוא רואה מולו איך הוריו מחנכיו וסובביו נגישים לדבר זה. ולכן, כאשר באים לחנך לזהירות מאש למשל, לא דווקא ריבוי ההסברים על מה שיכול לקרות ממכות אש הוא שמחנך, אלא דווקא התמונה הנקלטת במוחו מגודל האימה והפחד המשתקפים מפני הוריו, שמזהירים אותו על כך, היא שנקלטת במוחו, והיא שחוקקת בו את הזהירות. ולימים, כשיגדל, אז הוא אף יבין למה

ומדוע זה כה חמור. כך גם אם ברצוננו לחנך ולהסביר על דבר כלשהוא שהוא 'משמח' ו'יקר', גם כאן, הבעות הפנים והתמונה החיה היא שמחנכת, יותר מאלף מילים.

הדוגמאות לכך בדברי רבינו הקדוש רבות, נצטט כאן רק שתיים מהם, כאשר רבינו הקדוש ביקש לעורר אותנו על חובתנו לקשר את גם צאצאינו לצדיק ולהודיעם את כל תורותיו ושיחותיו הוא אמר אז את הפסוק 'הודעתם לבניך ולבני בניך' "בהתלהבות גדול כגחלי אש, ברתת וזיע בהתלהבות נורא" (שחות הר"ן רט), הוא לא עורר אותנו בהסברים רבים וארוכים, אלא אמר את הדברים בתבערת אש שהבהירה לנו עד כמה הדברים נחוצים הכרחיים ויסודיים. כך גם כאשר רבי נתן ביקש להודיע לתלמידו רנ"ט שכל ההתחלות הם מפורים הוא אמר זאת בתנועות והבעות שלימדו אותו שמדובר בתקוה חדשה ומופלאה מבלי לבאר יותר מדאי, וכלשונו במכתבו הידוע (סוף על"ת): "ותנועת הניגון ברמיזות העינים והידיים הקדושים והנוראים שהיה מראה לנו תלמידו הקדוש מורי ורבי מוהרנ"ת זצוק"ל גם כן אי אפשר לבאר אפילו פנים אל פנים מכל שכן בכתב" (ראה גם בלקוטי מוהר"ן ח"ב עה, ובחיי"מ אות נ' איך נאמרו הדברים אין יאוש בעולם כלל).

כלל זה עלינו להבין גם בבואנו להנחיל אמונת חכמים בביתנו. אמונת חכמים מחייבת מצד אחד 'מורא רבך', להיזהר לא לסטות זיז כלשהוא

איש בוערת בלב היער / ש. רובינזון

משמש כראש כולל, ואף מגיע פעם בשבוע למסור אצלנו שיעור. כמו כן פתחנו חבורה בשם "נכספה נפשי" שבה מתקבצים החברים מידי ליל שישי על מנת להתחזק בעצותיו של הצדיק, ואנו משתדלים להביא דרשנים ומשפיעים מאנ"ש שיחזקו את הציבור, בתקופה האחרונה היו כאן הרה"ח ר' אפרים נתן קעניג הרה"ח ר' יעקב נתן אנשין והרה"ח ר' אליהו עטייה, וכן בהילולא של רבי נתן זיע"א הכינו סעודה גדולה ומפוארת בה דיברו בגדולת בעל הילולא הרה"ח ר' יעקב שלמה מוזסון והרה"ח ר' חיים מנחם קרמר, ניתן גם לציין את הרה"ח ר' נתן מיימון שמרבה לבקר במקום בתדירות גבוהה של פעם בחודשיים שלוש לערך, ועמו אנו גם מתייעצים בכל ספק או שאלה שנוצרים במקום, וכן עוד משפיעים רבים וטובים שאיני זוכר כעת את שמם שעברו אצלינו במהלך השנים.

בנוסף מתקיים לימוד משותף של הספה"ק 'ליקוטי הלכות' בכל שבת אחה"צ, וכן נוהגים בעקביות במנהגי אנ"ש, כמו ללמוד ליקו"מ בסעודה שלישית וסיפ"מ בקידוש של שבת בבוקר, כשבדרך כלל ר' ברוך הוא זה שמקריא, ואם אני וחברי לא נמצאים ר' בנימין כבר ידאג שמישהו ילמד.

ברגע שישי בשכונה כלל חסידית רק בית כנסת אחד והוא של ברסלב בוודאי יש לכך השפעה גדולה על המתפללים כולם?

מה השאלה בכלל?! ההשפעה שלנו על המקום כולו היא אדירה. עוד כשהיינו מתפללים בבייסמנט ראיתי אנשים שריחרחו על 'ברסלב' ובידרו ורצו לדעת מהרבי ולכן הם באו להתפלל אצלנו, לאחר שעברנו למשכננו הנוכחי ראיתי שישנם כמה מתפללים שקשה להם לומר 'תיקון הכללי' אחרי התפילה, אבל תוך כמה שבועות פתאום אתה רואה אחד מהם שמתחיל להגיד ושבווע לאחר מכן עוד אחד וככה כולם, אותו דבר היה גם בריקוד בליל שבת, היו מתפללים שלא הכירו את הדבר הזה וכשפצחנו בשירת 'שבענו' העיניים שלהם התעגלו בתמיהון, אך לאט לאט הם הבינו שזה לא כל כך נורא לרקוד בליל שבת, ואולי זה אפילו נחמד...

הראיה החזקה ביותר להשפעה של הבית כנסת היא העובדה הבאה: שנה שעברה הודענו למתפללים שאנחנו רוצים לארגן נסיעה לאומן, והלא יאומן קרה, עשרים וששה(!!!) מתפללים נרשמו תוך זמן קצר, כף רגלם של רובם מעולם לא דרכה על אדמת אוקראינה, ורצונם ליסוע לציון רבינו היה עז, כבר הזמנו כרטיסי טיסה וכן הכנו מזכרות עם הכיתוב "נסיעה לאומן תשפ"ב", אך אז החלה המלחמה שגרמה לנו לגנוז את התוכנית, ולהמתין איתה עוד קצת זמן, בתקווה שירגעו הרוחות ותשקט הסערה ואכן נזכה לטוס יחד ברננה לציון רבינו הקדוש אומנה.

כמה אנשים מתפללים בבית הכנסת?

תלוי, הגרעין הקשה של המתפללים מונה כמה עשרות מתפללים, כאלו שמתפתים בקביעות בחבורה בליל שישי ובשאר השיעורים והפעילויות המתקיימים במקום, אבל המספרים יכולים לטפס גם למקומות גבוהים בהרבה, למשל ביארצייט של ר' נתן, השתתפו השנה כמאה איש(!) שהגיעו מאזורים מרוחקים ביותר, ברוך השם הציבור רק הולך וגדל. לסיים...

כל הזמן אנחנו רואים עוד ועוד אנשים שמצטרפים אלינו. האור של הרבי מושך את כולם, כל מי שרק מציץ - נפגע. השכונה הזו שפעם הייתה מדבר שממה, מבחינת כל מה שקשור לענייניו של הרבי היום כבר נראית אחרת לגמרי. הכל בכוחו של הרבי ובזכות העוסקים במלאכה, ובראשם הרב פיליפסון שמתמסר כל כך לעניין של הרבי ונותן כל כך הרבה כדי שהכל יצליח בצורה הכי טובה. ■

במסגרת ההתחקות של 'אבקשה' אחר בתי כנסת וקהילות של אנ"ש ברחבי תבל, הרחקנו נודד לשכונה המרוחקת 'ניו העמפסטעד' השוכנת בפאתי מאנסי שבארה"ב, שם גילינו את בית כנסת 'ברסלב' המפואר ששוכן בלב היער, אמנם המנין המדובר צעיר יחסית, אך למרות זאת ההשפעה שלו על הסביבה כולה היא רבה מאוד, ולכן רצינו לשמוע ולהכיר את המקום. בשיחה אותה יזמנו, מספר לנו הר"ר מ.צ. הי"ו שהינו אחד ממקימי ומייסדי המניין, כיצד הכל התחיל ומה הביא אותו ואת חבריו להצלחה הגדולה של המקום כיום.

מאיפה מגיע בית כנסת מיוחד כל כך של ברסלב לשכונה מרוחקת כמו ניו העמפסטעד ובעצם מהי השכונה הזו בכלל?

'ניו העמפסטעד' היא שכונה משכונותיה של מאנסי, והיא מרוחקת ממרכז העיר בערך חצי שעה של נסיעה. האוכלוסייה פה היא מגוונת מאד, ואפשר למצוא פה את כל הסוגים גם רחוקים יותר. במקום מתגוררים גם יהודים יראים ושלמים רבים, וגם אני מצאתי את עצמי גר שם ומשתדל לעבוד את ה' ככל יכולתי.

משך שנים רבות בהם אני מתגורר בשכונה הזו, נאלצתי יחד עם ידידי ר' ב. ליכטער להתפלל מדי יום בשטיבל מקומי, זאת מכיון שניו העמפסטעד זוהי שכונה שאין בה הרבה בתי כנסת, ולכן כלל התושבים התפללו תמיד יחד. תמיד היה חברי אומר לי אומר לי: הלא אנחנו ברסלב'ר חסידים, חייבים לעשות משהו שירומם ויגדיל את שם הצדיק במקום! ואכן מאז מידי פעם היינו מארגנים סעודה שלישית לכמה חברים בבתי שלי ושלו, היינו גם מביאים מידי פעם ספר תורה ומתפללים מנחה של שבת ביחד, אך זה לא סיפק אותנו, והוא תמיד אמר לי שכשהוא יעבור דירה הוא יקדיש מקום לבית מדרש ע"ש הצדיק.

ביום מן הימים הוא אכן החליט שהוא עובר דירה לשטח שקרוב יותר לביתי, ובמהלך הבניה הוא תכנן בביתו מקום מיוחד שיתאים לביהמ"ד. בחג השבועות לפני שש שנים זכינו לראשונה לפתוח באופן רשמי את בית המדרש אותו הוא שיכן בבייסמנט (מרתף) מרווח שהוקם במיוחד לשם כך. בתקופה זו השקענו ככל שיכולנו במקום כגון בהכנת קידושים וסעודה שלישית.

בתקופת הקורונה נאלצנו לסגור את ביהכנ"ס, עקב המגבלות הקשות שהוטלו על הציבור, ורק תקופה לאחר מכן, החלנו לחזור ולהתפלל יחד שוב, תחילה במרפסות של אנשים, ובשלב יותר מאוחר התפללנו באוהל שאירגן שכננו הנגיד הר"ר בנימין פיליפסון הי"ו. במבנה ארעי שהיה מעין קורת גג ללא מחיצות, מה ששימש אותנו לבית כנסת זמני.

מתי הקמתם בפועל את בית הכנסת במתכונתו הנוכחית?

בראש השנה של שנת הקורונה זכינו להיות יחד באומן, וכשחזרנו החלטנו שחייבים להתחדש ולתפעל את המניין היחיד באזור שנקרא ע"ש הצדיק, מה גם שהיינו בית הכנסת היחיד שפעיל באזור, ואכן ביום כיפור חזרנו להתפלל בבייסמנט כמימים ימימה.

לאחר יום כיפור ניגש אלינו ר' בנימין פיליפסון שכאמור, ניהל את המניין השכונתי בתקופת הקורונה, והוא הציע שנשתף פעולה יחד עמו ומכך כולם ירוויחו. ואכן, לאחר מחשבה החלטנו לאחד כוחות ולהעביר את המניין לאוהל ענק וממוזג של ר' בנימין שנמצא באמצע היער שמאחורי ביתו. מאז החלה תקופה חדשה בהיסטוריה של ניו העמפסטעד, כאשר המקום מתפתח ומשגשג, והציבור במקום גדל והולך ככל שהזמן חולף, כשרק לאחרונה נפתח במקום כולל רציני ששייך לארגון 'לטייל בתורתו', במסגרתו לומדים את התורה הזמנית בעיון, כשהרה"ח ר' נחמן פריד הי"ו מפלטבוש

מופת זה אני

על היים
שהשתנו
בתקרבות
רדכי

המשאלה האחרונה

שתי בחורים שיוצאים בדרך לקברות החשמונאים
בליל חנוכה אחד נקלעים לידי פודעים אכזריים
שמאיימים על חייהם אותם באכזריות, ברגע האחרון
אחד מהם צועק בתוך ליבו את המשאלה האחרונה
שלו, ומיד הכל מתהפך...

נחמן גלינסקי

בכל

פעם שהוא נזכר באותם רגעים הוא מצטמרר מפחד.

מכיוון הרצפה, עליה היה שרוע, הוא הצליח לראות רק את זוגות הנעליים ממחרת לכיוונו בריצה.

את הזיק הרצחני בעיניהם הוא לא ראה, אבל הרגיש גם הרגיש, הוא ממש עבר באוויר.

כבר היה לו ברור שהסוף שלו הגיע... הוא כבר שמע על מספיק סיפורים שהסתיימו בדיוק בצורה הזו.

רק טענה אחת לא נתנה לו מנוח. משאלה אחת, שאותה עדיין לא הצליח למלא, והיא, נזעקה לפתע מפיו בצעקה אדירה, ברצון וכמיהה.

היום, במבט לאחור, הוא מבין שהצעקה הזו, בעיצומו של הגהנום אותו עבר אז, היא משהו שלא ניתן להבין בשכל...

אבל במבט נוסף, מעמיק יותר, הוא בטוח שזה מה שגרם לכך שהוא כאן בשביל לספר את שאירע...

◆◆◆

דוד צבי יהושע, זה השם שלו.

בחור ירא שמים, שלכאורה כלום לא חסר לו בחיים. סדר יומו מלא וגדוש בתורה ועבודה, מוחו משוטט בהוויות אביי ורבא וסוגיות עמוקות בש"ס ופוסקים, אבל נפשו כמהה למשהו מעבר.

דוד צבי לא יכול להסביר לעצמו מה בדיוק חסר לו. הן כלפי חוץ נראה הכל מושלם, וייתכן שרבים אחרים היו רוצים להתחלף עימו, אבל הכמיהה הבלתי מוסברת לא נותנת לו מנוח.

הוא מנסה לדחוק אותה, להתעמק יותר בסדרי לימודיו, מוסיף עוד סדר לימוד לפני התפילה, מתחזק בלימוד המוסר, ועדיין, אותה מחשבה מנקרת לה בלב, לא נותנת לו מנוחה.

'דוד צבי!' הוא כמעט יכול לחוש במחשבה ההיא שקוראת אליו 'יש משהו נשגב שאתה עדיין לא יודע עליו. יש משהו עמוק יותר שעדיין לא הגעת אליו. יש משהו גבוה יותר שאתה עדיין לא אווז שם. אל תוותר לעצמך, תחפש, תחזור, ובסוף תמצא.'

אבל לדוד צבי אין זמן לכל המחשבות הללו. הוא מונה יציב על הקרקע, שני רגליו נטועות עמוק במקומו המסודר ב"ה. הקהילה אליה הוא משתייך, סדר יומו, ומהלך לימודו, הכל בהיר ונהיר, ואין לו זמן להרפתקאות, מסקרנות ככל שיהיו.

אבל הימים שעוברים, והכיסופים הלא ברורים שמתגברים בליבו ומוחו, לא מרפים.

ובאחד הימים, כשהמחשבות שוב תפסו את כל שרעפיו והפריעו לו להתרכז בסוגיא בה עסק באותה שעה, נפל לפתע בדעתו המשל הבא. הוא דימה לעצמו כיצד נמצאת נפשו במדבר שממה תחת שמש קופחת, אבל הבקבוק ריק אין בו מים.

הוא מנסה להתגבר על הצמא, מנסה להנות מהנופים המשכרים שמסביב, אבל זה לא הולך. הוא מנסה להתעלם מהיובש שהוא מרגיש

בגרון, עולה על דיונה אחת של חול ומנסה להרוות בכך את נפשו הכמהה, אבל אז הוא מבין ששום דבר לא יוכל לספק אותו, מלבד רועה צאן המחזיק בתרמילו נאד מלא במים צלולים וקיריים.

'עכשיו נשאר לי רק לאתר את אותו רועה צאן' הוא מהרהר בעוגמה...

לפתע הוא ננער. משהו מתעורר לו בירכתי מוחו, ולאחר כמה שניות הוא הבין מה.

'הרי דוד המלך מתאר בדיוק את ההרגשה הזו!'

ואז מחלחלת ההבנה למוחו, ובשונה מתמיד הוא לא מנסה לדחות אותה בשני ידו.

הרי גם דוד המלך, שעבודתו את ה' הייתה מן המופלאות ביותר ששייך, גם הוא לא הסתפק בכך אף פעם. גם הוא תמיד רצה להשיג משהו מעבר, בתהילים הוא מתאר את הצימאון שלו במילים הבאות:

'כאייל תערוג על אפיקי מים, כן נפשי תערוג אליך אלוקים. צמאה נפשי לאלוקים לקל חי, מתי אבוא ואראה פני אלוקים.'

וכי דוד המלך לא ידע מה זה ללמוד? וכי דוד המלך לא ידע מה זה עבודת ה'?

אלא מאי? וודאי שהוא ידע, וידיעתו של דוד המלך הייתה בוודאי גדולה הרבה יותר מידיעותי שלי, ובכל זאת הוא עורג וכמה, צמא ומשתוקק, מתי אבוא ואראה פני אלוקים.

◆◆◆

ולראשונה בחייו, הבין דוד צבי שעליו לצאת למסע של חיפוש, שהברירות שנותרו בידי אינו רבות, ומכאן ואילך הוא חייב למצוא משהו גבוה יותר שיייתן סיפוק לנפשו ומרגוע לליבו.

ולא ארכו הימים עד שהגיע דוד צבי לבאר המים, לנחל הנובע, ממנו הרווה את כיסופיו, ובו החייה את נפשו העייפה במים קרים המחיים את האדם.

'מאז', מתאר דוד צבי, 'התחלתי לחיות!'

◆◆◆

ראש חודש אלול הופיע, קול השופר כבר נשמע ברמה בבוקרו של יום לאחר תפילת השחר, ודוד צבי אינו מוצא מנוח.

כבר כמה ירחים שהוא זוכה לשחות בים עצותיו של רבינו הקדוש, חודשים ספורים הוא מתהלך בשבילי תורתיו ומרווה את צימאונו, וכבר תקופה ארוכה שהוא אינו יודע מה לעשות עם עצמו.

הוא למד ויודע שה'ראש השנה אצל הצדיק' הוא מהעניינים היסודיים והעיקריים, שמוזכר בתורות ובשיחות פעמים אין מספר, אבל סימן שאלה עצום מרחף על עניין נסיעתו לאומן על ראש השנה.

מסיבות שונות הוטל עליו צו, המעכב את יציאתו מארץ ישראל, וממילא אין באפשרותו לנסוע ולבוא אל ציונו הקדוש המחודש חדשים של רבו ומאורו אשר ציווה לבוא אליו על ראש השנה.

◆◆◆

"המלך!"

הוא שומע את החזן מרעים בקולו, כשכל הקהל מחזיק אחריו, אבל

דוד צבי לא יכול להסביר לעצמו מה בדיוק חסר לו. הן כלפי חוץ נראה הכל מושלם, וייתכן שרבים אחרים היו רוצים להתחלף עימו, אבל הכמיהה הבלתי מוסברת לא נותנת לו מנוח.

מוחו וליבו בל עימו.

הם נמצאים אי שם, בין ספסלי העץ הממלאים את ה'קלויז', בין אלפי ה'קיטל'אך' הממלאים את רחובותיה של אומן, ובין רבבות אחיו לדעה הדבוקים לעץ החיים.

הוא נזכר באחד מהשיחות אותם למד כמה פעמים לפני ראש השנה ש"כשהפליג פעם מוהרנ"ת מגודל מעלת קיבוץ אנ"ש בראש השנה באומאן, ענה ואמר: כל העולם צועק בראש-השנה 'המלך', אולם ההכתרה היא באומאן", ועגמומיות ממלאה את ליבו.

הוא מדמיין את עצמו במדינה בה מתמנה מלך רב חסד, ואחד מאנשיו הנאמנים מנסה בכל כוחו להגיע אף הוא למעמד ההכתרה, אך נקלע לבוץ סמיך שממנו הוא נחלץ רק לאחר שההכתרה הסתיימה - - -

אך לאחר כמה רגעים ננער דוד צבי ואז הוא מוצא את עצמו בחצר ציונו של התנא האלוקי במירון, רחוק מאומן אלפי קילומטרים. בהינף יד הוא מגרש את כל המחשבות ממוחו ודעתו.

'כל זה טוב ויפה לפני ראש השנה, כשעדיין ניתן להתפלל ולפעול. עכשיו, כשהקב"ה סיבב ומצאתי את עצמי כאן במצב הזה, הוא רוצה ממני שאתפלל כמו שצריך, כראוי ליום הזה, בלי מחשבות יתירות שקורין 'איבער טראכטיג'!...'

◆◆◆

שנה חלפה, ודוד צבי מוצא את עצמו שוב באותו מצב בה היה שנה אחורה.

ראש השנה שוב עומד בפתח, הוא מנסה בכל הכוחות לפתוח שערי שמים, ולפעול לביטול רוע הגזירה המונעת ממנו את הנסיעה הקדושה לציון המצויינת, ושוב הוא נוחל אכזבה.

בראש השנה הוא שוב מוצא את עצמו באותו בית הכנסת בו התפלל בשנה שעברה, ורק במאמצים רבים הוא מצליח לגרש את המחשבות הרבות שמאיימות להפריע את תפילתו וסדר עבודתו.

◆◆◆

השנים חולפים בזה אחר זה, שש שנים עברו כבר על דוד צבי מאז התקרבותו, שש ימים טובים של ראש השנה שבהם נמנעה ממנו ההשתתפות בקיבוץ הקדוש באומאן, ועדיין הישועה לא נראית

ואז עלתה מפי צעקה 'אני רוצה להיות באומן' - הרב לאחר שהוצת בידי ההמון המוסת

נתקענו בלב עיר שוקקת חיים ושונאים - העיר ומאללה

התפלאתי למה הם לא מסיימים את הסיפור אתני - הרכב לאחר שנשרף כליל

באופק.

אך דוד צבי האמון על דברי רבו אינו נותן לעצמו לוותר, הוא סמוך ובטוח על זעקתו הגדולה של הנשר הגדול שיאוש אינו בעולם כלל, ועדיין הוא מצפה ומייחל מתי תבוא לידי ואקיימנו. 'מתי כבר אזכה להתגבר על כל המניעות, ליסע ולבוא על ציון קודש הקדשים'.

◆◆◆

יום ד' דחנוכה תשפ"ב
"אליעזר?"

- 'אוה, דוד צבי, חנוכה שמח, במה זכיתי שתתקשר אלי?'

"חשבת, שאולי עכשיו זה הזמן המתאים לנסוע לקברי החשמונאים.

אתה מסתמא יודע איפה זה, נכון?"

- 'כן כן, בוודאי, הייתי שם כבר כמה פעמים. אז מתי נוסעים?'"

מצידי אפשר כבר לנסוע. אני רק מתארגן, ותוך כמה דקות אפשר לצאת."

- 'מצויין! גם לי יש עכשיו בדיוק כמה שעות פנויות. הרעיון שלך נראה לי ממש מתאים. אין זמן טוב יותר לנסוע לקברי החשמונאים מאשר כעת בימי החנוכה, לקבל קצת את הכוח של 'בימים ההם בזמן הזה', להתגבר על כל הנסיגות ולנצח בכל המלחמות. עוד עשרים דקות אני אצלך, ונצא לדרך!"

◆◆◆

"אתה מכיר את הדרך. כן?"

- 'כן בוודאי. תוך שלושת רבעי שעה אנחנו שם."

"בעזרת ה'!"

- 'בעזרת ה'. בוודאי!"

האווירה ברכב טובה, ודוד צבי מזמזם לעצמו את אחד הלחנים העליזים של מעוז צור.

הנופים הלא מוכרים חולפים על פניו

מחלונות הרכב, ובין לבין הוא מהרהר גם בהלכה מ'ליקוטי הלכות' אותו למד הבוקר, ובפעם המי יודע מה מלחשות שפתיו תודה לה' על הזכות לדעת מגילויים עצומים כאלו, בפרט בדור שכזה.

הוא נזכר לפתע בטלפון דחוף שעליו לבצע, ולאחר שהוא מחייג ומצמיד את הפלאפון לאוזניו, הוא שומע צליל קטוע.

הוא מנתק. מסתכל על צג הפלאפון, ולתדהמתו הוא מגלה אותיות ערביות מסולסלות על המסך.

"רשת הקליטה הסלולארית, היא ערבית!" הוא קולט פתאום.

"אנחנו נמצאים כנראה באיזור ערבי!" הוא אומר בקול, מבחין באליעזר מחוויר "אני באמת לא מכיר את הדרך הזאת..."

אחר כמה דקות הם מבינים שהם הסתבכו, הנוף מלא בסמטאות

העמוסות לעייפה בפועלים ערבים השבים לביתם, וברוכלי הדוכנים שאורזים את הציוד ללילה נוסף. הם רק לא הצליחו לזהות בדיוק היכן הם נמצאים.

עשרים דקות הם נוסעים כך!! עד ש הם מבינים את ה'ברוך' הנורא אליו הם נפלו, כשהם נתקעים בפקק בכיכר מרכזית של עיר ערבית שוקקת חיים. בדיעבד מתברר שזו היא 'כיכר מאנרה', המרכז של העיר רמאללה המוסלמית והמסוכנת כל כך...

תוך שניות מוקף הרכב בעשרות צעירים משולהבים, 'לוחית הרישוי הצהובה של הרכב, לא הותירה ספק בדבר זהותנו' הם מבינים...

ה'שבאב' מתקרבים אל הרכב עוד ועוד, כשמכל כיוון מופיעים עוד ועוד צעירים עם שנאה בעיניים.

עשרות ומאות פורעים מקיפים את הרכב, ומתחילים להעיף בלוקים וסלעים אל עבר השמשות. אין לזה שום הסבר, אבל כל האבנים שמרעידים את הרכב לא שוברות את החלון.

מצד אחד הם צמודים לרכב אחר, ולא שיך להתקדם, אבל מהצד השני הדרך פנויה, ורק בנס לא חוסם אותה אף ישמעאל.

הם מתחמקים במהירות דרך אותו רווח צר, ומתחילים לרוץ רגלית בינות לסמטאות רמאללה.

אבנים קטנות וגדולות מתעופפים לעברם מכל הכיוונים, אבל ההשגחה לא נותנת להם להיפגע.

הם ממלמלים בלחש את 'שמות הצדיקים' אותם הם מכירים היטב בעל פה, אבל כעת האמירה היא אחרת לגמרי. כל שם של צדיק המוזכרת בפיהם, הרי שהם מתקשרים אליו בכל נפשם ומאודם.

לא חולף יותר מידי זמן, וידיים כבדות מונחות על צוואריהם, עוצרות בכוח את הריצה. ותוך כמה שניות משיגים אותם גם שאר הרודפים.

הידיים אינם מרפות מאחיזתם, ולאחר רגעים ספורים דוד צבי ואליעזר מוצאים את עצמם על ריצפת האספלט, משם הם יכולים לראות רק את עשרות הרגליים שמתגודדים סביבם, מוכנים לעשות בהם שפטים.

"כאן מתחילה שרשרת של ניסים" מתאר דוד צבי. "במקום שיכו בנו מכת מוות על המקום, או אולי יסיימו את הסיפור עם סכין קצבים, הם לא עושים כלום מכל זה. ואף שהם מעניקים לנו ממיטב אגרופיהם ובעיטותיהם, אבל לפחות לא היו אלו מכות שיש בהם כדי להמית. גם עשרות אבנים התעופפו לעברינו, אבל הם כאילו התפוררו עלינו! לא קיבלנו מהם שום נזק!".

אבל גם רגעי חסד אלו מסתיימים. ההשתלהבות מטפסת במהירות, והם מבינים שזה שאלה של זמן עד שהם מסיימים כאן את חייהם הקצרים ח".

ההתעללות עולה שלב, וכמה זוגות ידיים תופסות בהם, ומתחילות לגלגל אותם במורד שורת מדרגות. הם נחבטים בכל גופם, וגם נפשם נפצעת מקולות השנאה שמסביב.

ברגע הזה מבין דוד צבי שהסיפור גמור. הוא כבר מתייash לגמרי, מבין שעוד רגע תבוא המכה האחרונה ואז מתחילים חייו לרוץ לפניו במהירות. דווקא אז, מתוך הייאוש המוחלט, נזכר דוד צבי פתאום במשאלה שממלאת את כל ישותו במשך ששת השנים האחרונות.

הוא זועק לפתע צעקה אדירה בקול לא לו: "רבנו של עולם! כיצד אתה לוקח אותי מהעולם?! הרי לא הייתי עדיין באומן! לא קיבלתי את התיקון! איך אתה עושה לי דבר כזה?!"...

חראאאא---ק!!!

חריקת בלמים נשמעת פתאום, ורכב שחור ומהודר עוצר סמוך למוקד ההתקהלות.

ארבעת הדלתות נפתחות בבת אחת, ומתוך הרכב יוצאים ארבעה גברתנים.

עשרות הצעירים מפנים את הזירה, מסתלקים במהירות לצדדים, ואחד מהם צועק בקול ממש ליד אזנם של דוד צבי ואליעזר: "זה חטיפה! חוטפים אותם כדי לשחרר שהידים!"

הידיים נשלחים אליהם, מניפים אותם בקלילות, והם מובלים לרכב כצאן לטבח.

המתח נותן את אותותיו על פניהם. הגברתנים מתחילים בנסיעה מהירה בינות לסמטאות רמאללה, והם מתחילים לחשוב אם לא היה עדיף להישאר נתונים לגורלם של הפורעים, מאשר להיות מוחזקים שנים רבות בלי עתיד נראה לעין תחת סורג ובריה במרתף חשוך אי שם.

השניות חולפות בזה אחר זה, מצטרפות לדקות, ועדיין השקט נשמר במכונית. הזמן נדמה להם כנצח, עד שדלתות המכונית נפתחות שוב.

אור של פנסים חודר מבחוץ והם מבינים שעכשיו הולכים להשליך אותם לאיזה מחסן עד שיוחלט היכן להחביא אותם.

הם מובלים החוצה, ולפליאתם הם מגלים מול עיניהם את תחנת המשטרה הפלסטינית. משם הדרך החוצה הייתה די קצרה, ולאחר כמה שעות הם מצאו את עצמם בחזרה בביתם שלמים בגופם ובנפשם.

לרגע לא שכחת, מסיים דוד צבי את סיפורו, 'את הרגעים שדמו לנצח, בהם עלתה מקרבי השאגה הזו. היה לי ברור שלרבינו הקדוש יש חלק בהצלה שלנו ממלתעות האריות הללו. ומאותו רגע נתקעה בליבי כזו מין התקשרות לרבי ולציון שלו, כמוה לא חווייתי מעולם!'

◆◆◆

את הסיפור שמע סופר אבקשה, ישירות מפיו של ר' דוד צבי, בחדר הכהנים שבציון הקדוש באומן. ולמרות שכבר עברה יותר משנה מעת המאורע, ההתרגשות עדיין ניכרת בקולו, וההתקשרות לה זכה מאותם רגעים חרותה בו היטב.

"מיד אחר כך", אומר לנו דוד צבי, "סודר כל העניין של צו העיכוב באורח פלא, וכבר בראש השנה שלאחר מכן זכיתי למלא את תשוקת ליבי, להשתטח על הציון הקדוש." ■

הוא זועק לפתע
צעקה אדירה
בקול לא לו:
"דבנו של עולם!
כיצד אתה לוקח
אותי מהעולם?
הרי לא הייתי
עדיין באומן!
לא קיבלתי את
התיקון! איך אתה
עושה לי דבר
כזה?!"...

יש לכם סיפור המתאים למדור? אתם מכירים סיפור
מגניז על כוח הצדיק שיטל לחוק את הקוראים?
שלחו לנו לפקס: 02-5396363
או חייו למס: 053-3183654
וחזבו לזכות את הרבים בחיזוק באמונת צדיקים!
כל סיפור יתקבל בכריכה. (תשלום יהיה תוך בטיולי הסתירה)

סוד ההתחדשות

הילדים, הם קלטו שהמלמד יושב כבר על מקומו מספר דקות וממתין שתלמידיו יסימו את הדיון החשוב...

"אני נהנה לראות שכבר יום לפני ט"ו בשבט תלמידי היקרים כבר עוסקים לברר מהו המנהג האמתי של ט"ו בשבט. בדרך אגב, רבנו הקדוש קורא ליום זה 'חמשה עשר בשבט' ולא 'ט"ו בשבט'. בברסלב ישנו מארע חשוב נוסף שארע בחמשה עשר בשבט, היודעים אתם מהו?" - שאל המלמד. "אני יודע, ביום זה נולד מוהרנ"ת!" ענה נתן... "ובכן", סים המלמד, "אם נלמד היום בחשק ובהתמדה, נקדיש בסוף השעור מספר דקות לדבר בעניני חמשה עשר בשבט".

הילדים היו כה שקועים בלמודם, הם לא הבחינו בזמן החולף עד שלפתע נשמע הצלצול המבשר על סיום השעור... חזקי נגש למלמד והזכיר לו שבתחלת השעור אמרו שידברו על ענין חמשה עשר בשבט... לא רק חזקי נגש, אלא כל הילדים התאספו כמו במקלה והפצירו במלמד שידבר אתם בכלל על חמשה עשר בשבט ובפרט על הפרות היבשים הרי סוף-סוף צריך להכריע מי צודק בוכוח.

המלמד חזק והפטיר, "אם כבר מדברים על פרות יבשים הרי רבנו הזהיר אותנו שלא להיות 'עצים יבשים' רק עקר עסקנו יהיה להשקות אילנות, נו, אם האילנות הרפים שלנו מותרים מללכת לשחק בהפסקה וצמאים למים של הנחל נובע, לא אוכל לסרב..."

'ובכן, רבנו התייחס ליום זה כיום טוב כשאר הימים טובים, היה זה במוצאי שבת פרשת תולדות בעיר ברסלב, פחות משנה קדם הסתלקותו, אנשי שלומנו עמדו סביב רבנו הקדוש ושוחחו עמו. וכך אמר להם: "כל סדר הזמנים של כל השנה, כו' ולמשל חמשה עשר (בשבט), וכו' בכל זמן וזמן מאלו הזמנים אין אני כמו מקדם!" ואמר בזו הלשון "אז סע קומט די צייט בין איך ניט וואס פריער" [כשמגיע הזמן אין אני כמו מקדם רק בהתחדשות נפלאה].

- **"אבא** שלי קנה לכבוד ט"ו בשבט גויאבה מיבשת, צמוקים, תפוחים מיבשים, ושקדים מספרים ועוד פצוחים" - ספר נפתלי בהתלהבות לחבריו, חזקי ונתן. - "ואצלנו בבית קונים אננס מיבש במיוחד משזיפרון בכמה צבעים, וכמובן שזיפים מיבשים ומשמש מיבש ואגס אמריקאי מיבש ועוד הרבה סוגי פרות מיבשים ומתוקים" - קרא לעברו חזקי בנסיון להראות שהוא לא נופל מהכמות של הפרות שקונים בביתו של נפתלי...

רק נתן מחזיק בידו את פיו בלח כשהוא מתאפק שלא לפרץ בצחוק, לא שהוא הצליח לגמרי, כי גחון קל בכל זאת נפלט מפיו בלי פונה... חזקי ונפתלי הביטו עליו מפתעים "מה אתה צוחק? מה מצחיק פה?" שאלו בפליאה - כשהם חושבים לעצמם שאולי בביתו של נתן קונים פי כמה וכמה סוגי פרות שונים ומגוונים ולכן הוא צוחק עליהם שאין להם כלל משגים בפרות ט"ו בשבט... - "כי אני לא מבין מה הקשר - של פרות מיבשים שמייבאים בכלל מחוץ לארץ, וברבם כלל אינם משבעת המינים" - לט"ו בשבט", - ענה להם נתן כשהוא לא מבין מה הם לא מבינים. "אבל מה קונים אצלכם בבית, רק שבעת המינים?" תמה נפתלי. "דבר ראשון לא רק שבעת המינים, אבא שלי שומר במיוחד מספות אתרוגים במקרה, ואמא שלי מכינה רבת אתרוגים מיחדת, ואנחנו מתפללים כל הילדים ביחד תפלה מיחדת מלקוטי תפלות לזכות לשנה הבאה לאתרוג נאה ומהדר (ליקוטי תפילות חלק ב, סוף תפילה ל"ג, וכן ב"ז) וחוצץ מזה יש לנו כמה פרות מיבשים אבל אני לא מבין למה אנחנו עושים מזה תחרות" - ענה נתן.

בינתיים הם הגיעו לחידר ומספר ילדים הצטרפו לזכות. פישל טען בלהט שמנהג ישראל תורה וכיון שנהגו לאכל פרות מיבשים אז זה מנהג קדוש ואסור לזלזל בו, ואלו ילדים אחרים בטלו את דבריו שאין שום מנהג כזה, רק בשנים האחרונות התחילו החניות לשוק פרות מיבשים והצבור התלהב והתחיל לקנות... לפתע השתתקו

רבנו גלה לנו את סוד ההתחדשות, והזהיר אותנו שלא להיות זקן, ישנם ילדים צעירים שהם נראים זקנים בני שבעים שנה... הם עצובים שתמיד הם לא מצליחים לקום מקדם, ואם הם פו קמים מקדם לתפלה אז הם מרגישים שהתפלה היא יבשה, וכן הלאה, כל ילד יש לו דברים שמפריעים לו להתחדש ולשמח כראוי, אולם בכח רבנו הקדוש, שבכל יום טוב היה חדש לגמרי, ואפלו בכל נשימה התחדש, נוכל לזכות כלנו להתחדשות נפלאה.

אנחנו רגילים להתחדש רק כשקורה מארע משמח במיוחד ומרגש, אם נולד תינוק חדש במשפחה או כשאחינו הולך להתחתן. אז כלם שמחים וקונים בגדים חדשים לכבוד השמחה ומתחדשים. כך גם כשמתחילה שנה חדשה ועולים פתח בחידר, כמובן, אז יש לנו גם מלמד חדש שעדין אין מכירים ולומדים מסכת חדשה. אבל בסתם יום רגיל אין סבה להתחדש...

לכן, עכשו, בפרס עלינו יום ראש השנה לאילנות נפנה ונתבונן בסודו של האילן, ממנו נלמד לעבודת ה'!

תארו לעצמכם ילד שיש לו 'משמש' אחד בלבד. הוא לוקח את הגרעין (הנקרא בלשוננו אגוז...) וחופר בור קטן בחצר, מכניס את הגרעין, מכסה את הגרעין בעפר, ומשקה אותו כראוי. היודעים אתם מה קורה לגרעין? הוא נרקב כמעט לגמרי באדמה, ולבסוף צומח ממנו אילן מפאר עם מאות משמשים! ילד זה יהיה הג'ביר של התלמוד תורה. הוא יוכל לפתח חברת משניות ולחלק אגזאים ועוד ישאר לו בשפע לעצמו.... אם היינו מתבוננים בגרעין המנח באדמה, רקוב ובלוי, לא היינו יכולים להעלות על דעתנו איך יכול לצמח מזה עץ גדול. אף באמת מי מצמיח את האילן הנפלא? הבורא יתברך שמו אשר "בטובו מחדש בכל יום מעשה בראשית". וה' יתברך מחדש גם אותנו בכל רגע, כי גם אנחנו אילנות "כי האדם עץ השדה"...

המלמד עצר לרגע משטף דבורו, כש'פישל' התערב לפתע ואמר: "אבל הרבי בטח לא מתכוון אלי... אני כבר רגיל שתמיד כשאני מתחיל להתפלל שמונה עשרה, כלם נהיים בשקט ואני מתחיל לחלום חלומות. כמה שנסיתי לכוון את תבות התפלה לא הצלחתי,

זה האילן

מאמר

גם מזהרנ"ת
עצמו
כשהתקרב
אל רבנו למד
אותו רבנו
ש'מעט זה
גם טוב מאד!
וכך למד רבי
נתן מעט
ועוד מעט עד
שזכה לכל
התורה פלה

לכן בטוח שאני 'כזה סוג', יש לי אפי ותכונה כזאת ואי אפשר לשנות את זה"...

המלמד חשב ואמר: "כל אחד חושב שבנינו מסים בדרך הטבע אינו יכול להתחדש ולהשתנות, אצל אחד זה התפלה, אצל השני זה בתורה ואילו אצל השלישי הוא בכלל רגיל לכעס על כל מה שלא הולך לו כרצונו. אבל הרבי - רבנו הקדוש, פו התפנו אליך ואלי, ולמד אותנו דרך נפלאה כיצד נתן להתחדש כשאנחנו שקועים באדמה, ואפלו אם אנחנו רקובים ונדמה לנו ששום דבר כבר לא יצמח ממנו, גם אז מלמדנו רבנו סוד ההתחדשות, ואם נגלה את סוד זה יוכל לצמח ממנו אילן רב פירות ופרות נפלאים ומתוקים.

- "אף מה עם המנהגים באכילת פרות שבעת המינים ופרות מיבשים?" - הקשה נפתלי...

- "מנהג ישראל עם קדוש" - באר המלמד "לברך ולאכל פרות האילן ביום זה (כמובא במג"א סימן קלא ס"ק ט"ז) ולומר עליהם שירות ותשבחות (סידור יעב"ץ), ושבעת המינים קודמים בברכתם לכל שאר הפרות כי בהם נמצאים חלקי קדשה יותר מבכל שאר הפרות. ועל ידי שמברכים עליהם בכונה וביראת שמים, זוכים למצא את האבדות והקדשות הנמצאות בפרי (תורה פ"ח תנינא). ובדאי יש עדיפות לפרות ארץ ישראל, ובפרט לשבעת המינים שבהם נשתבחה ארץ ישראל, כמו שרבי נתן מגלה, ששבעת המינים ממשיכים עלינו את קדשת ארץ ישראל, שעקר קדשתה היא שה' יתברך משגיח בפרטיות על ארץ ישראל, כמו שכתוב "ארץ אשר עיני ה' אלקיך בה מראשית השנה וגו'".

ובנינו הפרות היבשים, איני ראוי לחוות דעה בין ההרים הגבוהים, התלמידי חכמים שלנו. אך כיון שכבר נוהגים כהיום לאכל פרות יבשים, נלמד מהם לא להיות יבשים ולהתחדש עוד ועוד...

לכן ילדים יקרים, בכדי לזכות להתחדשות אנו צריכים להתקרב לרבנו שאמר שהוא יניק לגמרי, ולעסק הרבה בתפלה, הבה ונקח תהלים ונאמר כמה מזמורים, נתפס לקוטי תפלות ונאמר מעמק הלב דף או שנים ונזכה להולד מחדש "אני היום ילדתיך - שאל ממני" בפרט ביום זה שרבי נתן נולד בו, וכך נזכה שכל נטיעות שיוצאים מהאילן שהוא הצדיק יהיו כמותו....

נְשִׁמָה חֲדָשָׁה

כְּאִשֶּׁר הָיָה יְלֵד קֶטָן, בֶּן שְׁלֹשׁ אוֹ אַרְבַּע שָׁנִים, נִכְנָס בְּלִבּוֹ זְכוֹרוֹן יוֹם הַמִּיתָה, וְהֵחַל לְחַפֵּשׂ הַתְּכֵלִית לְמַעֲנֵה יְרֵדָה הַנְּשִׁמָה לְעוֹלָם.

"בוֹצֵיץ בּוֹצֵיץ מִקְטָפִיָּה יְדִיעַ" - מִשְׁחַר הַנְּעוּרִים אֶפְשָׁר לְהַכִּיר כִּיצַד יִגְדַּל הַיְלֵד. כִּף אִף הָיָה עִם נִתְנוּ'קָה. מִיְנִיקוּתוֹ הַבְּחִינוֹ בְּזֹהַר פְּנָיו הַתְּמִימִים, יְרֵאת-שָׁמַיִם שְׂפוּכָה הָיְתָה עַל פְּנָיו הַעֲדִינּוֹת, נֶכֶר הָיָה כִּי בַעַל-מַחְשָׁבָה הוּא, הַמְּחַפֵּשׂ אֶת הָאֲמָת.

נִתְנוּ הַקֶּטָן הָיָה מֵתְקַרֵּב תְּדִיר אֶל סִבּוֹ רַבִּי יִצְחָק דִּנְצִיג, שֶׁהָיָה יוֹשֵׁב בְּ"מִזְרַח" בֵּית-הַמְדֻרָשׁ בְּשׁוּרַת הַזְּקֵנִים וְהַמְּכַבְּדִים. יְלֵד עֲדִין הָיָה, וְחוֹ יְהוּדֵי נִסּוּף עַל פְּנָיו, וְעַקֵּב כִּף מִשֹּׁף עַלְיוֹ חֲבַתָּם שֶׁל רֹאזֵיו שֶׁהָיוּ מִשְׁתַּעֲשָׁעִים בּוֹ וּמְחַבְּבִים אוֹתוֹ.

פַּעַם אַחַת הִלֵּךְ לְעוֹלָמוֹ אַחַד מִחֲבוּרַת הַזְּקֵנִים. הַיְלֵד, שֶׁלֹּא רָאָה יוֹתֵר אֶת אוֹתוֹ זָקֵן, הִתְעַנְּנָן אֶצֶל זָקֵנוֹ אוֹדוֹת הַעֲדָרוֹ. אָמַר לוֹ הַסֵּב, כִּי אוֹתוֹ זָקֵן נִפְטָר וְהִלֵּךְ לְעוֹלָמוֹ.

מֵה פְּרוֹשׁ נִפְטָר? - שְׁאֵל הַיְלֵד בְּתַמִּימוֹת.

נִפְטָר, פְּרוֹשׁ נִפְטָר... - הִשִּׁיב הַסֵּב כְּלֹא־חֵר-יָד.

אִךְ הַיְלֵד לֹא הִסְתַּפֵּק בְּתַשׁוּבָה זוֹ. עַלְיוֹ לְדַעַת מֵה בְּדִיּוֹק קָרָה לוֹ לְאוֹתוֹ זָקֵן. מֵה עָשׂוֹ לוֹ, וּמֵה יְהִיָּה עִמוֹ...

קָבְרוּ אוֹתוֹ בְּקֶבֶר - הַסִּבִּיר לוֹ סִבּוֹ - וְכִסּוּהוּ בְּעֶפֶר.

מִיָּוֶה זֶה וְאֵילָף לֹא תִדַּל הַיְלֵד לְהַרְהֵר בְּדָבָר פְּלֵא זֶה - הָאֵם זוֹהִי בְּאֲמַת תְּכֵלִית הַחַיִּים בְּעוֹלָם, שֶׁיִּקְבְּרוּ וְיִכְסּוּ בְּעֶפֶר?

כְּאִשֶּׁר זָקֵן רַבִּי נִתְנוּ, בְּאַחֲרִית יָמָיו נִעְנָה פַּעַם אַחַת וְאָמַר כִּי כִּבֵּר בְּצַעֲרֵירוֹתוֹ הַמְּקַדְמָת הַטְּרִידָה אוֹתוֹ שְׁאֵלָה זוֹ וְעַד הַיּוֹם לֹא הִרְפְּתָה מִמֶּנּוּ: הָאֵם זוֹהִי הַתְּכֵלִית שֶׁל כָּל עֲנִינֵי הָעוֹלָם הַזֶּה?... - וְהִיא שְׁעֵמֶדָה לוֹ כָּל יָמָיו לִירֵא אוֹתוֹ יִתְבַּרַךְ וּלְעַבְדּוֹ כָּל הַיָּמִים.

רַבְּנוּ שׁוֹחַח רְבוֹת אוֹדוֹת נְשִׁמָה קְדוּשָׁה וְחֲדָשָׁה שְׂיִרְדָּה לְעוֹלָם לְרֵאשׁוֹנָה שְׁלֹא הִיְתָה מְעוֹלָם בְּזֶה הָעוֹלָם. בְּרוּחַ-קְדָּשׁ חֲזָה רַבְּנוּ כִּי נְשִׁמָה זוֹ שׁוֹהָה בְּאוֹקְרֵינָה, שְׁלֹא בְּרַחוּק מְקוֹם מְבֻרָסֵלָב.

מִדְּבָרָיו הַרְבִּים שֶׁל רַבְּנוּ הוֹבֵן כִּי מִתְּפַקִּידוֹ לְגַלוֹת נְשִׁמָה זוֹ, וְלִהְשָׁפִיעַ עָלֶיהָ מִן הַשְּׁפַע הַרוּחָנִי אֲשֶׁר לוֹ. עַד שֶׁדָּבַר זֶה לֹא יִתְקַים - לֹא יִשְׁלַם פְּעַל יְדִיו בְּזֶה הָעוֹלָם.

שְׁנַת תַּק"מ. בְּחֻמְשָׁה עָשָׂר בְּשַׁבַּט יְרֵדָה וְהוֹפִיעָה בְּעוֹלָם נְשִׁמָה חֲדָשָׁה הַנִּקְיָה מִכָּל רַבָּב. (נִשְׁמוֹת חֲדָשׁוֹת יוֹרְדוֹת אֶף

מִתֵּי מִסְפֵּר בְּכָל דּוֹר וְדוֹר - לְפִי פִתְחֵי הָאָרֶץ ל). נְשִׁמָה זוֹ נִשְׁלַחָה לְעוֹלָמֵנוּ בְּדוֹרוֹת הָאֲחֵרוֹנִים שֶׁל עַקְבָּתָא דְּמִשְׁיָחָא, כְּאִשֶּׁר הַסְּטָרָא-אֲחֵרָא מִשְׁתַּוְּלַלְת בְּכַחוּתֶיהָ הָאֲחֵרוֹנִים לְהִסְתִּיר אֶת הָאוֹר הַגָּדוֹל שֶׁל דְּרָךְ הָאֲמָת.

בְּדוּמָה לְאוֹר הַשְּׁמֶשׁ, הַחֲזֵק וְהַמְּסוּנֹר, שְׁאִישׁ אֵינוֹ יָכוֹל לְהַבִּיט בּוֹ, אִךְ וְרַק בְּיֵרַח שְׁאוּרוֹ בָּא לוֹ מְקַרִּינַת הַשְּׁמֶשׁ וּמֵהַשְּׁתַּקְפוּתָהּ בּוֹ, שֶׁבְּאוֹר זֶה אֶפְשָׁר לְאָדָם לְהַבִּיט - כִּמוֹ כֵּן אִי אֶפְשָׁר לְהִבִּין וְלִהְשִׁיג אֶת אוֹר הַצְּדִיק שֶׁהוּא בְּבַחֲרִינַת "אוֹר הַשְּׁמֶשׁ", וְרַק עַל יְדֵי הַנְּשִׁמָה הַטְּהוּרָה הַמְּקַבֵּלַת אֶת אוֹרָהּ מֵהַשְּׁפַעַת הַצְּדִיק אֶפְשָׁר לְקַבֵּל אֶת אוֹר הַצְּדִיק.

הַיְלֵד הַקְּדוֹשׁ וְהַטְּהוּר, בַּעַל הַנְּשִׁמָה הַחֲדָשָׁה, נוֹלַד לְאָבִיו הָרַב הַנִּכְבָּד רַבִּי נִפְתָּלִי הַיְרִיץ שְׁטַרְנֶהָרִץ מִן הָעִיר נְמִירוֹב. אֶת שֵׁם בְּנוֹ הַנוֹלַד קָרָא "נִתְנוּ" וְגִדְלוֹ עַל מְבוּעֵי הַתּוֹרָה תוֹף עָשָׂר וְחֻכְמָה.

עָשִׂיר גְּדוֹל הָיָה הָאָב. בְּצוּתָא עִם שְׁתַּפִּים נִהַל שְׁלֹשָׁה בְּתֵי מִסְחָר: בְּאוֹדִיסָה, בְּבִרְדִיטְשׁוֹב וּבְעִיר מְגוּרִיו נְמִירוֹב.

מֵה הַתְּכֵלִית?

סיפור

מִיָּוֶה זֶה וְאֵילָף לֹא תִדַּל הַיְלֵד לְהַרְהֵר בְּדָבָר פְּלֵא זֶה - הָאֵם זוֹהִי בְּאֲמַת תְּכֵלִית הַחַיִּים בְּעוֹלָם, שֶׁיִּקְבְּרוּ וְיִכְסּוּ בְּעֶפֶר?

שעשועון ילדים

פיצד יצליח שמעון לשמה?

קראו את הספורי הבא וצילו לשאלון והתעבר על זמנך ואלו את הדבר לזאת מסלעות אל אור השמחה:

שמעון רץ ברגע האחרון לכוון הטנדר ו... שוב הוא פספס את ההסעה לחידר. עכשיו הוא צריך לשרף את רגליו בדרך הארפה והגשומה המובילה אל התלמוד תורה כשולמולו הטוב שכח את המטרפה בבית. הוא זרו את צעדיו בכדי להספיק לפחות לא לאחר ל'חברת תפלה' פשהרוח הסוערת מצליפה בו ללא רחמים ומזיירה לו שזאת לא הפעם הראשונה שהוא מפסיד את ההסעה. הוא כל כך לא רוצה, אך למרות שהוא משתדל כל כך כבר נדבק לו התאר של 'המאחר הסדרתי'. לאחר דקות ארוכות של צעידה מיגעת במזג האויר הסוער, הצליח שמעון לחמק פנימה אל ה'חברת תפלה'...

הוא נסה להתרפו באותיות ובתבות התפלה אך מחשבותיו לא נתנו לו את האפשרות בשום אופן. הרי היום אמור להתקיים המבחן המכריע במסכת 'בבא קמא' שגלמדה במשך השנה בתלמוד תורה, ועדין הוא רחוק מאוד מלהיות מוכן למבחן המקרי. מה יהיה? הוא התאמץ במיטב יכולתו לשנו ולחזר על הגלמד ובכל זאת... לפתע הרגיש שמעון שתי חבטות עזות בצד שמאל של חזהו! בבת אחת התנער ממחשבותיו הנוגות והסתפל בחשש ובדק בזוית עיניו מי חבט בו ומדוע? פתאום הוא קלט שפשוט כל הילדים מתפללים בדבקות את תפלת שמונה-עשרה, והוא חולם על שפת היאור... כשבאפן אוטומטי הוא גם בן מתנועע ומוציא מפיו את תבות התפלה וכנראה עתה הגיע לברכת 'סלח לנו' והוא הפה על הלב בידו הימנית, כפי המנהג.

כך הסתיימה התפלה הארפה כשברקע נשמעים הילדים רוקדים בהתלהבות: משנכנס משנכנס אדר, מרבים מרבים מרבים בשמחה האא... מצוה גדולה להיות בשמחה, תמיד! שמעון הרגיש סחרחורת. איזה שמחה ואיפה אדר? הוא מרגיש עכשו במוצאי י"ז בתמוז, לחוג וגם קצת מתספל. אך פתאום הפתה בו ההפכה-- והרי רבנו צנה בכל זאת להיות בשמחה אך פיצד הוא יצליח לשמח עכשו?..

ילדים יקרים

אך אחס הייחט אמחים את צלמכם למצ בואם? תעלכו לשאלון והפלא לריו העליל יחד עם חבריכם צלמכם לחפס בצלמכם או לרקש למריכם צלם אמברי רנו הקדוש ותלמודו ולאחר אכן להאיר אותם בשלוחת השמחות פצצתכם לזמן עם גאים ספר היא כתובה והיכן דיוח דתוך הספר.

שאלות ילדים יקרים - קוץ ידיעות באוצרותי של הרבי

- עליכם לענות על שנים מתוך ארבעת התשובות כדי להפנס להגדלה, כל תשובה נוספת תזכה אתכם בפניסה נוספת להגדלה:
- א.** מה הקשר בין ציצית לנגינה, - (רמז: מגזי החוטים - לקוטי הלכות ציצית ה' אות א')
- ב.** מה הסימן לשקר ואיזה שקר אינו שקר. (ספר המדות)
- ג.** ידוע שרבנו עשה את ספר המדות בשני חלקים, מה ההבדל בין החלק הראשון לחלק השני.
- ד.** מיהו הנר שבעיר?! (ספר המדות - קמון)

התשובה לשאלות מחדש קדם:

חידה א': התמונות שאלות לבוגרים:

- 1. רבי נחמן הלוי טון מטולקשין ז"ל, רבי יצחק שטרנהרץ ז"ל, רבי מרדכי לא יברע, רבי ננו בן רבי לייבלי (הודוה) מסביריה ז"ל, רבי עזר מאמן ז"ל.
- 2. מוהרנ"ת בנה קלוז מצע, ובאותו שטח בנה ר' איזיק גרלינשטין קלוז מצע.
- 3. שמונים איש, מלבד תושבי העיר גרסקב.
- 4. ר' נחמן חלילקס' תיה מהו - ר' נחמן טולקשטינער תיה לוי - ר' נחמן בר' יצחק לייב תיה ישראל

הזוכה מוהר"ה לחדש סבת חידת נחמן שפירא מיהושלים

את התוצאה הסופית יש לשלח בכתב ברור וקריא עד לתאריך כ' שבט בלבד, לפקס המערכת: 077-318-37-02 או להקליט את התשובות בקול ברור בטלפון המערכת: 02-539-63-63 בשלוחה 7 בלבד, יש לצין באפן ברור שם וכתבת מגורים וטלפון בין הפותרים נכונה יגרל זכוי של 50 ש"ח ברשת חגיגות ספרי "אור החיים"!

חסיד נאמן לא נותן לרבי לחכות...

אף תתן לעצמך להפסיד אפילו גיליון אחד!!
השותפים
מקבלים
בכל חודש
את הגיליון
לביתם

חייג כעת וחתום על שותפות נאמנה ונצחית עם הרבי!

02-6237686